LECTURES

LITTÉRAIRES ET RÉCRÉATIVES

ARABES

CONTES, LEÇONS DE CHOSES

RÉCITS MORAUX, TEXTES DESCRIPTIFS

Suivis d'Exercices de Grammaire et de Rédaction

PAR

SOUALAH MOHAMMED

PROFESSEUR AGRÉGÉ D'ARABE AU LYCÉE

ET A L'ÉCOLE SUPÉRIEURE DE COMMERCE D'ALGER

ALGER

TYPOGRAPHIE ADOLPHE JOURDAN

IMPRIMEUR-LIBRAIRE DE L'UNIVERSITÉ

Place du Gouvernement

PJ
6119
M83

PRINCIPAL
W. R. TAYLOR
COLLECTION
1951

LECTURES
LITTÉRAIRES ET RÉCRÉATIVES
ARABES

EN VENTE A LA LIBRAIRIE A. JOURDAN

OUVRAGES DU MÊME AUTEUR

ARABE RÉGULIER

Méthode pratique d'Arabe régulier : Grammaire, Syntaxe, Exercices, Notions sur les lettres, Lexiques, (2e édition, corrigée et complétée)................... 5 fr.

Corrigé des Exercices de la Méthode pratique d'Arabe régulier.................................. 3 50

Lectures Littéraires et Récréatives Arabes suivies d'Exercices de rédaction et d'un lexique................ 3 »

L'Auxiliaire de l'Arabisant : Lettres, Documents commerciaux, Extraits de journaux arabes, Actes judiciaires, Lexique avec néologismes (2e édition complétée)........ 4 »

ARABE PARLÉ

L'Arabe parlé, pratique et commercial : Lecture, Ecriture, Grammaire, Exercices, Lexiques, Dictionnaire commercial (avec la collaboration de M. V. Fleury).... 3 »

Cours préparatoire d'Arabe parlé : Enseignement par l'image (sans caractères arabes), illustré, 2e édition augmentée.. 0 80

Partie du Maître.................. 1 80

Cours élémentaire d'Arabe parlé (illustré), 2e édition. 1 25

Livre du Maître.................... 3 »

Cours moyen d'arabe parlé (illustré).................... 2 »

Cours supérieur d'Arabe parlé (illustré).............. 3 »

Tableaux pour les Exercices de langage *à l'usage des Ecoles :* l'école coranique, la famille arabe, le douar, la laine et le tissage, le café maure, le bain maure, les métiers arabes, les travaux de l'été, le pèlerinage et la fête patronale, les divertissements (Dessins d'Herzig).

Chaque tableau.............................. 1 »

— collé sur carton........... 1 50

Notice explicative en français et en arabe.................. 1 »

EN FRANÇAIS

Le Premier Livre de lecture *à l'usage des Écoles indigènes en pays musulmans :* Lectures, Contes, Vie indigène. Récitations, Exercices écrits (avec collaboration de M. Louis Salomon, Instituteur d'école indigène)..... 0 80

Le Jeûne chez les Musulmans malékites, traduction du texte de la Resâla de l'Imâm Aboû Zeïd, avec notes sur le Ramadan...................................... 1 50

SOUS PRESSE.

Cours moyen d'Arabe parlé *(Livre du Maître)*

Cours complémentaire d'Arabe parlé *(Illustré)*

LaArab.Gr
S6675Ky

LECTURES
LITTÉRAIRES ET RÉCRÉATIVES
ARABES

CONTES, LEÇONS DE CHOSES

RÉCITS MORAUX, TEXTES DESCRIPTIFS

Suivis d'Exercices de Grammaire et de Rédaction

PAR

(SOUALAH MOHAMMED)

PROFESSEUR AGRÉGÉ D'ARABE AU LYCÉE

ET A L'ÉCOLE SUPÉRIEURE DE COMMERCE D'ALGER

Suwālāh, Muḥammad

522562

15.5.51

ALGER

TYPOGRAPHIE ADOLPHE JOURDAN

IMPRIMEUR-LIBRAIRE DE L'UNIVERSITÉ

Place du Gouvernement

PJ
6119
M83

PRÉFACE

L'ouvrage que je présente au public est destiné à combler deux lacunes :

Tout d'abord, les esprits superficiels croient que la prose arabe se réduit à des contes plus ou moins fantastiques, ou à des textes rigides d'exégèse, de grammaire et de droit. Pour détruire cette erreur du gros public à l'égard d'une langue aux richesses infinies, j'ai recueilli et gradué les morceaux qui forment mon livre. Courts, attrayants et d'une simplicité confinant à l'arabe parlé au début, ils se distinguent ensuite par un vocabulaire varié toujours à la portée des jeunes élèves, par la souplesse du style et par la finesse de la pensée. Chaque fragment constitue une matière à causerie dans une classe. A propos du 1er, l'entretien roulera sur la personnalité du bouffon Djouh'a et sur l'emploi du faucon à la chasse. Dans le 2e, il s'agira de l'Arche de Noé ; dans le 5e, de la forme des lettres de l'alphabet. Le 12e et le 15e rappellent la richesse et la subtilité de la langue arabe ; le 13e, la prière musulmane ; le 14e, la hantise de la faim pour les habitants des régions désertiques ; le 21e vise la cupidité des cadis ; le 22e et le 23e, le caractère pieux du khalife 'Omar Ibn 'Abdel 'Azîz et la conscience d'Aboû H'anîfa, fondateur de l'école hanéfite. De véri-

tables leçons de choses se trouvent dans les n°s 33, 36, 40, 45, 50, 56, 67. La morale figure aux n°s 34, 41, 42, 65, 83 et l'histoire de la civilisation arabe aux n°s 43, 49, 54, 60, 62, 63, 70, 74 à 86. Cette multiplicité de sujets permet de faire naître, de développer et de discuter une foule d'idées, pour étendre le champ des connaissances et achever d'ouvrir les intelligences.

En second lieu, mes collègues déplorent, à juste titre, la faiblesse des élèves aux épreuves écrites des compositions et des examens. Une récente circulaire ministérielle déclare que le mal s'étend à toutes les langues vivantes. Je l'ai moi-même constaté et, depuis quatre ans, je me suis appliqué à en trouver le remède. J'ai composé et expérimenté des exercices de recherches, de transformation, de transposition, d'imitation et d'invention de textes. Je les publie aujourd'hui à la suite des *Lectures récréatives et littéraires*. Je me suis même efforcé d'en augmenter le nombre pour permettre aux maîtres d'y faire un choix approprié à la force des auditeurs.

Ces devoirs ne seront efficaces que s'ils sont traités par *écrit* et corrigés minutieusement en commun. Que l'on ne craigne donc pas de faire noircir du papier pour arriver au maniement des mots et des signes. Le succès dépend d'un travail qui paraît fastidieux, de prime abord, mais qui devient agréable lorsque les élèves s'aperçoivent qu'ils ont acquis une aisance à faire évoluer les voyelles autour des termes et à construire des phrases.

On conçoit que je ne me trouvais pas embarrassé pour donner le texte des devoirs en arabe. Mais il nous

arrive souvent d'avoir en 4e et en 3e un assez grand nombre d'élèves faibles, fils de colons ou d'artisans qui viennent de la 5e ou plutôt des classes de l'enseignement primaire. Ces jeunes gens sont généralement pleins de bonne volonté et ils s'expriment convenablement en arabe parlé. Faut-il les décourager en les mettant en présence de termes techniques de grammaire ou de sujets difficiles à première vue ? L'expérience prouve que, bien guidés, ils parviennent souvent à de bons résultats.

C'est à leur intention que les exercices ont été tout d'abord écrits en français. Cela ne doit nullemet dispenser de les expliquer en arabe pour les disciples avancés, pour préparer les mêmes éléments faibles à répondre aux questionnaires formulés en arabe et à traiter les sujets *de la fin* dans lesquels le français a disparu progressivement.

Pour faciliter davantage la tâche des étudiants, je n'ai pas hésité à leur signaler la racine des mots présentant quelque difficulté. Je n'ai pas non plus reculé devant la lourde confection d'un lexique étendu avec des notes sobres, mais indispensables.

Tel qu'il est, mon livre me semble établir un lien solide entre ma *Méthode pratique d'Arabe regulier* et les excellents ouvrages de mon ami Abderrahman.

LECTURES RÉCRÉATIVES ET LITTÉRAIRES

١. جُحَا وَٱلْبَازُ

طَارَ بَازُ لِجُحَا ، فَقَالَ أَقْفِلُوا أَبْوَابَ ٱلْمَدِينَةِ
لِأَنْ لَا يَجِدَ ٱلْبَازُ مَوْضِعًا يَطِيرُ مِنْهُ ۞

مِنْ حِكَايَاتِ جُحَا

Notes : طَارَ racine طير ❖ ابواب rac. بوب ❖ نَجِد aoriste du verbe وَجَدَ ❖ مَوْضِع rac. وضع ❖ Décomposez مِنْهُ en مِنْ et en هُ ❖ حكايات en حكاية et en ات (rac. حكى).

Devoir : 1° Soulignez les substantifs. Indiquez le genre de chacun d'eux.

2° A quel cas se trouve chaque substantif ? Pour quelle raison se trouve-t-il à ce cas ?

3° Conjuguez أَفْعَلَ au prétérit et à l'aoriste subjonctif

4° Racontez la même anecdote en remplaçant : اَلْبَاز par اَلْحَمَامَةُ (la colombe).
اَلْبَاز d° اَلْبَازَانِ (les 2 faucons).
اَلْبَاز d° بِيزَانٌ (des faucons).

ذَنَبُ ٱلْعَنْزِ -2-

رُوِيَ أَنَّ ٱلْعَنْزَ ٱمْتَنَعَتْ عَنِ ٱلدُّخُولِ فِي سَفِينَةِ نُوحٍ ❀ فَأَمْسَكَهَا جِبْرِيلُ بِذَنَبِهَا ❀ فَٱسْتَمَرَّ ذَنَبُهَا مَرْفُوعًا ❀

لِلْفَلْيُوبِي

Notes : امتنعت rac.. منع ❀ أمسك rac.. مسك ❀ مرفوعا rac.. رفع ❀ استمرّ rac.. مرّ ❀ Décomposez لِلْفَلْيُوبِي en لِ + ٱلْ à l' + فليوبي ❀

Devoir. 1° Soulignez chaque nom et indiquez son genre.

2° Trouvez les verbes — à quel temps et à quelle personne chacun d'eux est-il conjugué ?

3°. A quelle forme est employé chaque verbe du texte ?

4°. Racontez l'anecdote précédente en remplaçant ٱلْعَنْز par ٱلتَّيْس (le bouc).

ـ 5 ـ جُحَا وَ قَمِيصُهُ

نُشِرَ قَمِيصُ جُحَا ، فَوَقَعَ مِنْ عَلَى ٱلْحَبْلِ ،
فَبَلَغَهُ ذَلِكَ ، فَتَصَدَّقَ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ ، فَقِيلَ لَهُ مَا
سَبَبُ ذَلِكَ ، فَقَالَ لَوْ كُنْتُ لَابِسَ ٱلْقَمِيصِ
وَوَقَعَ بِي لَٱنْكَسَرْتُ ،

من حكايات جحا

Notes : Décomposez
فَتَصَدَّق en فَـ et تَصَدَّق dont la racine est صدق.
لَابِس en لبس et ا (participe présent du verbe لَبِسَ).
لَٱنْكَسَرْتُ en لَ et انكسرت dont la rac. est كسر.
كُنْتُ 1e pers. du prétérit du verbe كَانَ , rac. كون.

Devoir. 1°. Soulignez chaque nom. — A quel cas est-il employé ? Pourquoi ?

2°. Racontez l'anecdote précédente en remplaçant قميص par عَبَاءَة (manteau)

-4- فُكَاهَةٌ

نَظَرَ رَجُلٌ إِلَى فَيْلَسُوفٍ يُؤَدِّبُ شَيْخًا ۝
فَقَالَ لَهُ مَا تَصْنَعُ ۝ فَقَالَ أَغْسِلُ حَبَشِيًّا لَعَلَّهُ
يَبْيَضُّ ۝

Notes يُؤَدِّبُ aoriste de أَدَّبَ rac. ادب ۝
حَبَشِيًّا rac حبش ۝ يبيض aor de أبيضّ
rac. بيض ۝

Devoir Conjuguez: 1° صنع au prétérit —
2° غسل à l'aoriste indicatif, puis à l'aoris.
subjonctif.

Racontez la même anecdote en remplaçant فَيْلَسُوف par فَيْلَسُوفَة
شَيْخ par شَيْخَة

-5- أَلْبَخِيلُ

وَصَفَ بَعْضُ ٱلْعُقَلَآءِ بَخِيلاً ۝ فَقَالَ هُوَ
مِقَصٌّ مِنْ حَيْثُ جِئْتَهُ وَجَدتَّ لَا ۝

il

resembles the … لا

Notes : جاء du verbe جيْء · وقّص rac. فقّص · rac. جيأ ·

Devoir : Répondre par des propositions complètes aux questions suivantes :

مَنْ وَصَفَ بَخِيلًا

مَا وَصَفَ بَعْضُ ٱلْعُقَلَآءِ .

مَا تَفْعَلُ بِٱلْبَيْضِ

لِأَيِّ شَيْءٍ يَصْلُحُ ٱلْبَيْضُ إِذَا ذَبَحْتَهُ . . .

- 6 - أَلْأَعْرَابِيُّ وَ جَرْوُ ٱلذِّئْبِ

حُكِيَ أَنَّ أَعْرَابِيًّا أَخَذَ جَرْوَ ذِئْبٍ · فَرَبَّاهُ بِلَبَنِ شَاةٍ · فَقَالَ إِذَا رَبَّيْتُهُ مَعَ ٱلشَّاةِ يَأْنَسُ بِهَا · فَيَذُبُّ عَنْهَا وَيَكُونُ أَشَدَّ مِنَ ٱلْكَلْبِ · وَلَا يَعْرِفُ طَبْعَ أَجْنَاسِهِ · فَلَمَّا قَوِيَ وَثَبَ عَلَى شَاتِهِ فَٱفْتَرَسَهَا ·

Notes : أعرابي rac. عرب · لِجْنَاس rac. جنس.
Décomposez : فرباه en 1° : فَ ; 2° : رَبَّى et 3° : هُ ·
— d° — فافترسها en 1° : فَ ; 2° : افترس rac. فرس et 3° : ها ·

Devoir : Racontez la même histoire en remplaçant : 1° جِرْو par جِرْوَة ❁ 2° جرو par جِرْوَان ❁

Quelle est l'influence exercée par إِذَا et par لَمَّا dans le morceau précédent.

أَلْكَلْبُ وَٱلْأَسَدُ

وُصِفَ لِلْمُتَوَكِّلِ كَلْبٌ بِإِرْمِينِيَّةَ يَفْتَرِسُ ٱلْأَسَدَ ❁ فَأَرْسَلَ مَنْ جَآءَ بِهِ إِلَيْهِ ❁ فَجَوَّعَ أَسَدًا وَأَطْلَقَهُ عَلَيْهِ ❁ فَتَهَارَسَا وَتَوَاثَبَا حَتَّى وَقَعَا مَيِّتَيْنِ ❁

Notes : Décomposez لِلْمتوكل en 1° لِ ; 2° اَلْ ; 3° متوكل rac. وكل ❁ مَيِّت rac. موت ❁

Devoir : 1° Dites à quelle forme est employé chacun des verbes du texte.

2° Faire le même récit en remplaçant : كَلْب par كَلْبَة et أَسَد par لَبْأَة ❁

قِسْمَةُ ٱلذِّئْبِ

8 –

إِصْطَحَبَ أَسَدٌ وَ ذِئْبٌ وَ ثَعْلَبٌ ❋ فَخَرَجُوا لِلصَّيْدِ ❋ فَٱصْطَادُوا حِمَارًا وَ ظَبْيًا وَ أَرْنَبًا ❋ فَقَالَ ٱلْأَسَدُ لِلذِّئْبِ ٱقْسِمْ بَيْنَنَا ❋ فَقَالَ هٰذَا أَمْرٌ ظَاهِرٌ ٱلْحِمَارُ لَكَ وَٱلْأَرْنَبُ لِلثَّعْلَبِ وَ ٱلظَّبْيُ لِي ❋ فَضَرَبَهُ ٱلْأَسَدُ بِكَفِّهِ فَلَطَمَ رَأْسَهُ ❋

للفليوبي

Notes: اصطحب rac.. صحب ❋ أصطاد rac.. صيد ❋ Décomposez بِكَفِّهِ en بِ - كَفّ et ه

Devoir: Faire le même récit en remplaçant: أَسَدٌ par لَبْأَةٌ et ذِئْبٌ par ضَبُعٌ qui est du féminin.

قِسْمَةُ ٱلثَّعْلَبِ (تابع)

ثُمَّ قَالَ ٱلْأَسَدُ لِلثَّعْلَبِ ٱقْسِمْ بَيْنَنَا ❋ فَقَالَ ٱلْأَمْرُ وَاضِحٌ ٱلْحِمَارُ لِغَدَاءِ ٱلْمَلِكِ وَٱلْأَرْنَبُ لِعَشَائِهِ

وَ ٱلظَّبْيِ لِمَا بَيْنَ ذَلِكَ ۝ فَقَالَ ٱلْأَسَدُ مَنْ عَرَّفَكَ هَذِهِ ٱلْقِسْمَةَ ۝ فَقَالَ مَا نَظَرْتُ مِنْ تِلْكَ ٱللَّطْمَةِ ۝ ثُمَّ وَلَّى هَارِبًا ۝

لِلْقَلْيُوبِي

Notes. Décomposez لعشائه en 1° ل — 2° عَشاء — 3° ه ۝

Devoir. 1° Copiez le texte précédent. — 2° Soulignez les noms; indiquez le genre de chacun. — 3° Mettez ces noms au duel et au même cas que dans le texte.

---

9 — اَلْكُوزُ ٱلَّذِي عُمِلَ لِلسُّلْطَانِ ٱلْمُؤَيَّدِ

عَمِلَ إِنْسَانٌ لِلسُّلْطَانِ المُؤَيَّدِ كُوزًا ۝ كُلَّمَا شُرِبَ وَفَرَغَ يُسْمَعُ مِنْهُ صَوْتًا يَقُولُ لِلشَّارِبِ صِحَّةً وَعَافِيَةً ۝

لِلْقَلْيُوبِي

Notes: المؤيّد vient de أَيَّدَ rac. ايد

Devoir : 1° Quels sont les verbes de la voix active employés dans le texte précédent ?

2° Quels sont les verbes de la voix passive employés dans le même texte ?

3° Quelle est la 3e pers. du masc. sing. de l'aoriste de chaque verbe ?

4° Mettez tous les noms du texte au duel.

5° Entre quels mots le pronom relatif est-il sous-entendu ? Traduisez.

- 10 - عِمَامَةٌ مِنْ أَعْظَمِ ٱلْعَمَائِمِ

قَالَ ٱبْنُ بَطُوطَةَ إِنَّ عِمَادَ ٱلدِّينِ ٱلْكِنْدِيَّ هُوَ إِمَامٌ مِنْ أَئِمَّةِ ٱلْإِسْكَنْدَرِيَّةِ ۞ كَانَ يَعْتَمُّ بِعِمَامَةٍ لَمْ أَنْظُرْ أَعْظَمَ مِنْهَا فِي مَشَارِقِ ٱلْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا ۞ نَظَرْتُهُ يَوْمًا قَاعِدًا فِي صَدْرِ مِحْرَابٍ ۞ وَكَادَتْ عِمَامَتُهُ أَنْ تَمْلَأَ ٱلْمِحْرَابَ ۞

لِٱبْنِ بَطُوطَةَ

Notes: عمامة rac. عمّ ۞ إمام rac. أمّ ۞
مشارق rac. شرق ۞ مغارب rac. غرب ۞

Devoir : Conjuguer نَظَرَ précédé de أَنْ et suivi d'un complément variable pris dans le texte.

-11- أَلرَّجُلُ وَٱلنَّبِيذُ

تَرَكَ رَجُلٌ ٱلنَّبِيذَ ❁ فَقِيلَ لَهُ لِمَ تَرَكْتَهُ وَهُوَ رَسُولُ ٱلسُّرُورِ إِلَى ٱلْقَلْبِ ❁ فَقَالَ وَلَكِنَّهُ بِئْسَ ٱلرَّسُولُ يُبْعَثُ إِلَى ٱلْجَوْفِ فَيَذْهَبُ إِلَى ٱلرَّأْسِ ❁

لِلشِّرْبِينِيّ

Notes : قيل ..rac.. قول ❁ سرور rac.. سرّ

Devoir : Faire le même récit en remplaçant :

نَبِيذ	par	خَمْر
رَجُل	par	إِمْرَأَة
رَجُل	par	رَجُلَانِ
رَجُل	par	رِجَال

---

١٤ ـ أَلْأَعْرَابِيُّ وَٱلْقِطُّ

صَادَ أَعْرَابِيٌّ قِطًّا وَمَا كَانَ يَعْرِفُهُ * فَلَقِيَهُ رَجُلٌ * فَقَالَ لَهُ مَا هٰذَا القِطُّ * وَلَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ لَهُ مَا هٰذَا ٱلسِّنَّوْرُ * ثُمَّ لَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ مَا هٰذَا ٱلْهِرُّ * ثُمَّ لَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ مَا هٰذَا ٱلضَّيْوَنُ * ثُمَّ لَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ مَا هٰذَا ٱلْخَيْدَعُ * ثُمَّ لَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ مَا هٰذَا ٱلْخَيْطَلُ * ثُمَّ لَقِيَهُ آخَرُ * فَقَالَ مَا هٰذَا ٱلدَّمُّ * فَرَمَى بِهِ ٱلْأَعْرَابِيُّ ثُمَّ قَالَ لَعَنَهُ ٱللّٰهُ مَا أَكْثَرَ أَسْمَاءَهُ *

لِلدَّمِيرِي

Notes : صاد rac. صيد

Devoir : 1° *Formez le féminin de* :
آخَر — رَجُل — قطّ — اعرابيّ

2° *Formez le pluriel des noms précédents.*

3° *Racontez la même anecdote en remplaçant* أَعْرَابِيٌّ par أَعْرَابِيَّانِ .

- 13 - أَلثَّعْلَبُ وَٱلدِّيكُ

مَرَّ ثَعْلَبٌ فِي ٱلشَّجَرِ بِشَجَرَةٍ ۞ فَرَأَى فَوْقَهَا
دِيكًا ۞ فَقَالَ لَهُ أَمَا تَنْزِلُ نُصَلِّي جَمَاعَةً ۞ فَقَالَ
ٱلدِّيكُ إِنَّ ٱلْإِمَامَ نَائِمٌ خَلْفَ ٱلشَّجَرَةِ فَأَيْقِظْهُ ۞
فَنَظَرَ ٱلثَّعْلَبُ ۞ فَرَأَى ٱلْكَلْبَ وَوَلَّى هَارِبًا ۞ فَنَادَاهُ
ٱلدِّيكُ مَا تَأْتِي لِنُصَلِّيَ ۞ فَقَالَ قَدِ ٱنْتَفَضَ وُضُوئِي
فَٱصْبِرْ حَتَّى أُجَدِّدَ لِي وُضُوءًا وَأَرْجِعَ ۞

Notes. Dans أَمَا il y a deux mots : أَ et مَا ۞ Décomposez فناداه en 1°: فَ - 2°: نادى rac. ندى et 3°: هُ ۞ انْتفض rac. نفض ۞

Devoir 1°: Dites à quel temps et à quelle forme est employé chaque verbe du texte.

2°: Même récit en remplaçant ديك par ديكان.

3° Racontez brièvement la fable de La Fontaine le Corbeau et le Renard (ٱلْغُرَابُ وَٱلثَّعْلَبُ).

أَكَّالٌ -14-

كَانَ سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ ٱللَّهِ كَثِيرَ ٱلْأَكْلِ ❀ حَجَّ مَرَّةً ❀ وَكَانَ ٱلْحَرُّ فِي ٱلْحِجَازِ إِذْ ذَاكَ شَدِيدًا ❀ فَتَوَجَّهَ إِلَى ٱلطَّائِفِ طَلَبًا لِلْبُرُودَةِ ❀ وَأُتِيَ بِرُمَّانٍ ❀ فَأَكَلَ سَبْعِينَ رُمَّانَةً ❀ ثُمَّ أُتِيَ بِجَدْيٍ وَبِسِتِّ دَجَاجَاتٍ فَأَكَلَهَا ❀ ثُمَّ أُتِيَ بِزَبِيبٍ مِنْ زَبِيبِ ٱلطَّائِفِ ❀ فَأَكَلَ مِنْهُ كَثِيرًا وَنَعَسَ ❀ فَنَامَ ثُمَّ ٱنْتَبَهَ ❀ فَأَتَوْهُ بِالْغَدَاءِ ❀ فَأَكَلَ عَلَى عَادَتِهِ ❀

Notes : Décomposer فَتَوَجَّهَ en deux parties: فَ et تَوَجَّهَ rac.. وجه ❀ اِنْتَبَهَ rac.. نبه ❀ Décomposez فَأَتَوْهُ en trois parties فَ - أَتَوْ rac أتى et هُ ❀

Devoir: 1° Indiquez le genre de chacun des substantifs employés dans le texte.

2° Même récit en remplaçant سليمان بن عبد الله par رَجُلَانِ.

3° Même récit en remplaçant سليمان بن عبد الله par ثَلَاثَةُ رِجَالٍ.

-15- أَسْنَانُ بَنِي آدَمَ

سُئِلَ ٱلْإِمَامُ عَلِيٌّ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ عَنْ أَسْنَانِ بَنِي آدَمَ ❀ فَقَالَ ❀ يُقَالُ لِلْمَرْءِ صَبِيٌّ إِلَى ٱثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً ❀ ثُمَّ غُلَامٌ إِلَى أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ سَنَةً ❀ ثُمَّ حَدَثٌ إِلَى سِتٍّ وَثَلَاثِينَ سَنَةً ❀ ثُمَّ شَابٌّ إِلَى ثَمَانٍ وَأَرْبَعِينَ ❀ ثُمَّ كَهْلٌ إِلَى سِتِّينَ ❀ ثُمَّ شَيْخٌ إِلَى ثَمَانِينَ ❀ ثُمَّ بَعْدَ ذَلِكَ هَرِمٌ وَخَرِفٌ ❀

حَدَثٌ man of ripe age

broken up — decrepit

لِلْفَلْيُوبِي

Notes: سُئِلَ rac.. سَأَلَ ❀ يُقَالُ rac.. قول

Devoir : Même récit en mettant les nombres en chiffres et en remplaçant سنة par son synonyme عام.

-16- هَبَنَّقَةُ

يُقَالُ إِنَّ هَبَنَّقَةَ كَانَ يَرْعَى غَنَمَ أَهْلِهِ ❀

يَرْعَى ٱلسِّمَانَ فِي ٱلْعُشْبِ وَ يُنَقِّي ٱلْمَغَازِلَ ❀
فَقِيلَ لَهُ وَيْحَكَ مَا تَصْنَعُ ❀ فَقَالَ ❀ لَا أُصْلِحُ
مَا أَفْسَدَ ٱللَّهُ وَ لَا أُفْسِدُ مَا أَصْلَحَ ٱللَّهُ ❀

Note. مغازل ... مغازيل

Devoir. Même anecdote en remplaçant قبنفة par عند

---

17 - أَلظَّرِيفُ وَٱلْبَخِيلُ

إِشْتَرَى بَخِيلٌ إِبْرِيقًا وَصَحْنًا ❀ وَقَالَ لِلْفَخَّارِيِّ
ٱكْتُبْ لِي عَلَيْهِمَا ❀ فَقَالَ لَهُ مَا تُحِبُّ أَنْ أَكْتُبَ ❀
وَ كَانَ ظَرِيفٌ وَاقِفًا ❀ فَقَالَ لَهُ ٱلظَّرِيفُ ❀ ٱكْتُبْ
عَلَى ٱلْإِبْرِيقِ « مَنْ شَرِبَ مِنْهُ لَيْسَ مِنِّي » وَعَلَى
ٱلصَّحْنِ « مَنْ لَمْ يُطْعِمْهُ مِنِّي » فَقَالَ نَعَمْ
أَضْحَكَكَ ٱللَّهُ ❀

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes: اشْترى rac. شرى ❀ Décomposez مِنِّي en من et ي.

Devoir : Même récit en mettant بخيل - غازي et ظريف au féminin.

-18- حَنَانُ ٱلْأُمِّ

قَالَ أَعْرَابِيٌّ مَرَرْتُ بِغَيْضَةٍ • فَسَمِعْتُ فِيهَا أَصْوَاتَ أَفْرَاخِ طَيْرٍ • فَأَخَذْتُهُنَّ وَ وَضَعْتُهُنَّ فِي كِسَائِي • فَجَاءَتْ أُمُّهُنَّ وَٱسْتَدَارَتْ عَلَى رَأْسِي • فَكَشَفْتُ لَهَا عَنْهُنَّ • فَوَقَعَتْ عَلَيْهِنَّ • فَلَفَفْتُهَا فِي كِسَائِي • ثُمَّ طَلَقْتُهَا • فَجَعَلَتْ تَزُفُّهُنَّ •

لِلْقَلْيُوبِي

Notes : استدارت rac. . دور • Décomposez كِسَائِي en كساء et en ي •

Devoir : 1° même récit en employant أعرابيّ au duel, 2° même récit en employant أعرابيّ au pluriel 3° même récit au futur.

4° Anecdote — Une perdrix (حَجَلَةٌ) a vu

ses petits en danger. — Ruse qu'elle emploie pour détourner le chasseur et le chien. — Quand elle les a éloignés, elle leur dit : « Adieu ». s'envole et rit. — Confusion du chasseur.

– 19 – تَدْبِيرُ لُقْمَانَ

كَانَ لُقْمَانُ رَقِيقًا ❀ فَأَعْطَاهُ سَيِّدُهُ شَاةً ❀
وَأَمَرَهُ أَنْ يَذْبَحَهَا وَيَأْتِيَهُ بِأَخْبَثِ مَا فِيهَا ❀
فَذَبَحَهَا وَأَتَاهُ بِقَلْبِهَا وَلِسَانِهَا ❀ ثُمَّ أَعْطَاهُ
شَاةً أُخْرَى ❀ وَأَمَرَهُ أَنْ يَذْبَحَهَا وَيَأْتِيَهُ بِأَطْيَبِ
مَا فِيهَا ❀ فَذَبَحَهَا بِقَلْبِهَا وَلِسَانِهَا ❀ فَسَأَلَهُ عَنْ
ذَلِكَ ❀ فَقَالَ لَهُ يَا سَيِّدِي لَا أَخْبَثَ مِنْهُمَا إِذَا خَبُثَا
وَلَا أَطْيَبَ مِنْهُمَا إِذَا طَابَا ❀

لِلْقَلْيُوبِي

Notes : تدبير rac.. دبر ❀ أَعْطَاهُ mis pour أَعْطَيَهُ ❀ أَتَاهُ mis pour أَتَيَهُ ❀

Devoir : 1°. Trouvez les noms féminins. —

Indiquez s'il y a lieu le masculin correspondant.

2. Trouvez les noms masculins. Indiquez s'il y a lieu le féminin correspondant.

3. Conjuguez ذبح au prétérit en changeant de complément direct à chaque personne.

---

26 - أَلظَّرِيفُ وَٱلْخَمْرُ

كَانَ بَعْضُ ٱلظُّرَفَآءِ يَسْتَعْمِلُ ٱلشَّرَابَ سِرًّا ۞ وَكَانَ عَلَيْهِ حَجْرٌ مِنْ وَالِدِهِ ۞ فَبَلَغَ وَالِدَهُ عَنْهُ ذَلِكَ ۞ فَمَا زَالَ يَتْبَعُ وَلَدَهُ إِلَى أَنْ لَقِيَهُ وَمَعَهُ زُجَاجَةُ خَمْرٍ ۞ فَقَالَ لَهُ مَا هَذَا ۞ قَالَ لَبَنٌ ۞ قَالَ وَيْحَكَ ٱللَّبَنُ أَبْيَضُ وَهَذَا أَحْمَرُ ۞ قَالَ ٱلْوَلَدُ صَدَقْتَ كَانَ أَبْيَضَ وَلَكِنْ لَمَّا نَظَرَكَ خَجِلَ وَٱسْتَحَى وَٱحْمَرَّ ۞ فَتَرَكَهُ وَالِدُهُ وَرَاحَ ۞

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes : يستعمل aor. de استعمل rac. عمل

[illegible]

Devoir. 1° même récit en remplaçant فَخّ par ٱلظُّرَبَاءِ [illegible]

2° même récit en supposant qu'il s'agit de trois jeunes gens ayant des buts différents.

— 20 — ٱلْعُصْفُورُ وَٱلْفَخُّ

نَصَبَ رَجُلٌ فَخًّا لِصَيْدِ ٱلْعَصَافِيرِ ۞ فَجَآءَ
عُصْفُورٌ إِلَيْهِ ۞ فَلَمَّا رَآهُ قَالَ لَهُ ۞ مَا لِي أَرَاكَ
مُتَغَيِّبًا فِي ٱلتُّرَابِ ۞ قَالَ مِنَ ٱلتَّوَاضُعِ ۞ قَالَ فَمِمَّا
ٱنْحَنَيْتَ ۞ قَالَ مِنْ طُولِ ٱلْعِبَادَةِ ۞ قَالَ فَمَا هَذِهِ
ٱلْحَبَّةُ عِنْدَكَ ۞ قَالَ أَعْدَدْتُهَا لِلصَّائِمِينَ ۞ قَالَ
هَلْ تُبِيحُهَا لِي ۞ قَالَ نَعَمْ ۞ فَتَقَدَّمَ إِلَيْهَا ۞
فَلَمَّا لَقَطَهَا وَقَعَ ٱلْفَخُّ فِي عُنُقِهِ فَخَنَقَهُ ۞

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes : رَآهُ est mis pour رَأَىٰهُ ‧ متغيّبا rac.. غيب ‧ ممّا est mis pour مِن مَا ‧ صائِمين rac.. صوم ‧ تبيح acris.. de أباح rac.. بوح.

Devoir : Même récit en remplaçant : 1° فخّ par son synonyme مصيد et الحبّة par الخُبْز ; 2° رَجُلٌ par بِنْتٌ ; 3° حَبَّةٌ par خُبْزٌ

Narration. – Un cultivateur tend un piège pour les chacals, etc. – Un lièvre est pris. – Il se plaint. – Réponse du cultivateur.

عَدْلٌ غَرِيبٌ – 21 –

جَاءَتِ ٱمْرَأَةٌ إِلَى قَاضٍ ‧ فَقَالَتْ لَهُ مَاتَ زَوْجِي وَتَرَكَ أَبَوَيْهِ وَوَلَدًا وَٱمْرَأَةً وَلَهُ مَالٌ ‧ فَقَالَ ٱلْقَاضِي لِأَبَوَيْهِ ٱلثُّكْلُ وَلِوَلَدِهِ ٱلْيُتْمُ وَلِٱمْرَأَتِهِ ٱلْخَلَفُ وَلِأَهْلِهِ ٱلْقِلَّةُ وَٱلذِّلَّةُ وَٱلْمَالُ يُحْمَلُ إِلَيْنَا حَتَّى لَا يَقَعَ فِيهِ بَيْنَكُمْ خُصُومَةٌ ‧

لِلثَّعَالِبِيّ

Notes : قَاضٍ (pour قَاضِي) rac. قضى ❀ قال rac. قول ❀ يَقَعُ rac. وقع ❀ مَاتَ rac. موت ❀ ذِلَّةٌ rac. ذلّ ❀ قِلَّةٌ rac. قلّ ❀

Devoir : 1° Formez le pluriel des noms masculins employés dans le récit précédent.

2° Formez le pluriel des noms féminins employés dans le récit précédent.

3° Même récit en supposant que le défunt ait laissé une mère deux filles et deux femmes.

- 22 - جَوَابُ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ ٱلْعَزِيزِ

كَانَ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ ٱلْعَزِيزِ وَاقِفًا مَعَ سُلَيْمَانَ
ٱبْنِ عَبْدِ ٱلْمَلِكِ أَيَّامَ خِلَافَتِهِ ❀ فَسَمِعَ صَوْتَ
رَعْدٍ ❀ فَفَزِعَ سُلَيْمَانُ وَ وَضَعَ صَدْرَهُ عَلَى مُقَدَّمِ
رَحْلِهِ ❀ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ هَذَا صَوْتُ رَحْمَتِهِ فَكَيْفَ
صَوْتُ عَذَابِهِ ❀

Notes : أتاه avec يوم. Dans رحمته, et dans عباده le pronom affixe ه se rapporte à ٱللَّه.

Devoir : Répondez aux questions suivantes.

إِنَّ عُمَرَ مَعَ مَنْ كَانَ وَاقِفًا ....
مَا سَمِعَ ....
هَلْ سَمِعَ هُوَ فَقَطْ صَوْتَ ٱلرَّعْدِ ....
بِمَا سَمِعَ ٱلرَّعْدَ ....
أَيْنَ كَانَ صَوْتُ ٱلرَّعْدِ ....
مَنْ فَزِعَ ❀ وَلِمَاذَا ❀ وَمَا فَعَلَ ❀
مَا قَالَ عُمَرُ ❀ لِمَا يَعُودُ ٱلضَّمِيرُ فِي رَحْمَتِهِ ....
5! même écrit entre deux femmes nommées
أَيَّامَ خِلَافَةِ ... عَائِشَةُ
أَيَّامَ خِلَافَةِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ ٱلْعَزِيزِ

---

٢٣ - صِدْقُ أَبِي حَنِيفَةَ

حُكِيَ أَنَّ أَبَا حَنِيفَةَ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ كَانَ
بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَجُلٍ مِنَ ٱلْبَصْرَةِ شَرِكَةُ تِجَارَةٍ ❀
بَعَثَ إِلَيْهِ أَبُو حَنِيفَةَ سَبْعِينَ ثَوْبًا مِنْ ثِيَابِ

ٱلْخَزِّ • وَكَتَبَ إِلَيْهِ • إِنَّ فِي وَاحِدٍ مِنْهَا عَيْبًا
وَهُوَ ٱلثَّوْبُ ٱلثَّانِي فَإِذَا بِعْتَهُ فَبَيِّنِ ٱلْعَيْبَ •
فَبَاعَهُمَا بِثَلَاثِينَ أَلْفِ دِرْهَمٍ وَجَاءَ بِهَا إِلَى أَبِي
حَنِيفَةَ • فَقَالَ لَهُ هَلْ بَيَّنْتَ ٱلْعَيْبَ • فَقَالَ لَقَدْ
نَسِيتُ • فَتَصَدَّقَ أَبُو حَنِيفَةَ بِجَمِيعِ ثَمَنِهَا ٱلْمَذْكُورِ •

لِلْقَلْيُوبِيّ

Notes [illegible]

Devoir. [illegible] l'emploi du mot أَيّ comme [illegible] d'un complément déterminatif. Donnez des exemples pris dans le texte précédent.

Pourquoi dans Abou Hanifa le 1er mot change-t-il alors que le 2e reste invariable.

— 24 — أَلْمَرْأَةُ وَٱلْبِطِّيخَةُ

إِشْتَرَى رَجُلٌ بِطِّيخَةً لِٱمْرَأَتِهِ • فَوَجَدَتْهَا

غَيْرَ طَيِّبَة ❀ بَغَضِبَتْ ❀ بَقَالَ لَهَا عَلَى مَنْ تَغضِبينَ عَلَى ٱلْبَائِع أَوْ عَلَى ٱلْمُشْتَرِي أَوْ عَلَى ٱلزَّرَّاع ❀ بَأَمَّا ٱلْبَائِع بَلَوْ كَانَ مِنْهُ لَكَانَ أَطْيَب شَيْء يُرْغَبُ بِيهِ ❀ وَأَمَّا ٱلْمُشْتَرِي بَلَوْ كَانَ مِنْهُ لَٱشْتَرَى أَحْسَن ٱلْأَشْيَاء ❀ وَأَمَّا ٱلزَّرَّاع بَلَوْ كَانَ مِنْهُ لَأَنْبَتَ أَحْسَن ٱلْأَشْيَاء ❀ بَمَا بَقِيَ غَضَبُكِ إِلَّا عَلَى ٱلْخَالِـــق ❀

لِلْفلْيُوبِيّ

Notes : Ne pas confondre لَ dans لَٱشْتَرَى et dans لَأَنْبَتَ avec لَا ❀ لَوْ كَانَ مِنْهُ signifie : s'il avait dépendu de lui.

Devoir : 1° Mettez dans le texte précédent les voyelles qui manquent aux noms.

2° Même récit en supposant que l'homme ait acheté le melon pour son frère.

3° Même récit en supposant qu'un musulman achète deux melons pour ses deux épouses.

- 25 - جحا و الخصيمان

فِيلَ إِنَّ رَجُلَيْن آشْتَكَيَا لِجُحَا رَجُلًا كَوْسَجًا
أَنَّهُ ضَرَبَهُمَا وَ نَتَفَ لِحَاهُمَا ٭ فَرَآهُ وَ هُوَ لَا
لِحْيَةَ لَهُ وَ هُمَا كَبِيرَا آللِّحْيَة ٭ فَقَالَ بَلْ
أَنْتُمَا نَتَفْتُمَا لِحْيَتَه ٭ ثُمَّ رَسَمَ بِحَبْسِهِمَا
حَتَّى تَطْلُعَ لِحْيَتُه ٭ فَسَأَلَا فَضْل آلرَّجُل وَصَالَحَاهُ
حَتَّى دَخَلَ آلرَّجُلُ إِلَيْهِ وَ قَالَ لَهُ ٭ تَرَكْتُ أَجْرِي
عَلَى آللَّه وَ أَطْلَقَهُمَا

مِنْ حِكَايَاتِ جُحَا

Notes : فيل (mis pour فُولَ) ecc. فول ٭

Devoir : 1°. Mettez dans le texte précédent les voyelles qui manquent aux noms.

2°. Anecdote – Un homme achète une terre. Il y trouve un trésor (كَنْز) qu'il veut rendre au vendeur. Refus de ce dernier. Ils vont chez le Cadi qui leur demande s'ils

ont deux enfants. Il ordonne de marier le fils de l'acheteur avec la fille du vendeur et de leur donner le trésor en dot, (مَهْر), ou en capital (راس المال).

فَضْلُ ٱلصَّدَقَة - ٣٥ -

رُوِيَ أَنَّ عَائِشَة (رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهَا) ٱشْتَرَتْ جَارِيَة • فَنَزَلَ جِبْرِيل عَلَى ٱلنَّبِيِّ (صَلَّى ٱللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَقَالَ • يَا مُحَمَّد أَخْرِجْ هٰذِهِ ٱلْجَارِيَة مِنْ بَيْتِكَ فَإِنَّهَا مِنْ أَهْلِ ٱلنَّارِ • فَأَخْرَجَتْهَا عَائِشَة وَدَفَعَتْ لَهَا شَيْئًا مِنَ ٱلتَّمْرِ • فَأَكَلَتْ تَمْرَة وَهِيَ فِي ٱلطَّرِيق • فَمَرَّ بِهَا فَقِير • فَأَعْطَتْهُ نِصْفَ ٱلتَّمْرَة ٱلْبَاقِيَة • فَجَاءَ جِبْرِيل لِلنَّبِيِّ وَأَمَرَهُ بِرَدِّ ٱلْجَارِيَة لِأَنَّهَا صَارَتْ مِنْ أَهْلِ ٱلْجَنَّة بِتِلْكَ ٱلصَّدَقَة • وَٱللَّهُ أَعْلَم •

لِلْقَلْيُوبِيّ

Notes : اشترت est mis pour اشْتَرَيَتْ rac..

تَقْطِيعُ [illegible] جَارِيَة • شَرِي [illegible]
en 3 parties : [illegible]

Devoir : Mettez dans le texte [illegible] voyelles qui manquent [illegible]

— 7 — أَلطَّمَّاع

نظر أَشْعَب إِلى رَجُل يَعمل طَبَقا • فقَال لَهُ أَسأَلك بِٱللّه إِلَّا ما زِدتَ فِي سَعَتِهِ طَوْقًا أَوْ طَوْقَيْن • فقال ٱلرَّجُل ما مَعْنَى ذَلِك • فقال لَعَلَّهُ أَنْ يُهْدَى إِلَيَّ يَوْمًا فِيهِ شَيْء •

للشريشي

Note : زِدتَ [illegible] زاد [illegible] سَعَة • وسع [illegible] •

Devoir : Mettez les voyelles convenables là où elles manquent.

نُكْتَة - 28 -

كَانَ شَيْخ شَاعِرا عَلَى زَيّ ٱلْفُقَرَآء عَلِيل ٱلْعَيْنَين ❁ وَكَانَ يَصْنع ٱلْأَكْحال وَ يَبِيعُ ٱلطَّالِبين ❁ فَٱشْتَرَى مِنْهُ أَحَد يَوْما كُحْلا بِدِرْهَم ❁ وَرَأَى ٱلْمُشْتَرِي أَنَّ عَيْنَهُ عَلِيلَة ❁ فَأَعْطَاه دِرْهَمين وَقَالَ هٰذَا ثَمَن كُحْلك ❁ وَهٰذَا ٱلْآخَر لَكَ ٱشْتَرِ بِهِ أَنْتَ أَيْضًا كُحْلا وَكَحِّلْ عَيْنيك ❁ فَٱسْتَحْسَنَ ٱلشَّيْخ ذٰلِكَ ❁

لابن طفطفي

Notes : اشْتَرِ est mis pour اشْتَرِيْ rac.. شرى ❁

Devoir : 1° Vocalisez les mots qui ne le sont pas.

2° Même récit se rapportant à deux femmes.

هَدَايَا لِمُسَافِرٍ - 29 -

أَخْرَجَ ٱلسُّلْطَانُ ثَلَاثَـةَ أَثْوَابٍ يُسَمُّونَهَا ٱلتَّحْتَانِيَّاتِ مِنْ جِنْسِ ٱلْقُوطِ ۞ وَأَخْرَجَ ثَلَاثَةً مِنَ ٱلثِّيَابِ مُخْتَلِفَةَ ٱلْأَجْنَاسِ تُسَمَّى ٱلْوَسْطَانِيَّاتِ ۞ وَأَخْرَجَ ثَلَاثَـةَ أَثْوَابٍ مِنَ ٱلْأَرْمَكِ أَحَدُهَا أَبْيَضُ ۞ وَأَخْرَجَ ثَلَاثَ عَمَائِمَ ۞ فَلَبِسْتُ فُوطَةً عِوَضَ ٱلسَّرَاوِيلِ عَلَى عَادَتِهِمْ وَثَوْبًا مِنْ كُلِّ جِنْسٍ ۞ وَأَخَذَ أَصْحَابِي مَا بَقِيَ مِنْهَا ۞ ثُمَّ جَاؤُوا بِالطَّعَامِ أَكْثَرُهُ ٱلْأَرُزُ ۞ ثُمَّ أَتَوْا بِنَوْعٍ مِنَ ٱلْفُقَّاعِ ۞ ثُمَّ أَتَوْا بِالتَّنْبُولِ وَهُوَ عَلَامَةُ ٱلْإِنْصِرَافِ ۞

لِٱبْنِ بَطُّوطَةَ

Notes : يسمّونها est mis pour يسمّيونها rac.. سمو ۞ ثياب rac.. ثوب ۞

Devoir : 1° Pourquoi dans ثلاثة le ة porte-t-il tantôt le tanouine, tantôt une seule voyelle ?

Comment se rapporte هَا dans أَنْدَهَا ? Pourquoi ce pronom est-il au féminin singulier ?

Réponses développées aux questions suivantes :

مَا تَعْرِفُ مِنَ ٱلثِّيَابِ ٱلْمَذْكُورَةِ . . . .
أَيْنَ تَلْبَسُ كُلًّ مِنْهَا . . . .

حُمْقُ جُحَا

كَانَ جُحَا فِي كُلِّ سَنَةٍ يَتَصَدَّقُ بِمَالٍ جَزِيلٍ ۞ فَلَمَّا ٱنْتَهَتِ ٱلصَّدَقَةُ أَنْهَتْ إِلَيْهِ ٱمْرَأَةٌ وَقَالَتْ لَهُ أَنَّ زَوْجَهَا مَاتَ وَلَا كَفَنَ لَهُ ۞ فَقَالَ أَمَّا ٱلصَّدَقَةُ هٰذِهِ ٱلسَّنَةَ فَقَدْ فَرِغَتْ ۞ وَلٰكِنْ إِذَا كَانَتِ ٱلسَّنَةُ ٱلْآتِيَةُ فَتَعَالَيْ أَرْسُمْ لَكِ بِكَفَنٍ إِنْ شَاءَ ٱللّٰهُ ۞ فَتَوَجَّهَتْ تَتَعَجَّبُ مِنْ قَوْلِهِ ۞

مِنْ حِكَايَاتِ جُحَا

Notes : نهى .. rac. انْتهيَتْ est mis pour انْتهت
نهى d° انهيَتْ d° انهت
اتى .. rac. الاتية est mis pour الآتيــة ; [illegible] تعالي

Devoir : 1° Traduire le texte précédent.

2° Souligner tous les verbes contenus dans le texte et indiquer la forme de chacun d'eux.

3° Conjuguer تأمّل au prétérit, تعجّب à l'aoriste indicatif, تزوّج à l'aor. subjonctif et فرغ à l'aor. conditionnel.

---

٩١ ـ ٱلْمَرْأَةُ وَزَوْجَاهَا وَٱلدَّجَاجَتَانِ ٱلْمَشْوِيَّتَانِ

كَانَ رَجُلٌ يَأْكُلُ وَبَيْنَ يَدَيْهِ دَجَاجَةٌ مَشْوِيَّةٌ * فَوَقَفَ عَلَيْهِ سَائِلٌ * فَرَدَّهُ خَائِبًا * وَكَانَ ٱلرَّجُلُ ذَا مَالٍ كَثِيرٍ * فَوَقَعَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ زَوْجَتِهِ فُرْقَةٌ * وَتَزَوَّجَتْ بِغَيْرِهِ * فَبَيْنَمَا ٱلزَّوْجُ ٱلثَّانِي يَأْكُلُ وَبَيْنَ يَدَيْهِ دَجَاجَةٌ مَشْوِيَّةٌ وَإِذَا سَائِلٌ وَافَى * فَقَالَ لِزَوْجَتِهِ أَعْطِيهِ ٱلدَّجَاجَةَ * فَدَفَعَتْهَا إِلَيْهِ وَتَأَمَّلَتْهُ * فَإِذَا هُوَ زَوْجُهَا ٱلْأَوَّلُ * فَذَكَرَتْ ذَلِكَ لِزَوْجِهَا ٱلثَّانِي * فَقَالَ لَهَا وَٱللهِ أَنَا كُنْتُ ذَلِكَ ٱلْمِسْكِينَ *

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes : سأَل.. rac. سائِل ⁕ شوى.. rac. مشوية : ⁕ خيب .. rac. خَائِبًا ⁕

Devoir : 1° Dites à quel temps et à quelle personne est employé chaque verbe du texte.

2° Indiquez la racine de chaque verbe.

3° Soulignez les participes contenus dans le texte. Nommez les verbes qui ont servi à les former.

-32- فِي أَصْلِ وُجُودِ كِتَابِ أَلْفِ لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ

حُكِيَ أَنَّ مَلِكًا مِنَ ٱلْمُلُوكِ كَانَ فِي بِلَادِ ٱلْفُرْسِ ⁕ وَكَانَ كُلَّمَا تَزَوَّجَ بِٱمْرَأَةٍ وَبَاتَ عِنْدَهَا لَيْلَةً قَتَلَهَا مِنَ ٱلْغَدِ ⁕ فَتَزَوَّجَ بِبِنْتِ وَزِيرِهِ ٱسْمُهَا شَهْرَزَادُ ⁕ وَهِيَ ذَاتُ عَقْلٍ وَدِرَايَةٍ ⁕ فَلَمَّا دَخَلَ عِنْدَهَا ٱبْتَدَأَتْهُ بِخُرَافَةٍ مِنَ ٱلْخُرَافَاتِ ⁕ وَٱسْتَمَرَّتْ فِيهَا حَتَّى فَرَغَ ٱللَّيْلُ ⁕ وَبَقِيَ مِنْهَا مَا يَحْمِلُ ٱلْمَلِكَ عَلَى طَلَبِ تَمَامِهَا ⁕ فَلَمَّا كَانَتِ ٱللَّيْلَةُ ٱلْقَابِلَةُ سَأَلَهَا عَنْ تَمَامِهَا ⁕ وَٱسْتَمَرَّتْ مَعَهُ عَلَى ذَلِكَ مُدَّةَ أَلْفِ

لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ ✻ وَجُعِلَ ذَلِكَ كِتَابًا وَسُمِّيَ بِذَلِكَ
ٱلْإِسْمِ وَكُلُّهُ كِذْبٌ مُخْتَلِفٌ ✻

لِلْفَلْيُوبِيِّ

Notes : وجود rac.. وجد ✻ بات rac.. بيت ✻
Décomposez كلّما en كلّ et en ما ✻ ابتدائه rac..
بدا ✻ استمرّت rac.. مرّ ✻ تمام rac.. تمّ ✻
مختلف rac.. خلف ✻

— 35 — ٱلْعَيْنَانِ وَٱلْأُذُنَانِ

جَعَلَ ٱللَّهُ تَعَالَى لِلْإِنْسَانِ عَيْنَيْنِ ✻ يَنْظُرُ بِهِمَا ٱلْأَشْيَاءَ ٱللَّطِيفَةَ فَيَفْرَحُ بِنَظَرِهَا ✻ وَيَنْظُرُ بِهِمَا ٱلْأَشْيَاءَ ٱلْمُضِرَّةَ فَيَتَبَاعَدُ عَنْهَا ✻ وَجَعَلَ لِلْعَيْنَيْنِ أَغْطِيَةً لَطِيفَةً وَهِيَ ٱلْأَجْفَانُ ✻ يَفْتَحُهَا وَيُقْفِلُهَا بِغَايَةِ ٱلسُّهُولَةِ ✻ فَيُطْبِقُهَا عِنْدَ ٱلنَّوْمِ وَعِنْدَ مَا لَا يُحِبُّ نَظَرَهُ ✻ وَيَفْتَحُهَا مَتَى أَرَادَ ✻
جَعَلَ ٱللَّهُ تَعَالَى أُذُنَيْنِ لِلْإِنْسَانِ ✻ يَسْمَعُ بِهِمَا ٱلنَّصَائِحَ ٱلْأَدَبِيَّةَ وَٱلدُّرُوسَ ٱلْعِلْمِيَّةَ وَكُلَّ كَلَامٍ

يَنْفَعُهُ ۞

مِنَ الفَوَائِدِ ٱلْفِكْرِيَّةِ

Notes : شيأ .. rac. اشياء ۞ انس .. rac. انسان : ۞ رود rac. ارود mis pour اراد ۞ ضرّ .. rac. مضرّة ۞

Devoir : 1°. Soulignez d'un trait les noms et les pronoms au singulier.

2°. Soulignez de deux traits les noms et les pronoms au duel.

3°. Soulignez de trois traits les noms et les pronoms au pluriel.

4°. Les mains. — Description ; usage.

5°. Les pieds. — d° ; d°

— 34 — تَعْظِيمُ ٱلْأَبِ

حُكِيَ أَنَّ جَمَاعَةً نَظَرُوا وَلَدًا يُسِيءُ أَبَاهُ ۞ فَصَارُوا فِي غَايَةِ ٱلتَّعَجُّبِ مِنْ فِعْلِهِ وَقِلَّةِ عَقْلِهِ ۞ فَنَهَرُوهُ وَزَجَرُوهُ ۞ فَقَالَ لَهُمْ

أَبُوهُ ❁ لَا تَتَعَجَّبُوا فَإِنِّي كُنْتُ أَسَأْتُ أَبِي فِي صِغَرِي ❁ فَعَاقَبَنِي ٱللَّهُ تَعَالَى بِهَذَا فِي كِبَرِي ❁ وَقَدْ قِيلَ فِي ٱلْمَثَلِ مَنْ زَرَعَ ٱلْوَرْدَ يَجْنِي ٱلْوَرْدَ وَمَنْ بَذَرَ ٱلشَّوْكَ يَحْصُدُ ٱلشَّوْكَ وَمَنْ زَرَعَ ٱلْقَمْحَ لَا يَحْصُدُ ٱلشَّعِيرَ ❁

مِنَ ٱلْفَوَائِدِ ٱلْفِكْرِيَّةِ

Notes : قول ... قيل ❁ سوء .. rac. يسيء

Devoir : 1° Trouvez les noms d'action employés dans le texte. Indiquez les verbes correspondants.

2° Indiquez le passif de chacun des verbes réguliers du texte.

3° Même récit au féminin, c'est-à-dire en remplaçant : جماعة par نساء

ولد par بنت

أب par أم

4° Récit. - Vous avez vu un de vos camarades qui insultait sa mère. Adressez-lui des reproches. Dites-lui pourquoi il doit honorer et

respecter sa mère.

ـ 35 ـ إِنْتِقَامُ ٱلثَّعْلَبِ

حُكِيَ أَنَّ ٱلْأَسَدَ مَرِضَ ❊ فَعَادَهُ جَمِيعُ ٱلْحَيَوَانِ إِلَّا ٱلثَّعْلَبَ ❊ فَغَضِبَ عَلَيْهِ ❊ فَنَمَّ عَلَيْهِ ٱلذِّئْبُ ❊ ثُمَّ حَضَرَ ٱلثَّعْلَبُ عِنْدَ ٱلْأَسَدِ ❊ فَقَالَ لَهُ مَا سَبَبُ غِيَابِكَ عَنَّا ❊ فَقَالَ كُنْتُ فِي طَلَبِ مَا يُدَاوِيكَ ❊ فَقَالَ فَمَاذَا رَأَيْتَ ❊ فَقَالَ لَهُ خَرَزَةً فِي سَاقِ ذِئْبٍ ❊ فَضَرَبَ ٱلْأَسَدُ مِخْلَبَهُ فِي سَاقِ ٱلذِّئْبِ ❊ فَٱنْسَلَّ ٱلثَّعْلَبُ ❊ ثُمَّ مَرَّ ٱلذِّئْبُ عَلَى ٱلثَّعْلَبِ وَ دَمُهُ يَسِيلُ ❊ فَقَالَ لَهُ ٱلثَّعْلَبُ ❊ يَا صَاحِبَ ٱلْخُفِّ ٱلْأَحْمَرِ إِذَا جَلَسْتَ عِنْدَ ٱلْمُلُوكِ فَٱنْظُرْ مَا يَخْرُجُ مِنْ رَأْسِكَ ❊

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes : حيي .. rac. حيوان ❊ عود .. rac. عاد ❊ يسيل ❊ سلّ .. rac. انسلّ ❊ غلب .. rac. مخلب ❊ سيل .. rac. ❊

Devoir : 1° Mettez à la 3e pers. du masc. sing. de l'aoriste indicatif les verbes trilitères réguliers employés dans le texte.

2° Réponses développées aux questions suivantes :

مَا تَقُولُ أَنْتَ فِي سِيرَةِ ٱلثَّعْلَبِ مَعَ ٱلْأَسَدِ .... لِمَاذَا ....

مَا تَقُولُ فِي سِيرَةِ ٱلذِّئْبِ مَعَ ٱلثَّعْلَبِ ..... لِمَاذَا .....

مَا هُوَ رَأْيُكَ فِي سِيرَةِ ٱلثَّعْلَبِ مَعَ ٱلذِّئْبِ ..... لِمَاذَا ....

ٱللِّسَانُ - 36 -

جَعَلَ ٱللَّهُ تَعَالَى لِلْإِنْسَانِ لِسَانًا يَتَكَلَّمُ بِهِ فِي ٱلسُّؤَالِ عَمَّا يُحِبُّ وَٱلْجَوَابِ عَمَّا يُسْئَلُ عَنْهُ ❖ وَيَنْطِقُ بِهِ فِي ٱلْقِرَاءَةِ وَٱلْكَلَامِ ٱلطَّيِّبِ فِي حَقِّ إِخْوَانِهِ وَأَقَارِبِهِ وَٱلنَّاسِ جَمِيعًا ❖ فَيُحِبُّونَهُ ❖ وَيَذُوقُ بِهِ ٱلْحَلَاوَةَ وَغَيْرَهَا مِنَ ٱلطُّعُومِ ❖ فَيُمَيِّزُ مَا يُوَافِقُهُ وَمَا لَا يُوَافِقُهُ ❖ مِنَ ٱلْفَوَائِدِ ٱلْفِكْرِيَّةِ

Notes : سؤال rac. سأل ❖ عمّا est mis pour

اخوان ❁ سأَل ❁ يُسْئَلُ aoriste passif de ❁ عَنْ مَا
أَخو .. rac.

Devoir : Dialogue entre la bouche et les mains. Chacun prétend être plus utile que l'autre.

– 37 – حِيلَةُ شُرَيْحٍ

قِيلَ أَنَّ شُرَيْحًا كَانَ يَذْهَبُ إِلَى ٱلْفَلَاةِ لِعِبَادَةِ ٱللَّهِ ❁ فَإِذَا شَرَعَ فِي ٱلصَّلَاةِ جَاءَ ٱلثَّعْلَبُ بَيْنَ يَدَيْهِ يُشْغِلُهُ عَنْ صَلَاتِهِ ❁ فَلَمَّا طَالَ عَلَيْهِ ذَلِكَ جَعَلَ أَثْوَابَهُ عَلَى أَعْوَادٍ كَصُورَةِ ٱلشَّخْصِ ٱلْوَاقِفِ ❁ فَجَاءَ ٱلثَّعْلَبُ لِيُشْغِلَهُ عَلَى عَادَتِهِ ❁ فَجَاءَ شُرَيْحٌ مِنْ خَلْفِهِ وَ أَخَذَهُ بَغْتَةً وَقَتَلَهُ ❁ فَصَارَ مَثَلًا وَ قِيلَ شُرَيْحٌ أَحْيَلُ مِنَ ٱلثَّعْلَبِ ❁

لِلْقَلْيُوبِيّ

Notes : حيلة et أَحْيَل rac.. حيل ❁ طال

rac.. صول ❀ صلاة rac.. صلو ❀ بلاة rac.. بلو ❀

Devoir : Canevas. - Un cultivateur voit sa récolte mangée par les moineaux. Différents moyens qu'il emploie pour les éloigner.

- 38 - حِمَايَةُ ٱللَّهِ لِعَبِيدِهِ

قَالَ أَعْرَابِيٌّ ٱشْتَرَيْنَا خَرُوفًا مِنْ جَارٍ لِنَأْكُلَهُ ❀ فَقَدِمَ عَلَيْنَا بَعْضُ ٱلْفُقَرَاءِ ❀ فَدَعَوْنَاهُ لِلْأَكْلِ مَعَنَا ❀ فَأَخَذَ لُقْمَةً وَ وَضَعَهَا فِي فَمِهِ ❀ ثُمَّ لَفَظَهَا وَمَا أَكَلَ ❀ ثُمَّ ٱنْصَرَفَ ❀ فَكَرِهْنَا ٱلْأَكْلَ ❀ فَدَعَوْنَا مَنْ شَوَى ٱلْخَرُوفَ وَ سَأَلْنَاهُ عَنْ أَصْلِهِ ❀ فَقَالَ إِنَّهُ مَيِّتَةٌ وَإِنَّ نَفْسِي حَرِصَتْ عَلَى بَيْعِهِ لِأَجْلِ ثَمَنِهِ ❀ فَأَطْعَمْنَاهُ لِلْكِلَابِ ❀ فَٱنْظُرْ يَا أَخِي حِمَايَةَ ٱللَّهِ لِعَبِيدِهِ ❀

لِلْفَلْيُوبِيِّ

Devoir : Le méchoui.- Choix d'un agneau gras et tendre.- Le feu.- Le rôti.- Comment on le mange.

ٱلْأَصْمَعِيّ وَٱلْأَعْرَابِيّ -39-

أَخَذَ ٱلْأَصْمَعِيّ أَعْرَابِيًّا وَجَآءَ بِهِ إِلَى مَنْزِلِهِ
وَقَالَ لِزَوْجَتِهِ ٱصْنَعِي لَنَا دَجَاجَةً ۞ فَصَنَعَتْهَا
وَجَآءَ ٱلْأَصْمَعِيّ وَجَلَسَ هو وَٱبْنَاه وَٱبْنَتَاه
وَزَوْجَته ۞ وَقَالَ لِلْأَعْرَابِيّ ٱقْسِمْ عَلَيْنَا ۞
فَٱحْتَزَّ ٱلرَّأْس وَدَفَعَهُ إِلَى ٱلْأَب وَقَالَ ٱلرَّأْس
لِلرَّأْس ۞ ثُمَّ قَلَعَ ٱلْجَنَاحَين وَقَالَ ٱلْوَلَدان ٱلْجَنَاحَان
۞ ثُمَّ ٱقْتَلَعَ ٱلْفَخْذَين وَقَالَ ٱلْبِنْتَان ٱلْفَخْذَان ۞
ثُمَّ فَكَّ ٱلْعَجُز وَقَالَ ٱلْعَجُز لِلْعَجُوز ۞ ثُمَّ قَلَعَ
ٱلْأَوْرَاك وَٱلصَّدْر وَقَالَ ٱلزَّوَائِد لِلزَّائِر فَأَكَلَهَا ۞

للقليوبي

Devoir : Mettez les voyelles là où elles manquent à la fin des mots.

2°. La dinde de Noël. - Racontez comment vous avez choisi la dinde de Noël. - Préparation. - De quelle façon l'avez-vous découpée ? - Comment l'avez-vous répartie entre les membres de votre famille.

- 40 - اَلْفَمُ وَٱلْأَسْنَانُ

جَعَلَ ٱللَّهُ لِلْإِنْسَانِ فَمًا يَرْشَحُ مِنْ بَاطِنِهِ ٱلرِّيقُ لِأَجْلِ أَنْ يَبُلَّ ٱللُّقْمَةَ وَيُسَهِّلَ بَلْعَهَا وَمَضْغَهَا ● وَجَعَلَ مَعَ ٱللِّسَانِ ٱلْأَسْنَانَ وَهِيَ ٱثْنَتَانِ وَثَلَاثُونَ سِنًّا تَحْسُنُ بِهَا ٱلنُّطْقُ ● وَبَعْضُ رُؤُوسِهَا حَادَّةٌ لِتَقْطِيعِ ٱلْمَأْكُولِ وَتَمْزِيقِهِ ● وَٱلْبَعْضُ رُؤُوسُهَا عَرِيضَةٌ لِطَحْنِهِ وَمَضْغِهِ ●

من الفوائد الفكرية

Devoir : 1°. Soulignez chaque nom d'action et indiquez le verbe correspondant.

2°. Refaire le même texte en remplaçant chaque nom d'action par le verbe correspondant.

Devoir : Répondez aux questions suivantes:

اين يوجد اللسان * ما تفعل به ....
كم سنة عندك * هل اسنانك من نوع واحد * من كم نوع *
ما تفعل بالضروس * كم ضرس عندك ....
ما تفعل بالانياب * كم ناب لك ....
هل تعرف حيوانا له انياب قوية ....
كيف يقال له * هل تعرف حيوان آخر مثله ....
ماذا تمزق بالاسنان * بما تبلّ اللقمة ....
صِفْ نابا * صِفْ ضرسة ....

-41- اَلْفَقِيرُ وَ ٱلْقَاضِي

حُكِيَ أَنَّ فَقِيرًا جَآءَ إِلَى قَاضٍ يَوْمَ عَاشُورَآءَ * وَقَالَ لَهُ أَعَزَّ ٱللَّهُ ٱلْقَاضِيَ إِنِّي رَجُلٌ فَقِيرٌ وَ ذُو عِيَالٍ * وَقَدْ جِئْتُكَ مُسْتَشْفِعًا بِهَذَا ٱلْيَوْمِ أَنْ تُعْطِيَنِي عَشَرَةَ أَمْنَانِ خُبْزٍ وَ عَشَرَةَ أَمْنَانِ لَحْمٍ وَ دِرْهَمَيْنِ لِأُشْبِعَ أَطْفَالِي فِي هَذَا ٱلْيَوْمِ وَ لَكَ ٱلْجَزَآءُ عَلَى ٱللَّهِ * فَوَعَدَهُ إِلَى ٱلظُّهْرِ * فَلَمَّا جَآءَ ٱلظُّهْرُ رَجَعَ إِلَيْهِ * فَوَعَدَهُ ٱلْقَاضِي إِلَى ٱلْعَصْرِ * فَلَمَّا جَآءَ ٱلْعَصْرُ رَجَعَ إِلَيْهِ وَأَوْلَادُهُ فِي دَارِهِ دَارَتْ

أَكْبَادُهُمْ مِنَ ٱلْجُوعِ * فَوَعَدَهُ إِلَى ٱلْمَغْرِبِ * فَرَجَعَ إِلَيْهِ
عِنْدَ ٱلْمَغْرِبِ * فَقَالَ لَهُ مَا عِنْدِي شَيْءٌ أُعْطِيكَهُ
* فَرَجَعَ ٱلْفَقِيرُ مُنْكَسِرَ ٱلْقَلْبِ بَاكِيَ ٱلْعَيْنِ
خَائِفًا مِنْ أَطْفَالِهِ كَيْفَ جَوَابُهُ لَهُمْ *

(يتبع)

لِلْفَلْيُوبِيِّ

Devoir : Anecdote à developper.

Un khalife chassait avec sa suite. — Arrivée dans la plaine. — Pas de fontaine. — Il voit un jardin avec de beaux fruits. — Cependant il ne veut pas en cueillir un seul. — Sa crainte : ses vizirs pourraient bien dévaster le verger.

-٤٩- أَلْفَقِيرُ وَٱلنَّصْرَانِيُّ (تابع)

فَمَرَّ ٱلْفَقِيرُ وَهُوَ يَبْكِي بِنَصْرَانِيٍّ جَالِسٍ عَلَى
بَابِهِ * فَنَظَرَهُ بَاكِيًا * فَقَالَ لَهُ مَا بُكَاؤُكَ يَا هَذَا *

فَأَخْبَرَهُ بِحَالِهِ مَعَ ٱلْقَاضِي ۞ فَقَالَ ٱلنَّصْرَانِيّ مَا هَذَا
ٱلْيَوْم عِنْدَكُم ۞ فَقَالَ هُوَ يَوْمُ عَاشُورَآء وَ وَصَفَهُ
بِبَعْضِ بَرَكَاتِه ۞ فَرَقَّ لَهُ ٱلنَّصْرَانِيّ وَ أَعْطَاهُ أَكْثَر
مِمَّا ذَكَرَ مِنَ ٱلْخُبْزِ وَ ٱللَّحْم وَ أَعْطَاهُ عِشْرِين دِرْهَمًا
فَوْقَ ٱلدِّرْهَمَيْن ۞ فَقَالَ لَهُ خُذْ هَذَا وَ هُوَ لَكَ
وَ لِعِيَالِك عَلَيَّ فِي كُلِّ شَهْرٍ إِكْرَامًا لِهَذَا ٱلْيَوْمِ ٱلَّذِي
عَظَّمَهُ ٱللَّهُ تَعَالَى ۞ فَذَهَبَ بِهِ ٱلْفَقِيرُ إِلَى أَطْفَاله
فَرِحًا مَسْرُورًا ۞ فَلَمَّا نَظَرُوهُ أَطْفَاله فَرِحُوا فَرَحًا
شَدِيدًا ۞ ثُمَّ نَادَوْا بِأَعْلَى أَصْوَاتِهِم ٱللَّهُمَّ مَنْ
أَدْخَلَ عَلَيْنَا ٱلسُّرُور فَأَدْخِلْ عَلَيْهِ ٱلْفَرَح عاجلا ۞

لِلْقَلْيُوبِيّ

Notes : خُذْ impératif du verbe أَخَذَ ۞ نَادَوْا est mis pour نَادِيوا rac.. ندى ۞

Devoir 1°. Mettre les voyelles convenables là où elles manquent.

2°. Conjuguez au prétérit : فَرِحْتُ فَرَحًا شَدِيدًا

- 43 - سَبَبُ قَتْلِ ٱلْمُتَنَبِّي

قِيلَ إِنَّ أَبَا طَيِّبِ ٱلْمُتَنَبِّي كَانَ رَاجِعًا مِنْ بِلَادِ فَارِسَ إِلَى بَغْدَادَ ‧ وَمَعَهُ جَائِزَةٌ أَجَازَهُ بِهَا عَضُدُ ٱلدَّوْلَةِ ‧ وَمَعَهُ جَمَاعَةٌ مِنَ ٱلْفُرْسَانِ ‧ فَخَرَجَ عَلَيْهِ قُطَّاعُ ٱلطَّرِيقِ ‧ فَهَرَبَ ٱلْمُتَنَبِّي مِنْهُمْ ‧ فَقَالَ لَهُ غُلَامُهُ أَتَهْرُبُ وَأَنْتَ ٱلْقَائِلُ فِي شِعْرِكَ :

أَلْخَيْلُ وَٱللَّيْلُ وَٱلْبَيْدَاءُ تَعْرِفُنِي ‧‧‧ وَٱلسَّيْفُ وَٱلرُّمْحُ وَٱلْقِرْطَاسُ وَٱلْقَلَمُ

فَكَرَّ رَاجِعًا ‧ فَقُتِلَ فِي سَنَةِ ثَلَثِمِائَةٍ وَأَرْبَعٍ وَخَمْسِينَ ‧ فَكَانَ ذَلِكَ ٱلْبَيْتُ سَبَبًا لِقَتْلِهِ ‧

- 44 - أَلسِّنْدِبَادُ ٱلْبَحْرِيُّ عِنْدَ قَوْمٍ لَا يَعْرِفُونَ ٱلسَّرْجَ

قَالَ ٱلسِّنْدِبَادُ ثُمَّ أَخَذْتُ صُوفًا وَ نَفَشْتُهُ وَصَنَعْتُ مِنْهُ لِبْدًا وَ أَحْضَرْتُ جِلْدًا وَ أَلْبَسْتُهُ لِلسَّرْجِ وَصَقَلْتُهُ ‧ ثُمَّ إِنِّي رَكَّبْتُ سُيُورَهُ

وَشدَدتُّ شَرِيحَتَهُ * وَبَعْدَ ذَلِكَ أَحْضَرْتُ ٱلْحَدَّادَ وَوَصَفْتُ لَهُ كَيْفِيَّةَ ٱلرِّكَابِ * فَدَقَّ رِكَابًا عَظِيمًا وَبَرَدتُّهُ وَبَيَّضْتُهُ بِٱلْقَزْدِيرِ * ثُمَّ إِنِّي شَدَدتُّ لَهُ أَهْدَابًا مِنَ ٱلْحَرِيرِ * وَبَعْدَ ذَلِكَ قُمْتُ وَجِئْتُ بِحِصَانٍ مِنْ خِيَارِ خُيُولِ المَلِكِ * وَشَدَدتُّ عَلَيْهِ ذَلِكَ ٱلسَّرْجَ وَعَلَّقْتُ فِيهِ ٱلرِّكَابَ وَأَلْجَمْتُهُ بِلِجَامٍ وَقَدَّمْتُهُ إِلَى ٱلْمَلِكِ * فَأَعْجَبَهُ وَلَاقَ بِخَاطِرِهِ وَشَكَرَنِي وَرَكِبَ فِيهِ * وَقَدْ حَصَلَ لَهُ فَرَحٌ شَدِيدٌ بِذَلِكَ ٱلسَّرْجِ وَأَعْطَانِي شَيْئًا كَثِيرًا فِي نَظِيرِ عَمَلِي لَهُ *

مِنْ سَفَرَاتِ ٱلسِّنْدَبَادِ ٱلْبَحْرِيِّ

ـ 45 ـ فِي ٱلنَّهَارِ وَٱللَّيْلِ

إِنَّا نَنْظُرُ ٱلشَّمْسَ تَطْلُعُ مِنَ ٱلْمَشْرِقِ وَتَسِيرُ حَتَّى تَغْرُبَ فِي ٱلْمَغْرِبِ وَتَغِيبُ عَنَّا مُدَّةً * ثُمَّ تَطْلُعُ وَهَكَذَا * فَمُدَّةُ وُجُودِهَا عِنْدَنَا تُسَمَّى نَهَارًا * وَمُدَّةُ غَيْبَتِهَا عَنَّا

تُسَمَّى **لَيْلًا** ❀ وَمَجْمُوعُ ٱلْمُدَّتَيْنِ يُعَدُّ يَوْمًا ❀ وَهُوَ يَنْقَسِمُ إِلَى أَرْبَعٍ وَعِشْرِينَ سَاعَةً ❀ وَكُلُّ سَاعَةٍ تَنْقَسِمُ إِلَى سِتِّينَ دَقِيقَةً ❀ وَٱلدَّقِيقَةُ تَنْقَسِمُ إِلَى سِتِّينَ ثَانِيَةً ❀ وَكَذٰلِكَ نَنْظُرُ ٱلْقَمَرَ يَطْلُعُ صَغِيرًا وَحِينَئِذٍ يُسَمَّى **هِلَالًا** ❀ ثُمَّ يَتَزَايَدُ حَتَّى يَسْتَدِيرَ وَيَتِمَّ نُورُهُ وَحِينَئِذٍ يُسَمَّى **بَدْرًا** ❀ ثُمَّ يَتَنَاقَصُ حَتَّى يَعُودَ صَغِيرًا كَمَا كَانَ أَوَّلَ رُؤْيَتِهِ ❀ وَيَغِيبُ عَنْ رُؤْيَةِ ٱلنَّاسِ لَيْلَةً أَوْ لَيْلَتَيْنِ ❀

مِنَ ٱلْفَوَائِدِ ٱلْفِكْرِيَّةِ

Devoir : Répondez aux questions suivantes:

كم ساعة في اليوم ❀ كم يوم في الجمعة ❀ وفي ٱلشّهر ❀ كم شهر في العام ❀ كم سنة في القرن ❀ ما هو ٱلْقَمَرُ ❀ هل فيه الجبال ❀ لم ننظر تارة هلالا وتارة بدرا ❀

- 46 - نَادِرَةٌ مُضْحِكَةٌ

كَانَ رَجُلٌ مَجْنُونٌ إِذَا مَرَّ فِي ٱلْأَسْوَاقِ يَعْبَثُونَ

بِهِ وَيَرْجُمُهُ ٱلصِّغَارُ بِٱلْحِجَارَةِ ۞ فَمَرَّ بِهِ أَمِيرٌ
وَعَلَى رَأْسِهِ تَخْفِيفَةٌ وَلَهُ قُرُونٌ طِوَالٌ ۞ فَتَعَلَّقَ
بِهَا ذَلِكَ ٱلْمَجْنُونُ وَصَارَ يَسْتَغِيثُ بِهِ ۞ وَيَقُولُ
يَا ذَا ٱلْقَرْنَيْنِ خَلِّصْنِي مِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ ۞
فَصَارَ ٱلنَّاسُ يَتَعَجَّبُونَ وَيَضْحَكُونَ مِنْ لَطَافَتِهِ ۞

لِلْقَلْيُوبِيِّ

Notes. ذُو ٱلْقَرْنَيْنِ *le possesseur des 2 cornes.* C'est la dénomination d'Alexandre le Grand chez les Musulmans. D'après le Coran (chap. XVIII, verset 92 et suivants) il a contenu les incursions de deux peuples barbares de l'Asie orientale ou du nord des frontières. Ces peuples qui s'appelaient يأجوج et مأجوج représentent, croit-on, Gog et Magog de la Bible.

- 47 - ٱلْأَعْرَابِيُّ وَٱلْجَرَادُ

زَرَعَ أَعْرَابِيٌّ بُرًّا لَهُ ۞ فَلَمَّا قَامَ عَلَى سُوقِهِ
وَجَادَ سُنْبُلُهُ أَتَتْ عَلَيْهِ رِجْلُ جَرَادٍ ۞ فَجَعَلَ ٱلرَّجُلُ

يَنْظُرُ إِلَيْهِ وَلَا يَدْرِي كَيْفَ ٱلْحِيلَةُ فِيهِ فَأَنْشَأَ يَقُولُ :

مَرَّ ٱلْجَرَادُ عَلَى زَرْعِي فَقُلْتُ لَهُ ❁ إِلْزَمْ طَرِيقَكَ لَا تُولَعْ بِإِفْسَادِ
فَقَامَ مِنْهُمْ خَطِيبٌ فَوْقَ سُنْبُلَةٍ ❁ إِنَّا عَلَى سَفَرٍ لَابُدَّ مِنْ زَادِ

للدميري

Devoir : Répondez aux questions suivantes :

لِمَا يشبه الجرادُ ❁ كَيْفَ يتحرّك في صِغَرِه ❁ هل يحبُّه الفلّاحُ ❁ لِمَ ذَا ❁ متى يَأْتي الجَرَادُ ❁ في أيِّ وَقْت يجود السُّنْبُلُ ❁ ما يُوجَدُ في وسط السنبُل ❁ ما هو البُرّ ❁ ما نفعل بالبُرّ ❁ ما هو الزادُ ❁ اين يجعل المُسَافِرُ زادَهُ ❁ ما هو الخطيبُ ❁ اين يخطب عند المسلمين ❁

ـ 48 ـ مَسْأَلَةُ ٱمْرُؤُ ٱلْقَيْسِ

كَانَ ٱمْرُؤُ ٱلْقَيْسِ آلَى عَلَى نَفْسِهِ أَنْ لَا يَتَزَوَّجَ ٱمْرَأَةً حَتَّى يَسْأَلَهَا عَنْ ثَمَانِيَةٍ وَأَرْبَعَةٍ وَٱثْنَيْنِ ❁ فَجعل يَخْطب ٱلنِّسَاءَ ❁ فَإِذَا سَأَلَهُنَّ عَنْ هَذَا قُلْنَ لَهُ أَرْبَعَةَ عَشَرَ ❁ فَبَيْنَمَا هُوَ يَسِيرُ فِي جَوْفِ ٱللَّيْلِ إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ يَحْمل بِنْتًا لَهُ

صَغِيرَةً كَأَنَّهَا ٱلْبَدْرُ لَيْلَةَ تَمَامِهِ فَأَعْجَبَتْهُ ❁
فَقَالَ يَا جَارِيَةُ مَا ثَمَانِيَةٌ وَأَرْبَعَةٌ وَآثْنَانِ ❁
فَقَالَتْ أَمَّا ثَمَانِيَةٌ فَأَطْبَاءُ ٱلْكَلْبَةِ ❁ وَأَمَّا أَرْبَعَةٌ
فَأَخْلَافُ ٱلنَّاقَةِ ❁ وَأَمَّا آثْنَانِ فَثَدْيَا ٱلْمَرْأَةِ ❁
فَخَطَبَهَا مِنْ أَبِيهَا ❁

Devoir : 1° Mettez les voyelles convenables manquant dans les verbes.
2° Récit : le sphinx (أَبُو الهَوْل). – Description. – Enigme qu'il proposait aux passants. – Réponse d'Œdipe. – Ce que fit le sphinx.

-49- مَارِسْتَانٌ فِي ٱلْإِسْكَنْدَرِيَّةِ

نَصَبَ ٱلسُّلْطَانُ صَلَاحُ ٱلدِّينِ بْنُ أَيُّوبَ
مَارِسْتَانًا لِعِلَاجِ مَنْ مَرِضَ مِنَ ٱلْغُرَبَاءِ ❁ وَوَكَّلَ
بِهِمْ أَطِبَّاءَ يَتَفَقَّدُونَ أَحْوَالَهُمْ ❁ وَتَحْتَ أَيْدِيهِمْ
خُدَّامٌ يَأْمُرُونَهُمْ بِٱلنَّظَرِ فِي مَصَالِحِهِمْ ٱلَّتِي يُشِيرُونَ

بِهَا مِنْ عِلَاجٍ وَغِذَآءٍ ❁ وَقَدْ رُتِّبَ فِيهِ أَقْوَامٌ
بِرَسْمِ ٱلزِّيَارَةِ لِلْمَرْضَى ٱلَّذِينَ يَتَنَزَّهُونَ عَنِ ٱلْوُصُولِ
لِلْمَارِسْتَانِ ٱلْمَذْكُورِ مِنَ ٱلْغُرَبَآءِ خَاصَّةً وَيُنْهُونَ
إِلَى ٱلْأَطِبَّاءِ أَحْوَالَهُمْ لِيَتَكَفَّلُوا بِمُعَالَجَتِهِمْ ❁
لِٱبْنِ جُبَيْرٍ

Devoir : Canevas. – Vous avez été malade. – Vous vous êtes rendu à la visite du docteur du lycée. – Racontez ce qu'il vous a fait. – Prescriptions. Soins.

– 50 – أَدَوَاتُ ٱلْكِتَابَةِ عِنْدَ ٱلْعَرَبِ

كَانَ ٱلْعَرَبُ يَصْنَعُونَ ٱلْقَلَمَ مِنَ ٱلْقَصَبِ عَلَى
نَحْوِ مَا نَفْعَلُ ٱلْيَوْمَ ❁ وَأَمَّا ٱلْحِبْرُ وَهُوَ ٱلْمِدَادُ
كَانُوا يَصْنَعُونَهُ مِنْ مَسْحُوقِ ٱلْفَحْمِ أَوْ مِنَ ٱلْهَبَابِ
مُدَافًا بِسَائِلٍ لَزِجٍ كَالصَّمْغِ أَوْ نَحْوِهِ ❁

وَأَمَّا ٱلْقِرْطَاسُ فَأَقْدَمُ مَا كَتَبَ فِيهِ ٱلْعَرَبُ
مِنْ أَوَّلِ ٱلْإِسْلَامِ ٱلرَّقُّ وَهِيَ ٱلْجُلُودُ ❁ كَتَبُوا

أَيْضًا عَلَى ٱلْأَقْمِشَةِ ۞ وَأَشْهَرُهَا نَسِيجٌ مِصْرِيٌّ كَانُوا يُسَمُّونَهُ ٱلْقَبَاطِيَّ ۞ وَعَلَيْهِ كُتِبَ ٱلْمُعَلَّقَاتُ ٱلسَّبْعُ قَبْلَ ٱلْإِسْلَامِ ۞ وَإِذَا تَعَذَّرَ ذَلِكَ كَتَبُوا عَلَى ٱلْخَشَبِ أَوِ ٱلْعِظَامِ أَوْ عَلَى قِطَعِ ٱلْخَزَفِ أَوْ عَلَى الأَحْجَارِ أَوْ نَحْوِ ذَلِكَ ۞

من التمدُّن الإسلامي

Notes : أَدَوَاتٌ pluriel de أَدَاةٌ rac. ادو

Devoir : 1° Fabrication de l'encre chez les Musulmans de l'Algérie. — La laine brûlée — Elle est réduite en poudre et introduite dans l'encrier avec un flocon de laine.

2° Le قَلَم dans le Nord de l'Afrique. — Fabrication : choix du roseau, taille. — Usage : comment le tenir. — Pourquoi écrit-on avec le قَلَم. — Le comparer avec la plume d'oie et le porteplume moderne.

- 51 - أَلْمُعَلِّمِ ٱلْمُحْتَال

كَانَ رَجُل لَا يَعْرِف ٱلْخَطّ وَلَا ٱلْقِرَاءَة وَإِنَّمَا كَانَ يَحْتَال عَلَى ٱلنَّاس بِحِيَل يَأْكُل مِنْهَا ٱلْخُبْز ۞ فَخَطَر بِبَالِه يَوْمًا مِنَ ٱلْأَيَّام أَنَّهُ يَفْتَح لَهُ مَكْتَبًا وَيُقْرِئُ فِيهِ ٱلصِّبْيَان ۞ فَجَمَع أَلْوَاحًا وَأَوْرَاقًا مَكْتُوبَة وَعَلَّقَهَا فِي مَكَان وَكَبَّر عِمَامَته وَجَلَس عَلَى بَاب ٱلْمَكْتَب ۞ فَصَارَ ٱلنَّاس يَمُرُّون عَلَيْهِ وَيَنْظُرُون إِلَى عِمَامَته وَإِلَى ٱلْأَلْوَاح وَٱلْأَوْرَاق ۞ فَيَظُنُّون أَنَّهُ فَقِيه جَيِّد ۞ فَيَأْتُون إِلَيْهِ بِأَوْلَادِهِم ۞ فَصَارَ يَقُول لِهَذَا ٱكْتُب وَلِهَذَا ٱقْرَأ ۞ فَصَارَ ٱلْأَوْلَاد يُعَلِّمُ بَعْضُهُم بَعْضًا وَهُوَ لَا يَعْلَم شَيْئًا ۞ (يتبع)

مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ

Notes : اِحْتَال mis pour اِحْتَوَل rac. حول ۞ حِيَل rac. حول ۞ مَكْتَب rac. كتب ۞ أَلْوَاح ... لَوْح ۞ أَوْرَاق rac. وَرَق ۞ فَيَاتُون est mis pour فَيَاْتِيُون rac. أَتَى

Devoir : 1°. Mettez les voyelles convenables là où elles manquent.

2°. Anecdote. – Le Prophète. Il ne savait ni lire ni écrire. Avant de mourir, il demanda d'après Aboul Féda (ابو الفداء) de l'encre et du papier pour écrire un livre. Discussion parmi les assistants. – Les uns voulaient obéir. – Les autres se basant sur ce que le Coran avait été recueilli sur des peaux, des os, des pierres, etc. s'y refusaient.

ٱلْمُعَلِّمُ ٱلْمُحْتَالُ (تابع)

فَبَيْنَمَا هُوَ ذَاتَ يَوْمٍ جَالِسٌ فِي بَابِ ٱلْمَكْتَبِ وَإِذَا بِٱمْرَأَةٍ أَقْبَلَتْ وَقَالَتْ لَهُ ۞ يَا سَيِّدِي ٱقْرَأْ لِي هٰذَا ٱلْجَوَابَ ۞ فَأَخَذَهُ مِنْهَا وَجَعَلَ أَعْلَاهُ مِنْ أَسْفَلِهِ وَصَارَ يَنْظُرُ إِلَيْهِ وَيَهُزُّ عِمَامَتَهُ تَارَةً وَيُرَقِّصُ حَوَاجِبَهُ تَارَةً أُخْرَى وَيُظْهِرُ غَيْظًا ۞ وَكَانَ زَوْجُ ٱلْمَرْأَةِ غَائِبًا وَٱلْجَوَابُ مُرْسَلٌ إِلَيْهَا

مِنْ عِنْدِهِ ٭ فَلَمَّا نَظَرَتِ ٱلْفَضِيَّةَ عَلَى تِلْكَ ٱلْحَالَةِ قَالَتْ فِي نَفْسِهَا إِنَّ زَوْجِي مَاتَ وَهَذَا ٱلْفَقِيهُ يَسْتَحِي أَنْ يَقُولَ لِي أَنَّهُ مَاتَ ٭ فَقَالَتْ لَهُ هَلْ أَشُقُّ ثِيَابِي وَأَلْطِمُ وَجْهِي ٭ فَقَالَ لَهَا شُقِّي وَأَلْطِمِي فَأَخَذَتِ ٱلْكِتَابَ وَصَارَتْ تَبْكِي ٭

يُتْبَع

أَلْمُعَلِّمُ ٱلْمُحْتَالُ (تابع)

فَمَرَّ بِهَا بَعْضُ جِيرَانِهَا وَسَأَلَهَا عَنْ حَالِهَا فَقَصَّتْ عَلَيْهِ ٱلْقِصَّةَ ٭ فَأَخَذَ ٱلْجَوَابَ وَقَرَأَهُ وَإِذَا فِيهِ أَمَّا بَعْدُ فَإِنِّي بِخَيْرٍ وَعَافِيَةٍ وَبَعْدَ عَشَرَةِ أَيَّامٍ أَكُونُ عِنْدَكُمْ وَقَدْ أَرْسَلْتُ إِلَيْكُمْ مِلْحَفَةً وَمِكْمَرَةً ٭ فَرَجَعَتْ إِلَى ٱلْفَقِيهِ وَحَكَتْ لَهُ مَا قِيلَ لَهَا ٭ فَقَالَ لَهَا صَدَقْتِ وَلَكِنِ ٱعْذِرِينِي يَا حُرْمَةُ لِأَنِّي كُنْتُ فِي تِلْكَ ٱلسَّاعَةِ مَشْغُولَ ٱلرَّأْيِ وَرَأَيْتُ ٱلْمِكْمَرَةَ مَلْفُوفَةً فِي ٱلْمِلْحَفَةِ فَظَنَنْتُ أَنَّهُ مَاتَ وَكَفَّنُوهُ ٭ فَقَالَتْ لَهُ أَنْتَ مَعْذُورٌ وَٱنْصَرَفَتْ ٭

مِنْ أَلْفِ لَيْلَةٍ وَلَيْلَةٍ

Devoir : Une école arabe. — Décrire le lieu. — Le maître. — Les élèves. — Le matériel. — Ce qu'on étudie. — Punitions. — Récompenses.

مَوْتَى أَهْلِ ٱلصِّينِ

إِذَا مَاتَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ ٱلصِّينِ لَمْ يُدْفَنْ إِلَّا فِي ٱلْيَوْمِ ٱلَّذِي مَاتَ فِي مِثْلِهِ مِنْ قَابِلٍ ۞ يَجْعَلُونَهُ فِي تَابُوتٍ وَيُخَلُّونَهُ فِي مَنَازِلِهِمْ ۔ ۞ وَيَجْعَلُونَ عَلَيْهِ ٱلنُّورَةَ ۞ وَيَبْكُونَ عَلَى مَوْتَاهُمْ ثَلَاثَ سِنِينَ ۞ وَمَنْ لَمْ يَبْكِ ضُرِبَ بِٱلْخَشَبِ ۞ كَذَلِكَ ٱلنِّسَاءُ وَٱلرِّجَالُ ۞ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمْ يَحْزُنْكَ مَيِّتُكَ ۞ وَيَدْفِنُونَ فِي ضَرِيحٍ كَضَرِيحِ ٱلْعَرَبِ ۞ وَلَا يَقْطَعُونَ عَنْهُ ٱلطَّعَامَ ۞ وَيَزْعُمُونَ أَنَّهُ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ وَذَلِكَ أَنَّهُمْ يَضَعُونَ عِنْدَهُ ٱلطَّعَامَ بِٱللَّيْلِ فَيُصْبِحُونَ وَلَا يَجِدُونَ مِنْهُ شَيْئًا ۞ فَيَقُولُونَ قَدْ أَكَلَ ۞ وَلَا يَزَالُونَ فِي ٱلْبُكَاءِ وَٱلْإِطْعَامِ مَا بَقِيَ ٱلْمَيِّتُ فِي مَنَازِلِهِمْ ۞

من سلسلة التواريخ

Notes : * بكى . rac. يبكون * خلو .. rac. يخلّونه
* وجد .. rac. يَجِدْنَ * وضع .. rac. يَضَعُونَ

Devoir : Funérailles chez les Européens. — Vous écrivez à un musulman qui vous a demandé des renseignements à[1] La mise en bière. — Le convoi funèbre. — Les cérémonies religieuses et civiles. — L'éloge du défunt. — L'inhumation.

(1) ce sujet.

— 33 — زِيَارَةُ ٱلْجَبَّانَةِ بِٱلْمَدِينَةِ

مِنْ عَادَةِ أَهْلِ ٱلْمَدِينَةِ ٱلْخُرُوجُ لِلْبَقِيعِ
وَوَضْعُ ٱلرَّيَاحِينِ ٱلْكَثِيرَةِ عَلَى ٱلْقُبُورِ خُصُوصًا
ٱلْمَشَاهِدَ ٱلْمَعْلُومَةَ * فَيَكُونُ عِنْدَهَا أَضْغَاثٌ مِنَ
ٱلرَّيَاحِينِ * وَيُؤْتَى بِهِ إِلَى ٱلْحُجْرَةِ ٱلشَّرِيفَةِ أَيْضًا
* وَيُلْقَى مِنْ طِيقَانِ ٱلشَّبَابِيكِ إِلَى دَاخِلِهَا * وَلَا
يَزَالُ هُنَاكَ حَتَّى يَذْبُلَ وَيَذْوِيَ وَيَخْرُجَ فِي كُنَاسَةِ
ٱلْحُجْرَةِ * وَيَقْتَسِمُهَا الاغوات بَيْنَهُمْ مَعَ بَاقِي
ٱلشَّمْعِ ٱلَّذِي يُوقَدُ دَاخِلَ ٱلْحُجْرَةِ وَمَا يَتَسَاقَطُ مِنْ

ٱلطِّيبِ ❀ فَيَجْمَعُونَ ذَلِكَ ❀ فَيُهْدُونَ مِنْهُ لِأَصْحَابِهِمْ وَ لِلْأَكَابِرِ وَ يَبْعَثُونَ مِنْـهُ إِلَى مَنْ يُهَادِيهِمْ مِـنْ أَهْلِ ٱلْآفَاقِ ❀

للورثيـلاني

Notes : زيارة rac.. زور ❀ بقيع nom du cimetière de Médine ❀ يهدون rac.. هدى ❀

Devoir : Funérailles chez les Musulmans. — L'agonie. — Lavage du corps. — Toilette. — Le convoi funèbre. — La tombe. — L'enterrement. — La prière. — Distribution de l'aumône aux pauvres. — Les tolbas récitent le Coran pendant la nuit pour le repos de l'âme du défunt.

– 56. – أَلْمَعْدِنِيَّاتُ

أَلْمَعْدِنِيَّاتُ لَا تَكَادُ تُحْصَى ❀ لَكِنْ مِنْـهَا مَا يَعْرِفُـهُ ٱلنَّاسُ وَمِنْـهَا مَا لَا يَعْرِفُونَـهُ ❀ وَهِـيَ مَقْسُومَـةٌ إِلَى مَا يَذُوبُ وَإِلَى مَا لَا يَذُوبُ ❀ وَٱلَّذِي

ٱشْتَهَرَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ مِنَ ٱلْمَعَادِنِ سَبْعَةٌ ❁ وَهِيَ ٱلذَّهَبُ وَٱلْفِضَّةُ وَٱلنُّحَاسُ وَٱلْحَدِيدُ وَٱلْقَصْدِيرُ وَٱلْأُسْرُبُ ❁

من مجاني الأدب

Notes : [illegible]

Devoir : [illegible]
ne sont-ils pas au même nombre puisque [illegible] ? ٱلنَّاسِ

2° [illegible]

أُذْكُرْ فِي ٱلْكَرَّاسِ [illegible] شَيْئًا مَصْنُوعًا بِٱلذَّهَبِ . وَشَيْئًا مَصْنُوعًا بِٱلْفِضَّةِ . وَشَيْئَيْنِ مَصْنُوعَيْنِ بِٱلنُّحَاسِ . وَثَلَاثَةَ أَشْيَاءَ مَصْنُوعَةٍ بِٱلْقَصْدِيرِ . وَأَرْبَعَةً بِٱلْأُسْرُبِ ❁ مَا تَفْعَلُ بِكُلٍّ مِنْ تِلْكَ ٱلْأَشْيَاءِ ❁

---

57 - ٱلْحَدِيدُ

أَلْحَدِيدُ جِسْمٌ كَدِرُ ٱلْمَادَّةِ أَسْوَدُ ٱللَّوْنِ وَهُوَ أَكْثَرُ عَائِدَةً مِنْ سَائِرِ ٱلْفِلِزَّاتِ وَإِنْ كَانَ

أَقَلَّ ثَمَنًا فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ *
فَٱلْبَأْسُ فِي ٱلنُّصُولِ ٱلْمُتَّخِذَةِ مِنْهُ * وَٱلْمَنَافِعُ
فِي ٱلْآلَاتِ وَٱلْأَدَوَاتِ *

لِلْقَزْوِينِي

— 58 — وَصْفُ ٱلرَّبِيعِ

أَلرَّبِيعُ فَصْلٌ تَامُّ ٱلْجَمَالِ * حَسَنُ ٱلدَّلَالِ
* عَظِيمُ ٱلْخَطَرِ * لَطِيفُ ٱلنَّظَرِ * جَمِيلُ ٱلذِّكْرِ
* ذَكِيُّ العِطْرِ * لَذِيذُ ٱلنَّسِيمِ * طَيِّبُ ٱلشَّمِيمِ
* عَزِيزُ ٱلنَّعِيمِ * قَلِيلُ ٱلْهُمُومِ * ظَلِيلُ
ٱلْغُمُومِ *

Devoir : Soulignez les adjectifs qualificatifs et mettez-les au cas convenable.

Répondez par des réponses développées aux questions suivantes :

لِمَ يُقَالُ ان الرّبيع فصل تامّ الجمال . . .
لِمَ قيل انه حسن الدّلال . . . . عظيم الخطر

لطيف النظر إلى آخره . . . . .
أُذْكُر الادلة الَّتِي يعلم بها رجل اعمَى وصول فصل الربيع . . . . .

– 59 – أَلصَّيْفُ

حَضَرَ فُصُولُ ٱلْعَامِ مَجْلِسَ ٱلْأَدَبِ فَقَامَ كُلٌّ مِنْهُمْ يُعْرِبُ عَنْ نَفْسِهِ وَيَفْتَخِرُ عَنْ أَبْنَاءِ جِنْسِهِ فَقَالَ ٱلصَّيْفُ : أَجْتَهِدُ فِي مَصْلَحَةِ ٱلْأَصْحَابِ ، وَأَرْفَعُ عَنْهُمْ كُلْفَةَ حَمْلِ ٱلثِّيَابِ ، وَأُخَفِّفُ أَثْقَالَهُمْ ، وَأُوفِرُ أَمْوَالَهُمْ ، فِيَّ تَتَّضِحُ ٱلْجَادَّةُ ، وَتَنْضَجُ مِنَ ٱلْفَوَاكِهِ ٱلْمَادَّةُ ، وَيَزْهُو ٱلْبُسْرُ وَٱلرُّطَبُ ، وَيَنْصَلِحُ مِزَاجُ ٱلْعِنَبِ ، وَيَقْوَى قَلْبُ ٱللَّوْزِ ، وَيَلِينُ عِطْفُ ٱلتِّينِ وَٱلْمَوْزِ ، وَيَنْعَقِدُ حَبُّ ٱلرُّمَّانِ ، فَيَقْمَعُ ٱلصَّفْرَاءَ وَيُسَكِّنُ ٱلْخَفَقَانَ ، وَتَتَخَضَّبُ وَجَنَاتُ ٱلتُّفَّاحِ(1) ، وَتَسْوَدُّ عُيُونُ ٱلزَّيْتُونِ ، وَتُخَلَّقُ تِيجَانُ ٱلنَّارَنْجِ وَٱللَّيْمُونِ ، مَوَاعِدِي مَنْقُودَةٌ ، وَمَوَائِدِي مَمْدُودَةٌ ، ٱلْخَيْرُ مَوْجُودٌ فِي مَقَامِي ، وَٱلرِّزْقُ

(1) ويَذْهَبُ عَرْفُ ٱلسَّفَرْجَلِ مع هُبُوب الرِّيَاحِ

مَقْسُومٌ فِي أَيَّامِي، ٱلْفَقِيرُ يَنْصَاعُ بِمِلْءِ مُدِّهِ وَصَاعِهِ، وَٱلْغَنِيُّ يَرْتَعُ فِي مُلْكِهِ وَأَقْطَاعِهِ، وَٱلْوَحْشُ تَأْتِي زَرَافَاتٍ وَوُحْدَانًا، وَٱلطَّيْرُ تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا ❀

لِابْنِ حبيب الحلبي

Devoir: 1° L'automne. — Rang parmi les saisons; — durée; — aspect de la campagne et des jardins; — travaux.

2° Imaginez un dialogue entre l'automne et l'hiver. — Chacun se vante de ce qu'il fait.

-60- ٱلْبَرِيدُ فِي قَدِيمِ ٱلزَّمَانِ

وَمِنْ طُرُقِ ٱلْمُرَاسَلَةِ أَنْ تُكْتَبَ وَرَقَةٌ تُعَلَّقُ بِقَصَبَةٍ، وَتُغْرَسُ ٱلْقَصَبَةُ فِي بَاقَةِ حَشِيشٍ وَتُلْقَى فِي ٱلْمَاءِ، فَيَعُومُ ٱلْحَشِيشُ وَلَا يَزَالُ جَارِيًا بِمَجْرَى ٱلنَّهْرِ حَتَّى يَرَاهُ ٱلْمُرَاسَلُ إِلَيْهِ.

وَمِنْهَا أَنْ تُكْتَبَ ٱلْأَخْبَارُ عَلَى ٱلسِّهَامِ وَتُرَى
إِلَى ٱلْمَكَانِ ٱلْمُرَادِ إِرْسَالُ ٱلْخَبَرِ إِلَيْهِ * وَيَغْلِبُ
أَنْ يَكُونَ ذٰلِكَ فِي أَيَّامِ ٱلْحِصَارِ *

وَمِنْ عُمَّالِ ٱلْبَرِيدِ رِجَالٌ يَتَوَلَّوْنَ فَضَّ ٱلْخَرَائِطِ
بَيْنَ يَدَيِ ٱلْخَلِيفَةِ * وَٱلْخَرَائِطُ أَجْرِبَةٌ أَوْ أَكْيَاسٌ
مِنْ جِلْدٍ تُوضَعُ ٱلْكُتُبُ فِيهَا وَتُخْتَمُ بِخَتْمِ ٱلْمُرْسِلِ
وَتُحْمَلُ إِلَى ٱلْمُرْسَلِ إِلَيْهِ * فَيَفُضُّ خَتْمَهَا بِيَدِهِ
أَوْ بِيَدِ مَنْ يَتَوَلَّى ذٰلِكَ عَنْهُ *

من التمدّن الإسلامي

Notes : * رود .. rac. ٱلْمُرَاد * بوف .. rac. بَافَةٌ :

Devoir : 1° *Soulignez les verbes à l'aoriste de la voix passive. Indiquez les verbes correspondant à l'aoriste de la voix active.*

2° *Une lettre raconte sa vie. — Elle a été écrite. — La poste. — Le facteur. — Remise. — Joie. — Elle est vieille et délaissée. — Elle sera déchirée.*

-61- قَالَ بَعْضُهُمْ يَصِفُ فَرَسًا

هُوَ حَسَنُ ٱلْقَمِيصِ ❁ جَيِّدُ ٱلْفُصُوصِ ❁ وَثِيقُ
ٱلْقَصَبِ ❁ نَقِيُّ ٱلْعَصَبِ ❁ يُبْصِرُ بِأُذُنَيْهِ ❁ وَيَتَبَوَّعُ
بِيَدَيْهِ ❁ وَيُدَاخِلُ بِرِجْلَيْهِ ❁ كَأَنَّهُ مَوْجٌ فِي لُجَّةٍ
أَوْ سَيْلٌ فِي حُدُورٍ يُنَاهِبُ ٱلْمَشْيَ قَبْلَ أَنْ يُبْعَثَ
وَيَلْحَقُ ٱلْأَرَانِبَ فِي ٱلصَّعْدَاءِ ❁ وَيُجَاوِزُ جَوَارِيَ
ٱلظِّبَاءِ فِي ٱلْإِسْتِوَاءِ ❁ وَيَسْبِقُ فِي ٱلْحُدُورِ جَرْيَ
ٱلْمَاءِ ❁

Notes : يصف : rac.. وصف ❁ جواري rac.. جرى

Devoir : 1° Mettez les voyelles convenables là où elles manquent.

2° Indiquez les verbes. Dites à quel temps et à quelle forme chacun d'eux est employé.

3° L'âne. — Description. — Qualités et défauts. — Devons-nous le maltraiter ? — Services qu'il nous rend.

— 62 — أَلدُّوَلُ ٱلْإِسْلَامِيَّةُ

صَاحِبُ ٱلدَّوْلَةِ ٱلْعَبَّاسِيَّةِ هُوَ ٱلسَّفَّاحُ وَٱسْمُهُ عَبْدُ ٱللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ ٱللَّهِ بْنِ عَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ ٱلْمُطَّلِبِ ۞ أَخَذَ فِي قَتْلِ بَنِي أُمَيَّةَ وَلَمْ يَنْجُ مِنْهُمْ أَحَدٌ إِلَّا مُسْتَخْفِيًا كَعَبْدِ ٱلرَّحْمَانِ بْنِ مُعَاوِيَةَ ۞ وَٱسْتَخْفَى بِبِلَادِ ٱلْمَغْرِبِ ۞ ثُمَّ قَطَعَ إِلَى ٱلْأَنْدَلُسِ ۞ وَمَلَكَ ٱلْأَنْدَلُسَ كُلَّهَا ۞ وَوَرَّثَ فِيهِ ٱلْمُلْكَ لِبَنِيهِ وَإِخْوَانِهِ ۞ فَدَامَتْ خِلَافَةُ بَنِي أُمَيَّةَ نَحْوَ ٱلثَّلَاثِمِئَةِ سَنَةٍ ۞ وَفِي إِفْرِيقِيَّةَ ثُمَّ فِي مِصْرَ كَانَتِ ٱلدَّوْلَةُ ٱلْفَاطِمِيَّةُ ۞

Devoir : Dans une lettre que vous écrivez à un Arabe vous lui donnez un résumé très succinct des principales dynasties qui ont régné en France

- 63 - وَصْفُ ٱلْخَلِيفَةِ هَارُونَ ٱلرَّشِيدِ

كَانَ ٱلرَّشِيدُ أَبْيَضَ طَوِيلًا سَمِينًا جَمِيلًا جَعْدًا وَلَمْ يَمُتْ حَتَّى وَخَطَهُ ٱلشَّيْبُ ۞ وَكَانَ بِهِ حَوَلٌ فِي عَيْنٍ لَا يَبِينُ إِلَّا لِمَنْ تَأَمَّلَهُ ۞ وَكَانَ كَثِيرَ ٱلْعِبَادَةِ فَصِيحًا بَلِيغًا أَدِيبًا فَهْمُهُ فَوْقَ فَهْمِ ٱلْعُلَمَاءِ وَهُوَ يَتَوَاضَعُ لِأَهْلِ ٱلْعِلْمِ وَٱلدِّينِ ۞ وَكَانَ طَيِّبَ ٱلنَّفْسِ فَكِهًا يُحِبُّ ٱلْمَزْحَ وَكَانَ مَعَ حُبِّ ٱللَّهْوِ كَثِيرَ ٱلْبُكَاءِ مِنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ مُحِبًّا لِلْمَوَاعِظِ وَنَقَشَ عَلَى خَاتَمِهِ كُنْ مِنَ ٱللَّهِ عَلَى حَذَرٍ ۞ وَكَانَ طَلْقَ ٱلْوَجْهِ حَسَنَ ٱلرَّأْيِ وَٱلتَّدْبِيرِ لَيِّنَ ٱلْجَانِبِ يَجْلِسُ مَعَ ٱلنَّاسِ عَلَى ٱلطَّعَامِ وَيَبْذُلُ ٱلصِّلَاتِ وَيَزُورُ ٱلصَّالِحِينَ ۞

Devoir : Description physique et morale 1° de votre père ; 2° de votre mère.

أَلْكَلْبُ - 64 -

أَلْكَلْبُ حَيَوَانٌ كَثِيرُ ٱلرِّيَاضَةِ شَدِيدُ ٱلْمُجَاهَدَةِ كَثِيرُ ٱلْوَفَاءِ دَائِمُ ٱلْجُوعِ وَٱلسَّهَرِ ۞ يَخْدُمُ بِأَدْنَى مُرَاعَاةٍ خِدْمَةً كَثِيرَةً مِنَ ٱلْمُلَازَمَةِ وَٱلْحِرَاسَةِ وَدَفْعِ ٱللِّصِّ ۞ وَهُوَ ٱلْحَيَوَانُ ٱلَّذِي يَعْرِفُ ٱلْحَسَنَةَ ۞ وَيَعِيشُ ٱلْكَلْبُ فِي ٱلْغَالِبِ عَشْرَ سِنِينَ وَرُبَّمَا بَلَغَ عِشْرِينَ سَنَةً ۞ وَقِيلَ أَنَّ كَلْبَ ٱلصَّيَّادِ يُشَبَّهُ بِهِ ٱلْفَقِيرُ ٱلْمُجَاوِرُ لِلْغَنِيِّ ۞ لِأَنَّهُ يَرَى مِنْ نِعْمَتِهِ وَبُؤْسِ نَفْسِهِ مَا يُفَتِّتُ كَبِدَهُ ۞ وَٱلْكَلْبُ نَوْعَانِ أَهْلِيٌّ وَسَلُوقِيٌّ نِسْبَةً إِلَى سَلُوقَ هِيَ مَدِينَةٌ بِٱلْيَمَنِ تُنْسَبُ إِلَيْهَا ٱلْكِلَابُ ٱلسَّلُوقِيَّةُ ۞ وَكِلَا ٱلنَّوْعَيْنِ فِي ٱلطَّبْعِ سَوَاءٌ ۞

Notes : رِيَاضَة rac. رَوض ۞ بُؤسَة rac. بئس
۞ Dans كِلَا ٱلنَّوْعَيْنِ remarquez que كِلَا est mis pour كِلَانِ (tous deux), qui a pour féminin كِلْتَانِ toutes deux.

كِلَانِ et كِلْتَانِ se construisent avec le génitif du duel d'un nom déterminé ou d'un pronom. Exemples :

كِلَا ٱلرَّجُلَيْنِ Les deux hommes.

مَرَرْتُ بِكِلْتَا ٱلْإِمْرَأَتَيْنِ Je passai devant les 2 femmes.

كِلَاهُمَا Tous deux.

كِلْتَاهُمَا Toutes les deux.

Comme corroboratif on emploie.

كِلَا et كِلْتَا au nominatif;

كِلَيْ et كِلْتَيْ à l'accusatif et au génitif en les faisant suivre d'un pronom affixe. Ex.

مَاتَ ٱلْأَخَوَانِ كِلَاهُمَا Les frères moururent tous deux.

نَظَرْتُ ٱلْمُعَلِّمَ وَٱلطَّبِيبَ J'ai vu le professeur et le médecin, كِلَيْهِمَا tous les deux.

Mais si كِلَا et كِلْتَا sont en rapport d'annexion avec un nom, ils restent invariables. Ex...

رَأَيْتُ كِلَا ٱلْأَخَوَيْنِ J'ai vu les 2 frères.

Devoir. Le chien. — Description. — Ses qualités. — Ses défauts. — Services qu'il nous rend.

Même sujet sur le chat.

- 65 - مَحَبَّةُ ٱلْوَطَنِ

كَمَا أَنَّ ٱلْإِنْسَانَ يُحِبُّ وَالِدَيْهِ وَأُسْتَاذَهُ وَإِخْوَتَهُ كَذَلِكَ يُحِبُّ وَطَنَهُ أَيْ بِلَادَهُ ٱلَّتِي أَسْكَنَتْهُ . فَيَعِيشُ فَوْقَ أَرْضِهَا وَتَحْتَ سَمَائِهَا وَيَتَرَبَّى بِمَائِهَا وَهَوَائِهَا وَنَبَاتِهَا وَحَيَوَانِهَا . فَعَلَيْهِ مَتَى عَرَفَ ٱلْخَيْرَ مِنَ ٱلشَّرِّ أَنْ يَعْرِفَ لَهَا حَقَّ هَذِهِ ٱلْمَزِيَّةِ ٱلْجَلِيلَةِ وَيُلَاحِظَ أَنَّ فِي رَقَبَتِهِ دَيْنًا يُؤَدِّيهِ لَهَا طُولَ مُدَّةِ حَيَاتِهِ وَهُوَ فِي خِدْمَتِهَا بِكُلِّ مَا يُمْكِنُهُ . وَتَصِلُ إِلَيْهِ غَايَةُ ٱسْتِطَاعَتِهِ مِمَّا يُؤَدِّي إِلَى زِيَادَةِ عِمَارَتِهَا وَخِصْبِهَا وَنُمُوِّ خَيْرَاتِهَا وَبَرَكَاتِهَا . فَإِنَّ خَيْرَ بِلَادِهِ يَرْجِعُ إِلَيْهِ وَشَرَّهَا يَعُودُ عَلَيْهِ . فَكُلَّمَا كَثُرَتْ خَيْرَاتُ بِلَادِهِ كَثُرَتْ فَائِدَتُهُ وَنِعْمَتُهُ . وَكُلَّمَا قَلَّتْ خَيْرَاتُهَا قَلَّتْ رَاحَتُهُ وَلَذَّاتُهُ وَكَثُرَ تَعَبُهُ وَمَشَقَّتُهُ .

مِنَ ٱلْفَوَائِدِ ٱلْفِكْرِيَّةِ

Devoir : Lettre d'un exilé – Raisons

qu'il a de chérir le sol natal. - Souvenir de ses parents, de ses camarades, de toute son enfance. - Son espoir.

أَلْخُطَّافُ - 66 -

أَلْخُطَّافُ أَنْوَاعٌ كَثِيرَةٌ • فَمِنْهُ نَوْعٌ دُونَ
ٱلْعُصْفُورِ رَمَادِيُّ ٱللَّوْنِ يَسْكُنُ سَاحِلَ ٱلْبَحْرِ •
وَمِنْهُ مَا لَوْنُهُ أَخْضَرُ وَتُسَمِّيهِ أَهْلُ مِصْرَ
ٱلْخَطَّارَ • وَنَوْعٌ طَوِيلُ ٱلْأَجْنِحَةِ رَقِيقٌ يَأْلَفُ
ٱلْجِبَالَ • وَنَوْعٌ أَصْغَرُ مِنْهُ يَأْلَفُ ٱلْمَسَاجِدَ
يُسَمِّيهِ ٱلنَّاسُ ٱلسُّنُونُو لَا يُفَارِقُ ٱلْبُيُوتَ •
وَهِيَ تَبْنِي بَيْتَهَا فِي أَعْلَى مَكَانٍ بِٱلْبَيْتِ
وَتُحْكِمُ بُنْيَانَهُ وَتُطَيِّنُهُ • فَإِنْ لَمْ تَجِدِ ٱلطِّينَ
ذَهَبَتْ إِلَى ٱلْبَحْرِ فَتَمَرَّغَتْ بِٱلتُّرَابِ وَٱلْمَاءِ وَأَتَتْ
فَطَيَّنَتْهُ • وَهِيَ لَا تَزْبِلُ دَاخِلَهُ بَلْ عَلَى حَافَتِهِ
أَوْ خَارِجًا عَنْهُ • وَعِنْدَهُ وَرَعٌ كَثِيرٌ لِأَنَّهُ وَإِنْ
أَلِفَ ٱلْبُيُوتَ لَا يُشَارِكُ أَهْلَهَا فِي أَقْوَاتِهِمْ وَلَا
يَلْتَمِسُ مِنْهُمْ شَيْئًا • وَمِنْ شَأْنِهِ أَنَّهُ لَا يَفْرَحُ

فِي عُشٍّ عَتِيقٍ بَلْ يُجَدِّدُ لَهُ عُشًّا ❊

Devoir : Les hirondelles. — Décrivez le départ des hirondelles. — Idées que ce départ vous suggère. — Ce que ces animaux ont fait. — Où vont-ils ? — Comptez-vous les revoir ?

‑ 67 ‑ اَلْحَمَامُ

هُوَ أَنْوَاعٌ كَثِيرَةٌ ❊ وَٱلْكَلَامُ فِي ٱلَّذِي أَلِفَ فِي ٱلْبُيُوتِ وَهُوَ قِسْمَانِ أَحَدُهُمَا بَرِّيٌّ وَهُوَ ٱلَّذِي يُوجَدُ فِي ٱلْقُرَى وَٱلْآخَرُ أَهْلِيٌّ وَهُوَ أَنْوَاعٌ وَأَشْكَالٌ ❊ وَمِنْ طَبْعِهِ أَنَّهُ يَطْلُبُ وَكْرَهُ وَلَوْ كَانَ فِي مَسَافَةٍ بَعِيدَةٍ وَلِأَجْلِ ذٰلِكَ يَحْمِلُ ٱلْأَخْبَارَ ❊ وَمِنْهُ مَنْ يَقْطَعُ عَشْرَةَ فَرَاسِخَ فِي يَوْمٍ وَاحِدٍ ❊ وَرُبَّمَا صِيدَ وَغَابَ عَنْ وَطَنِهِ عَشْرَ سِنِينَ وَهُوَ عَلَى ثَبَاتِ عَقْلِهِ وَقُوَّةِ حِفْظِهِ حَتَّى يَجِدَ فُرْصَةً فَيَطِيرَ وَيَعُودَ إِلَى

وَطَنِهِ ❁ وَسِبَاعُ ٱلطَّيْرِ تَطْلُبُهُ أَشَدَّ ٱلطَّلَبِ
وَخَوْفُهُ مِنَ ٱلشَّاهِينِ أَشَدُّ مِنْ غَيْرِهِ وَهُوَ أَطْيَرُ
مِنْهُ لَكِنْ إِذَا أَبْصَرَهُ يَعْتَرِيهِ مَا يَعْتَرِي ٱلْحِمَارَ
إِذَا رَأَى ٱلْأَسَدَ وَٱلشَّاةَ إِذَا رَأَتِ ٱلذِّئْبَ وَٱلْفَأْرَ
إِذَا رَأَى ٱلْقِطَّ ❁

Devoir: Services rendus par les pigeons voyageurs: 1° Autrefois. — Transport des messages et des nouvelles en dépit des ennemis innombrables.

2° Aujourd'hui — En temps de guerre.

ـ68ـ وَصْفُ عَاصِفَةٍ فِي ٱلْبَحْرِ لَيْلًا

وَفِي لَيْلَةِ ٱلثُّلَثَاءِ ٱلثَّامِنَ عَشَرَ لِذِي
ٱلْقَعْدَةِ وَٱلْخَامِسَ عَشَرَ مِنْ شَهْرِ مَارِس سَنَةَ
٥٧٨ هِجْرِيَّةً فَارَقْنَا سَرْدَانِيَةَ وَهُوَ بَرٌّ
طَوِيلٌ جَرَيْنَا بِحِذَائِهِ نَحْوَ ٱلْمِائَتَيْ مِيلٍ ❁ وَفِي
لَيْلَةِ ٱلْأَرْبِعَاءِ بَعْدَهَا مِنْ أَوَّلِهَا عَصَفَتْ عَلَيْنَا

رِيحٌ هَاجَ لَهَا ٱلْبَحْرُ وَجَآءَ مَعَهَا مَطَرٌ تُرْسِلُهُ ٱلرِّيَاحُ بِقُوَّةٍ كَأَنَّهُ شَآبِيبُ سِهَامٍ ﴿ فَعَظُمَ ٱلْخَطْبُ وَٱشْتَدَّ ٱلْكَرْبُ وَجَآءَنَا ٱلْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ أَمْثَالَ ٱلْجِبَالِ ٱلسَّائِرَةِ ﴿ فَبَقِينَا عَلَى تِلْكَ ٱلْحَالِ ٱللَّيْلَ كُلَّهُ وَٱلْيَأْسُ قَدْ بَلَغَ مِنَّا مَبْلَغَهُ وَٱرْتَجَيْنَا ٱلصَّبَاحَ فُرْجَةً تُخَفِّفُ عَنَّا بَعْضَ مَا نَزَلَ بِنَا ﴿

لِٱبْنِ جُبَيْرٍ

تَمْرِينٌ — إِضْبِطْ مَا نُسِيَ عَمْدًا مِنَ ٱلْحَرَكَاتِ فِي ٱلنَّصِّ ٱلْمَذْكُورِ أَعْلَاهُ .

-69- وَصْفُ عَاصِفَةٍ فِي ٱلْبَحْرِ نَهَارًا

(تَابِعٌ)

فَجَآءَ ٱلنَّهَارُ وَهُوَ يَوْمُ ٱلْأَرْبِعَاءِ ٱلتَّاسِعَ عَشَرَ مِنْ ذِي ٱلْقَعْدَةِ بِمَا هُوَ أَشَدُّ هَوْلًا وَأَعْظَمُ كَرْبًا ﴿ وَزَادَ ٱلْبَحْرُ ٱهْتِيَاجًا وَأَرْبَدَتِ ٱلْآفَاقُ سَوَادًا وَٱسْتَشْرَتِ ٱلرِّيحُ وَٱلْمَطَرُ عُصُوفًا حَتَّى

لَمْ يَثْبُتْ مَعَها شِرَاع ۞ فَلُجِيءَ إِلَى ٱسْتِعْمَالِ ٱلشُّرُعِ ٱلصِّغَارِ فَأَخَذَتِ ٱلرِّيحِ أَحَدَها وَ مَزَّقَتْه وَ كُسِرَتِ الخَشَبَةُ ٱلَّتِي تَرْتَبِطُ الشُّرُع بِيها ۞ فَحِينَئِذ تَمَكَّنَ اليَأْس مِن النُّفُوسِ وَ ٱرْتَفَعَت أَيْدي الرُّكَّاب بِٱلدُّعاء إِلى اللَّه عَزَّ وَجَلَّ وَ أَقَمْنا عَلى تِلْكَ الحَالةِ النَّهَار كُلّه ۞

وَ اللَّيل أَيْضًا فَلَمَّا أَسْفَرَ الصُّبْح نَشَرَ اللّه رَحْمَته وَ أَنْقَشَعت السَّحَاب وَ طَابَ ٱلْهَواء وَ أَضاءت الشَّمْس وَ أَخَذَ البَحْر فِي السُّكُون ۞ وَ أَجْمَع مَنْ حَضَر مِنْ رُؤُسَاء البَحْر مِن ٱلرُّوم وَ مِمَّن شَاهَد ٱلأَسْفار وَ ٱلأَهْوَال فِي البَحْر مِن ٱلْمُسْلِمِين أَنَّهم لَمْ يُعَايِنوا قَطّ مِثْل هَذا ٱلْهَوْل فِيما سَلَف مِن أَعْمَارِهِم ۞

لِٱبْن جُبَيْر

تَمْرِينٌ — إِضْبِطْ مَا نُسِيَ عَمْدًا مِنَ ٱلْحَرَكَاتِ فِي ٱلنَّصِّ ٱلْمَذْكُورِ أَعْلَاهُ

Devoir : L'orage. - A quoi reconnaît-on qu'il va éclater ? - Comment commence-t-il le plus souvent ? - Que voit-on ? - Qu'entend-on ? - Effets de l'orage. - Que redoute le cultivateur ?

- 70 - كراء الرواحل بالمدينة

من عادة اهل المدينة في كراء الرواحل
من القوافل الذاهبة الى مكّة والينبُع أَنَّ
بالمدينة رجالا يعرفهم غالب الجمّالين * فمَن
احتاج الكراء من ارباب الدوابّ أَوْ ارباب السلع
اتى اليهم * فيعقدون لهم الكراء مع صاحبه
* ويتكلفون بما عسى ان يصدر من الجمّال
من غرر في الطريق بهروب أَوْ مكر ويسمى
احد هؤلاء المخرج * ولا يعقد احد كراء
الا بحضرة احدهم * وجلوسهم في الغالب
بباب المصري *

للورثيلاني

تَمْرِينٌ — إِضْبِطْ النصّ المذكور اعلاه

---

٧١ — أَلْإِبِــــلُ

مَا خَلَقَ ٱللّٰهُ شَيْئًا مِنَ الدَّوَابِّ خَيْرًا مِنَ ٱلْإِبِلِ • إِنْ حُمِّلَتْ أَثْقَلَتْ وَإِنْ سَارَتْ أَبْعَدَتْ وَإِنْ حُلِبَتْ أَرْوَتْ وَإِنْ نُحِرَتْ أَشْبَعَتْ • أَرَادَ اللّٰهُ أَنْ تَكُونَ سَفَائِنَ ٱلْبَرِّ • فَصَبَّرَهَا على ٱحْتِمَالِ العَطَشِ وَجَعَلَهَا تَرْعَى كُلَّ شَيْءٍ نَابِتٍ فِي البَرَارِي وَٱلمَغَاوِرِ مِمَّا لَا يَرْعَاهُ سَائِرُ البَهَائِمِ • أَلْجَمَلُ حَيَوَانٌ عَظِيمُ ٱلْجِسْمِ سَرِيعُ ٱلْإِنْقِيَادِ • يَنْهَضُ بِالحِمْلِ ٱلثَّقِيلِ وَيَبْرُكُ بِصَوْتٍ وَاحِدٍ • وَيَأْخُذُ زِمَامَهُ صَبِيٌّ فَيَذْهَبُ بِهِ حَيْثُ شَاءَ • وَيُتَّخَذُ عَلَى ظَهْرِهِ بَيْتٌ فَيَجْعَلُ فِيهِ ٱلْإِنْسَانُ مَأْكُولَهُ وَمَشْرُوبَهُ وَمَلْبُوسَهُ وَظُرُوفَهُ وَوَسَائِدَهُ كَمَا فِي بَيْتِهِ وَيَتَّخِذُ لِلْبَيْتِ سَقْفًا وَهُوَ يَمْشِي بِكُلِّ ذَلِكَ •

Devoir. La caravane. Son étendue dans un désert. — Le campement au loin. — Arrivée. — Les bêtes. Empressement des gens. Produits échangés. — Départ. — Services rendus. — Dans quels pays organise-t-on les caravanes. — Pourquoi?

— 72 — صِفَةُ النَّحل

خَلَقَ اللّٰهُ لها خَلْقَةً لطيفةً وبنيةً نحيفة وصورةً عجيبة ۞ بيانُ ذَلِكَ أَنَّه جعل بنية جَسَدها ثلاث مَفَاصِل محدودة ۞ فجعل وَسْط جَسَدها مدمجًا مخروطا ۞ وَرَأسها مبسوطا ۞ وَرَكَّبَ في وسطها أَربع ارجل و يدَيْنِ متناسبات ۞ وبهذه الاربعة الارجل واليدين تجمع من ورق الاشجار والزهر والثمار الرطوبات الدُّهْنية التي تبني بها مَنَازِلها وبُيُوتها ۞ وجعل اللّٰه سُبْحَانه على كَتفها اربعة اجنحة خفيفة حَرِيرية لِتَسِيحَ في الطَّيَرَانِ في جوّ

السماء ❁ وجعل لها حُمَةً حادّة كأنّها شوكة
وجعلها سلاحا لها لتخوّف بها أعداءها وتزجر
بها مَنْ يتعرّض لها او يُؤْذيها ❁ وجعل لها فمًا
مفتوحا فيه قُوّة ذائقة تتعرّف بها الطّعوم
الطّيّبات من المطعومات المشروبات ❁ وجعل لها مشفرين
حادّين تجمع بها من الازهار والانوار رطوبات لطيفة ❁
وَجعل في جَوْفها قوّة جاذبة وماسكة وهاضمة
طابخة مُنْضِجَةً تُصَيِّرُ تلك الرطوبات عَسَلاً حُلْوًا
لذيذًا وشرابًا صافيا وغذاءً لها ولِأَوْلادها وذُخْرا
وعونا لشتوتها كما جعل في ضروع الانعام
قُوّة هاضمة تُصيّر الدم لبنًا خالصًا سائغًا للشاربين

Devoir : 1° Racontez la fable : l'abeille et la mouche.

2° Les guêpes. — Leur nid. — Dangers qu'elles présentent pour les abeilles et pour nous. — Imprudence des enfants.

3° Comparez une maison rangée et laborieuse à une ruche. — Chacun a sa tâche déterminée. — Pas de perte de temps. — L'activité, etc.

ـ 73 ـ إشَارَة الدِّيك

قَالَ ٱلدِّيكُ جُعِلَ لِي ٱلْأَذَان وَظِيفَة أُوقِظ بِه مَن كَان نائِما كَالجيفة وَأُصَفِّق بِجَنَاحَيِّ بِشرا لِلْقِيامِ وَأُعْلِن بِالصِّياح، تَنْبِيهًا لِلنِّيام بِتَصْفِيق ٱلْجَنَاح، بُشْرى بِالنَّجاح، وَتَرْدِيد الصِّياح، دُعَاءً لِلْفَلاح، لَا أُخِلّ بِوَظِيفَتِي لَيلا وَلَا نهارًا، وَلَا أَغْفل عَنْ وَرْدِي سِرًّا وَلَا إِجْهارًا، فَهَذا حَالِي مَعَ قِيَامِي عَلَى عِيالِي، وَإِشْفاقِي عَلَى أَطْفالِي، فَأَنا بين الدَّجاج، أَقْنَع بِٱلْأُجاج، وَلا أَخْتصّ دُونَهم بِحَبّة، وَلا أَتَجَرّع دُونهم بِشَرْبة، وَهَذه حَقِيقة المَحبّة إِنْ رَأَيْت حَبّة دَعَوْتهم اليها، وَدَلَلْتهم عليها، ثم انِي طَوْع لِأَهْل الدّار، أَصْبِر لَهُمْ على سُوء الجِوَار، يَذْبَحون أَفْراخِي، وَأَنا لَهُمْ كَٱلخِلّ ٱلْمُؤَاخِي، وَيَنْتَهِبُون أَتْبَاعِي، وَأَنَا فِي نَفْعِهِم سَاعِي ❊

Devoir. 1° Questionnaire:

في اي وقت يؤذن الدّيك . . .
ما يفْعل المؤمن اذا سمعه . . . وَالخدّام . . .
لِمَاذا . . . والعاجز . . . لِمَاذا . . .

2° Le coq et le chien se lient d'amitié. — Une nuit, en voyage, le chien couche dans le creux d'un arbre et le coq sur les branches. Le matin le coq chante de bonne heure pour réveiller son compagnon et se mettre en route. Un renard l'entend et veut le prendre par la ruse. Il lui offre un déjeuner. Réponse du coq qui lui demande de réveiller son ami. Il y va. Le chien lui saute à la gorge.

- 74 - بَغْدَاد

لِبَغْدَاد جِسْرَانِ آثْنَانِ وَالنَّاسُ يَعْبُرُونَهُمَا لَيْلًا وَنَهَارًا رِجَالًا وَنِسَآءً ۞ فَهُمْ فِي ذَلِكَ فِي نُزْهَةٍ مُتَّصِلَةٍ ۞ وَبِبَغْدَاد مِنَ ٱلْمَسَاجِدِ ٱلَّتِي يُخْطَبُ فِيهَا وَتُقَامُ فِيهَا الجمعة أَحد عشر مَسْجِدًا ۞ وَكَذَلِكَ ٱلْمَدَارِسُ إِلَّا أَنَّهَا خَرِبَتْ وَحَمَّامَاتُ بَغْدَاد كَثِيرَةٌ وَهِيَ مِنْ أَبْدَعِ ٱلْحَمَّامَاتِ وَأَكْثَرُهَا مَطْلِيَّةٌ بِٱلْقَارِ مُسَطَّحَةٌ بِهِ فَيُخَيَّلُ لِرَائِيهِ أَنَّهُ رُخَامٌ أَسْوَد وَهَذَا ٱلْقَارُ يُجْلَبُ مِنْ عَيْنٍ بَيْنَ ٱلْكُوفَةِ وَٱلْبَصْرَةِ تَنْبَعُ أَبَدًا بِهِ وَيَصِيرُ فِي جَوَانِبِهَا كَالصَّلْصَالِ فَيُجْرَى منها ويجلب إِلى بغداد ۞

لابن بطوطة

تَمْرِينٌ – صِفْ بِٱلِٱخْتِصَارِ ٱلْمَدِينَةَ ٱلَّتِي تَسْكُنُهَا ۞ كَيْفَ ديارها وَشَوَارِعُها وناسها والبيع والشراء فيها ۞

- 75 - مَنَارُ الاسْكَنْدرِيَة

وَمِنْ أَعْظَمِ مَا شَاهَدنَاه مِنْ عَجَائب الاسكندرِيَة المنار لَوْلَا هُوَ مَا اهْتَدَى الْمُسَافِرون فِي الْبَحْرِ إِلَى البَرّ يَظْهَرُ على أَزْيَد من سَبْعِين مِيلًا وَمَبْنَاه فِي غَايَة العَتَافَة والوَثَافة طولا وعرْضا يُزَاحِمُ الجَوّ سُمُوّا وارْتِفَاعا يقصر عن الوَصْفِ . . . .

وأَلْفَيْنا فيه نيّفا وَخَمْسين باعًا وَيُذْكَر أَنّ في طوله أَزْيَد من مِائة وَخَمْسين قاما وَأَمّا داخله فمرأى هائل اتّساعَ مَعَارِج وَمَدَاخِل وكثر مَسَاكِن وفي أَعْلَاه مَسْجِد مَوْصوف بِالبركة يَتَبَرّك النّاس بِالصّلاة فيه طَلَعْنا إِلَيْه يَوْمَ الخَمِيس الخامس لِذِي الحِجّة وَصَلّيْنا فِي المَسْجِد المُبَارك وَشَاهَدْنا من شَأْن مَبْناه عجبا لا يستوفيه وَصْفُ واصف

لِابْن جُبَيْر

تَمْرِينٌ - صِفِ ٱلْمَنَارَةَ : اشْرَعْ بِٱلْمَكَانِ ثُمَّ زِدْ بِٱلصِّفَةِ نَهَارًا وَ لَيْلًا ثُمَّ ٱذْكُرِ ٱلْمَنْفَعَةَ وَ أَصْلَ ٱلْكَلِمَةِ *

76 - حَمَّام فِي بَغْدَاد

فِي كُلِّ حَمَّامٍ خَلَوَاتٌ كَثِيرَةٌ * كُلُّ خَلْوَةٍ مَفْرُوشَةٌ بِٱلْقَارِ مَطْلِيٌّ حَائِطِهَا مِمَّا يَلِي ٱلْأَرْضَ بِهِ * وَ ٱلنِّصْفُ ٱلْأَعْلَى مَطْلِيٌّ بِٱلْجَصِّ الأَبْيَضِ النَّاصِعِ * فَالضِّدَّان بِهَا مُجْتَمِعَانِ مُتَقَابِلٌ حُسْنُهُما * وَ فِي دَاخِلِ كُلِّ خَلْوَةٍ حَوْضٌ مِن الرُّخَامِ فِيهِ أُنْبُوبَان أَحَدُهما يَجْرِي بِٱلْمَاءِ ٱلْحَارِّ وَٱلآخَرُ بِٱلْمَاءِ ٱلْبَارِد * فَيَدْخُلُ ٱلْإِنْسَانُ ٱلْخَلْوَةَ مِنْها مُنْفَرِدًا لاَ يُشَارِكُه أَحَدٌ إِلَّا انْ أَرَادَ ذَلِكَ * وَفِي زَاوِيَةِ كُلِّ خَلْوَة أَيْضا حَوْضٌ آخَرُ لِٱغْتِسال * فِيهِ أَيْضًا أُنْبُوبان يَجْرِيان بالحرّ والبارد * وكُلُّ دَاخِلٍ يُعْطَى ثلاثا من الفُوَط إِحْدَاها يتّزر بها عِنْدَ دُخوله والأُخْرَى يتّزر بها عِنْدَ خروجه والاخرى ينشف بها الماء عن جسده *

لابن بطوطة

تَمْرِينٌ ـ أَوَّلًا : إِنَّكَ ٱسْتَحْمَمْتَ فِي حَمَّامِ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿ فَٱذْكُرْ مَا رَأَيْتَ وَمَا فَعَلْتَ فِي جَمِيعِ ٱلْبُيُوتِ ﴿

ثَانِيًا : لَمَّا دَخَلْتَ حَمَّامَ ٱلنَّصَارَى صِفْ بَيْتَ ٱلْإِنْتِظَارِ ثُمَّ خَلْوَةَ ٱلْإِسْتِحْمَامِ وَمَا يُفْعَلُ فِيهِمَا ﴿

ـ 77 ـ مِنَ ٱلدِّيوَانِ

أَوَّلَ شَهْرِ ذِي ٱلْحِجَّةِ يَوْمَ نُزُولِنَا بِٱلْإِسْكَنْدَرِيَّةِ ﴿ فَمِنْ أَوَّلِ مَا شَاهَدْنَا فِيهَا يَوْمَ نُزُولِنَا أَنْ طَلَعَ أُمَنَاءُ إِلَى ٱلْمَرْكَبِ مِنْ قِبَلِ ٱلسُّلْطَانِ بِهَا لِتَقْيِيدِ جَمِيعِ مَا جُلِبَ فِيهِ ﴿ فَاسْتُحْضِرَ جَمِيعُ مَنْ كَانَ فِيهِ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ وَاحِدًا وَاحِدًا وَكُتِبَتْ أَسْمَاؤُهُمْ وَصِفَاتُهُمْ وَأَسْمَاءُ بِلَادِهِمْ وَسُئِلَ كُلُّ وَاحِدٍ عَمَّا لَدَيْهِ مِنْ سِلَعٍ أَوْ نَاضٍّ لِيُؤَدِّيَ زَكَاةَ ذَلِكَ كُلِّهِ ﴿ وَكَانَ أَكْثَرُهُمْ لَمْ يَسْتَصْحِبُوا سِوَى زَادٍ لِطَرِيقِهِمْ فَلُزِّمُوا أَدَاءَ زَكَاةِ ذَلِكَ وَأُمِرَ ٱلْمُسْلِمُونَ بِتَنْزِيلِ أَسْبَابِهِمْ وَمَا فَضَلَ مِنْ أَزْوِدَتِهِمْ ﴿ وَعَلَى سَاحِلِ ٱلْبَحْرِ أَعْوَانٌ يَتَوَكَّلُونَ

بِهِم وَ بِحَمْلِ جَمِيعِ مَا أَنْزَلُوهُ إِلَى ٱلدِّيوَانِ ❁ فَٱسْتُدْعُوا وَاحِدًا وَاحِدًا وَ ٱلدِّيوَانُ قَدْ غَصَّ بِالزِّحَامِ ❁ فَوَقَعَ ٱلتَّفْتِيشُ لِجَمِيعِ ٱلْأَسْبَابِ مَا دَقَّ مِنْهَا وَ مَا جَلَّ وَ ٱخْتُلِطَ بَعْضُهَا بِبَعْضٍ وَ أُدْخِلَتِ ٱلْأَيْدِي إِلَى أَوْسَاطِهِم بَحْثًا عَمَّا عَسَى أَنْ يَكُونَ فِيهَا ❁

لِٱبْنِ جُبَيْرٍ

تَمْرِينٌ — أُكْتُبْ كِتَابًا إِلَى مُسْلِمٍ تَحْكِي فِيهِ مَا وَقَعَ لِلْمُسَافِرِينَ مِنَ ٱلتَّفْتِيشِ فِي ٱلدِّيوَانِ بَعْدَ وُصُولِ ٱلْبَاخِرَةِ إِلَى مَرْسَى مُرْسِيلِيَة ❁

---

78 - أَلْمَانَسْتَارَاتُ بِٱلْقُسْطَنْطِينِيَّةِ

أَلْمَانَسْتَارُ عِنْدَ ٱلنَّصَارَى شِبْهُ ٱلزَّاوِيَةِ عِنْدَ ٱلْمُسْلِمِينَ وَ هٰذِهِ ٱلْمَانَسْتَارَاتُ كَثِيرَةٌ بِٱلْقُسْطَنْطِينِيَّةِ ❁ فَمِنْهَا مَانَسْتَارٌ عَمَّرَهُ ٱلْمَلِكُ جُرْجِيسُ ❁ وَ مِنْهَا مَانَسْتَارَانِ خَارِجَ ٱلْكَنِيسَةِ ٱلْعُظْمَى عَنْ يَمِينِ ٱلدَّاخِلِ إِلَيْهَا ❁ وَ هُمَا فِي دَاخِلِ بُسْتَانٍ يَشُقُّهُمَا نَهْرُ مَاءٍ وَ أَحَدُهُمَا

لِلرِّجَال وَٱلْآخَر لِلنِّسَاء ﴾ وَفِي كُلِّ وَاحِد مِنْهما كَنِيسَة وَبُدُور بِهِمَا ٱلْبُيُوت لِلْمُتَعَبِّدِين وَٱلْمُتَعَبِّدَات ﴾ وَقَدْ حُبِسَ عَلَى كُلِّ وَاحِد مِنْهما أَحْبَاس لِكِسْوَة ٱلْمُتَعَبِّدِين وَنَفَقَتهم ﴾ وَمِنْها مَانَسْتَارَانِ عَنْ يَسَار ٱلدَّاخل إِلَى ٱلْكَنِيسَة ٱلْعُظْمَى عَلَى مِثْل هَذَيْنِ ٱلْآخَرَيْنِ وَيُطِيفُ بِهما بُيُوت ﴾ وَأَحَدهما يَسْكُنه ٱلْعُمْيَان وَٱلثَّانِي يَسْكُنه ٱلشُّيُوخ ٱلَّذِينَ لَا يَسْتَطِيعُون ٱلْخِدْمَة مِمَّن بَلَغ ٱلسِّتِّين أَوْ نَحْوها ﴾ وَلِكُلِّ وَاحِد مِنْهم كِسْوَته وَنَفَقَته مِن أَوْقَاف مُعَيَّنَة لِذَلِك ﴾ وَدَخَلْتُ مَع ٱلرُّومِيّ ٱلَّذِي عَيَّنَهُ ٱلْمَلِكُ لِلرُّكُوب مَعِي إِلَى مَانَسْتَار يَشُقّه نَهْر وَفِيه كَنِيسَة فِيها كَثِير مِنَ ٱلْأَبْكَار عَلَيْهِنَّ ٱلْمُسُوح وَرُؤُوسُهُنّ مَحْلُوقَة فِيهَا فَلَا نِيس ٱللِّبْد وَعَلَيْهِنّ أَثَر ٱلْعِبَادَة ﴾ قَالَ ٱلرُّومِيّ إِنَّ هَؤُلَاء ٱلْبَنَات مِنْ بَنَات ٱلْمُلُوك وَهَبْنَ أَنْفُسَهُنّ لِخِدْمَة هَذِهِ ٱلْكَنِيسَة ﴾

لِٱبْن بطوطة

وَصْفُ ـ صِفِ الزَّاوِيَةَ مع مكانها دَاخِلًا وَخَارِجًا
ثُمَّ التَّلَامِيذَ وَالْمُدَرِّسِينَ وَالْمُقَدَّمَ وَالضِّيَافَةَ
لِلْمُسَافِرِينَ وَالصَّدَقَةَ لِلْمَسَاكِينَ وَالزِّيَارَةَ
وَالْأَحْبَاسَ ٭

- ٢٩ - أَصْلُ الْحَرَكَاتِ

قِيلَ إِنَّ مُؤَلِّفًا أَرَادَ أَنْ يَعْمَلَ كِتَابًا فِي
الْعَرَبِيَّةِ يُقَوِّمُ النَّاسُ بِهِ مَا فَسَدَ مِنْ كَلَامِهِمْ
إِذْ قَدْ كَانَ فَشَا فِي النَّاسِ ٭ فَقَالَ أَرَى أَنْ أَبْتَدِئَ
بِإِعْرَابِ الْقُرْآنِ أَوَّلًا ٭ فَأَحْضَرَ مَنْ يُمْسِكُ الْمُصْحَفَ
وَأَحْضَرَ صِبْغًا يُخَالِفُ لَوْنَ الْمِدَادِ ٭ وَقَالَ لِلَّذِي
يُمْسِكُ الْمُصْحَفَ عَلَيْهِ إِذَا فَتَحْتُ فَايَ فَاجْعَلْ
نُقْطَةً فَوْقَ الْحَرْفِ ٭ وَإِنْ كَسَرْتُ فَايَ فَاجْعَلْ
نُقْطَةً أَمَامَ الْحَرْفِ ٭ وَإِذَا ضَمَمْتُ فَايَ فَاجْعَلْ
نُقْطَةً أَمَامَ الْحَرْفِ ٭ فَإِنْ أَتْبَعْتُ شَيْئًا مِنْ
هَذِهِ الْحَرَكَةِ غُنَّةً يَعْنِي تَنْوِينًا فَاجْعَلْ نُقْطَتَيْنِ
٭ فَفَعَلَ ذَلِكَ حَتَّى أَتَى آخِرَ الْمُصْحَفِ لَكِنْ

ٱخْتَلَفَتِ ٱلرِّوَايَـةُ فِي ذَلِكَ ❁

-80- أَلْمَسْجِدُ ٱلنَّبَوِيُّ يَوْمَ ٱلْجُمُعَةِ

مِنْ عَادَةِ أَهْلِ ٱلْمَدِينَـةِ أَنْ يكنس ٱلْمَسْجِـد ٱلنَّبَوِيّ وَ يُؤْتَى بِأَغْطِيةٍ مِنْ ديباج اسود مُخَـوَّص بِٱلذَّهَب ❁ فتعلّق عَلَى أَبْوَاب ٱلْمَسْجِد ❁ و يوتى بِرَايَتَيـن سَوْدَاوين مِنْ ديباج مخـوص أَيْضًا ❁ فيرْكزان عَنْ يَمِيـن ٱلْمِنْبَر وَ شِمَالـه ❁ وَ تكسى دَرَجُ ٱلْمِنْبَرِ مِنْ أَعْلَاهُ إِلَى أَسْفَلِهِ دِيبَاجًا مِـنْ ذَلِكَ ٱلنَّعْت و يعلق ايضا على أَبْوَاب الحجرة ٱلشريفة ❁ فَإِذا كَانَ قبل ٱلزَّوَال بِقَرِيب مِنْ سَاعَتَيـن طَلَعَ ٱلْمُؤَذِنـون عَلَى ٱلْمَآذن ❁ فَيَبْتَدِئ مُؤَذِّن الرَّئِيسِيةَ بِٱلذِّكْر وَ ٱلصَّلَاة عَلَى ٱلنَّبِـي صَلَّى ٱللَّه عَلَيه وَسَلَّم وَ قِرَاءَة ايَات مِنَ ٱلْقُرْآن ❁ ثُمَّ لَا يَزَالـون كَذَلك يَتَنَاوَبُون ٱلذِّكْـر وَ ٱلصَّلَاة عَلَى ٱلنَّبِي وَ ٱلتِّلَاوة عَلَى ٱلْمَآذن كُلِّها إِلَى أَنْ يَخْرج ٱلْإِمَــام ❁

لِلورثيلاني

-81- جَامِعُ مَدِينَةِ ٱلْكُوفَةِ

وَجَامِعُهَا ٱلْأَعْظَمُ جَامِعٌ كَبِيرٌ شَرِيفٌ بَلَاطَتُهُ سَبْعَةٌ قَائِمَةٌ عَلَى سَوَارِي حِجَارَةٍ ضَخْمَةٍ مَنْحُوتَةٍ قَدْ صُنِعَتْ قِطَعًا * وَوُضِعَ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ وَأُفْرِغَتْ بِالرَّصَاصِ وَهِيَ مُفْرِطَةُ ٱلطُّولِ * وَبِهَذَا ٱلْمَسْجِدِ آثَارٌ كَرِيمَةٌ مِنْهَا مِحْرَابٌ مُحَلَّقٌ عَلَيْهِ بِأَعْوَادِ السَّاجِ مُرْتَفِعٌ وَهُوَ مِحْرَابُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُ * وَهُنَاكَ ضَرَبَهُ ٱلشَّقِيُّ ٱبْنُ مُلْجَمٍ * وَفِي آخِرِ هَذَا ٱلْبَلَاطِ مَسْجِدٌ صَغِيرٌ وَيَتَّصِلُ بِذَلِكَ فَضَاءٌ مُتَّصِلٌ بِٱلْجِدَارِ ٱلْقِبْلِيِّ مِنَ ٱلْمَسْجِدِ * وَفِي ٱلْجِهَةِ ٱلشَّرْقِيَّةِ مِنَ ٱلْجَامِعِ بَيْتٌ مُرْتَفِعٌ يُصْعَدُ إِلَيْهِ وَبِمَقْرُبَةٍ مِنْهُ خَارِجَ ٱلْمَسْجِدِ قَبْرُ عَاتِكَةَ وَسُكَيْنَةَ بِنْتَيِ ٱلْحُسَيْنِ *

لِٱبْنِ بَطُوطَةَ

وَصْفٌ — صِفْ جَامِعَ مَدِينَتِكَ خَارِجًا وَدَاخِلًا

خصوصا المِيضَاءَة وموضع الصّلاة والمنبر والمحراب والمنارة الخ ❊

-82- أَبُو نُوَاس وَ ٱلصَّبِيّ

مَرَّ أَبو نواس يوما على مكتب فيه صبيان فسمِع صَبيّا يقول لِمعلّمه ❊ مَا أَرَادَ أَبُو نُوَاس بِقَوْلِه :

أَلَا فَٱسْقِنِي خَمْرًا وَ قُلْ لِي هِيَ ٱلْخَمْرُ
وَلَا تَسْقِنِي سِـرًّا إِذَا أَمْكَنَ ٱلْجَهْرُ

وَمَا الفائِدَة في ذلك ❊ قال لَا أَعْلَمُ ❊ قال الصّبيّ أَرَادَ بِذَلِكَ أَنْ تكمل لَهُ ٱلْحَوَاسّ ٱلْخَمْس فَإِنَّهُ إِذَا شَرِبَهَا حَصَلَتْ لَهُ حَاسَّة البَصَر واللَّمس وَ الشَّم والذّوق وَذَلِكَ مُسْتَفَاد من قوله « أَلَا فاسْقني خمرا » وتَعَطَّلت حَاسَّة السَّمْع ❊ فَلَمَّا قال « قُلْ لي هي الخمر » شنف سمعه بِذِكْرِهَا وَ تَكَمَّلَتْ الحَوَاسّ الخَمْس ❊ فقال ابو نواس لقد أَفْهَمْتَنِي مِنْ شِعْرِي مَا

لَمْ أَفْهَمْهُ وَأَقْصِدْهُ ❊

جواب ـ بَلَغَ مُسْلِمًا مِنْ أَحْبَابِكَ أَنَّ شُرْبَ ٱلْخَمْرِ يَدُلُّ عَلَى حَالِةِ ٱلتَّمَدُّنِ وَٱلْإِرْتِقَاءِ لِمُسْلِمِي ٱلْجَزَائِرِ فَسَأَلَكَ عَنْ حَقِيقَةِ ٱلْأَمْرِ ❊ اُكْتُبْ إِلَيْهِ جَوَابًا تُبَيِّنُ لَهُ فِيهِ بِمِثَالٍ قَاطِعٍ فَسَادَ ٱلْخَمْرِ ❊ ثُمَّ قُلْ لَهُ مَا يَظُنُّ الْعُقَّالُ مِنَ ٱلنَّصَارَى فِي شَارِبِ ٱلْخَمْرِ وَفِي تَحْرِيمِهَا عَلَى ٱلْمُسْلِمِينَ ❊

ـ 83 ـ نَصِيحَةٌ لِتَاجِرٍ

إذا أَحْبَبْتَ يَا بنيّ أَنْ تكون من السعداء فعليك بالنصح والامانة وإتْباع الحقّ وتَرْكِ الغشّ والخيانة والباطل في جميع أُمورك مع النّاس كالبيع والشّراء والاخذ والعطاء وسائر انواع المعاملة ❊ فإذا كان عندك بِضاعة تَبِيعها مثلاً فٱكْشِفْ للمُشتري عن حقيقتها ليشتريها مِنْك بحسب قيمتها ❊ ولا تَقُلْ له انّها جديدة مثلاً إذا كانت قديمة ❊ ولا تقُلْ له

انّها سليمة إذا كانت سقيمة * لِأنّك بِذلك تغرّه وتغشّه * وذلك بفعل الكذّابين الخائنين * فإن أخذها المشتري منك اغترارًا بقولك فلا بُدّ أن يظهر له بعد ذلك حقيقة أمرها * فيبغضك ويجتهد في ردّ بضاعتك عليك بكلّ ما أمكنه * فلا يحصل لك إلّا الخجل عند الناس الشرف الذي لا يساويه شيء من الدّنيا كلّها * فإن لم يقدر أن يردّ عليك بضاعتك فرضًا فلا يزال يشكو من فعلك ويذمّك ويذكر الناس ما وقع له من الغشّ والغبن منك * فإن وقع لغيره منك مثل ما وقع له فعل الآخر ايضًا فعله * فتشتهر بين الناس بالغشّ والغدر والخيان ولا يأتمنك أحدٌ ويتحامى الناس معاملتك ويحترسون منك

من الفوائد الفكرية

أَلنَّبِيُّ مُحَمَّد صلعم

وَلِدَ النَّبِيّ مُحَمّد وَقَدْ مَاتَ أَبُوه * وَبَعْد سِتّ سَنَوَات مَاتَت أُمّه * فَكَفَله جَدّه عَبْد المُطلب لٰكِنَّه مَاتَ بَعْدَ سَنَتين * فَكَفله عَمّه أبُو طَالِب * فَصَار مُحَمّد كَأَحَد أَوْلَاده * وَكَان أبُو طَالِب صَاحِب تِجَارَة مِثْل سَائِر قُرَيْش * فَكَان إِذَا خَرَج فِي تِجَارَة آصْطَحَبه فِي أَسْفَاره * فَآشْتَهَر مُنْذُ حَدَاثَته بِالذَّكَاء وَصِدْق السريرة حَتَّى لَقَّبُوه بِالْأَمِين * فَآشْتَهَر بِمَكَّة بِهَذا اللَّقَب * فَعَرَفَتْ بِهِ خَدِيجَة بِنْت خُوَيْلِد وَكَانت ذَات تِجَارَة * فَعَاهَدت إِلَيْه الْإِتْجَار بِمَالِهَا فَأَتْجَر وَرَبِح * فَعَرَضَتْ عَلَيْه الزَّوَاج بِها * فَتَزَوَّجهَا وَتَمَتَّع بِمَالِها * فَوَسَّعت حاله وأَصْبَح مِن أَهْل الرَّخَاء وَاليَسَار وَالْكُلّ يُحِبّونه وَيَحْتَرِمُونه *

من تاريخ التمدّن الاسلامي

- 85 - رُؤْيَا ٱلنَّبِــــيّ

وَ لَمَّا بَلَغ ٱلْأَرْبَعِين مِنْ عُمْره مَالَ إِلَى ٱلْخَلْوة وَ ٱلْإِعْتِزَال عَن النَّاس ❀ فَأَوَى إِلَى ٱلْجِبَال وَالشُّعَب كَمَا يَفْعَل النُّسَّاك ❀ وَ فِي رَمَضَان مِنْ تِلْك ٱلسَّنَة كَان فِي جَبَل حَرَّآء عَلَى ثَلَاثَة أَمْيَال مِن مَكَّة وَخَدِيجَة مَعَه ❀ وَ فِي ذَلِكَ ٱلشَّهْر رَأَى ٱلرُّؤْيَا ٱلْأُولَى فَأَسْرَع إِلَى ٱمْرَأَته وَ أَخْبَرها أَنَّ جِبْرَائِيل ظَهَرَ لَهُ وَ أَمَره أَنْ يَقُول « إِقْرَأْ بِٱسْمِ رَبِّكَ ٱلَّذِي خَلَقَ. . . . . . .

. . . .

فَقَرَأَهَا وَ أَنَّـهُ خَرَج إِلَى وَسَطِ ٱلْجَبَل ❀ فَسَمِعَ صَوْتًا مِنَ ٱلسَّمَآء يُنَادِيه « يَا مُحَمَّد أَنْتَ رَسُول ٱللَّه وَ أَنَا جِبْرَائِيل » ❀ فَذُعِر وَ أَسْرَع إِلَى خَدِيجَة ❀ فَأَخْبَرها وَكَانَ لَهَا ٱبْن عَمّ ٱسْمه وَرَقَة قَدْ قَرَأَ ٱلْكُتُبَ وَ نَظَر فِيهَا وَخَالط أَهْل ٱلتَّوْرَاة وَ ٱلْإِنْجِيل وَ سَمِع أَقْوَالهم وَ كَان مَشْهُورًا فِي مَكَّة بِسَعَة العِلْم فِي ٱلدِّين

وَ ٱلنُّبُوَّة • فَذَهَبت إِلَيْه وَ أَخْبَرَتْه بِمَا كَان فَقَال « لَإِنْ صَدَقْتِ يَا خَدِيجَة لَقَدْ جَاءَ ٱلنَّامُوس ٱلْأَكْبَر ٱلَّذِي كَانَ يَأْتِي وَ إِنَّه نَبِيّ هَذِه الأُمَّة •

من تاريخ التمدّن الاسلامي

تَمْرِينٌ — إِحْكِ رُؤْيَة ٱلْبَطَلَة ٱلْفِرَانْسَاوِيَّة جَانْ دَارْك عَلَى قَوْلِ ٱلْمُؤَرِّخِين • مَا كَانَتْ تَفْعَلُ لَمَّا جَاءَهَا ٱلْمَلَكُ مِيخَائِل • مَا عَمِلَتْ بَعْدَ ذَلِك •

ـ 86 ـ أَلنَّبِيّ وَ قُرَيْش

رَجَعت خَدِيجَة وَ أَخْبَرت ٱلنَّبِيّ بِقَوْل ٱبْن عَمّها وَرَقَة • فَاطْمَأَنَّ بَاله وَ رَجَع إِلَى مَكَّة • لَاكِنّه لَا يَجْسر عَلَى إِظْهار دَعْوته وَ ذَلِك لِأَنّه كَانَ يَعْلَم بِمَا سَيَكون لَها مِن ثِقَل ٱلْوَطْأَة عَلَى قُرَيْش لِمَا فِيهم مِن تَعْيِيب آلِهَتِهم وَ تَحْقِير أَصْنامهم • وَ فِي ذَهَاب تِلْك ٱلْأَصْنَام ٱلَّتِي كَانُوا يَعْبُدونها ذَهَاب تِجَارتهم

وَ أَمْوَالِهِمْ وَكُلَّ آمَالِهِمْ ❀ فَعَمَدَ عَلَى بَثِّ دَعْوَتِهِ سِرًّا بَيْنَ أَقْرَبِ ٱلنَّاسِ إِلَيْهِ مِنْهُمْ ٱبْنُ عَمِّهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِب وَ أَبُو بَكْر ٱلصِّدِّيقُ وَكَانَ مِنْ وُجَهَاءِ قُرَيْش وَغَيْرُهُمَا ❀ ثُمَّ هَمَّ بِدَعْوَةِ ٱلنَّاسِ جِهَارًا فَجَعَلَ ٱلْقَوْمُ يَضْحَكُونَ ❀ وَ أَجْمَعُوا عَلَى عَدَاوَتِهِ وَ تَعَمَّدُوا أَذِيَّتَهُ وَجَعَلُوا يُعَذِّبُونَ ٱلَّذِينَ أَسْلَمُوا وَصَدَّقُوا دَعْوَتَهُ وَٱلْمُسْلِمُونَ صَابِرُونَ عَلَى ذَلِكَ ٱلْعَذَابِ ❀ فَلَمَّا ٱشْتَدَّ أَذَى قُرَيْش لَهُمْ أَشَارَ ٱلنَّبِيُّ عَلَى ٱلَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ عَشِيرَةٌ تَحْمِيهِمْ أَنْ يَخْرُجُوا مِنْ مَكَّةَ إِلَى أَرْضِ ٱلْحَبَشَةِ ❀ فَهَاجَرُوا إِلَيْهَا وَهِيَ ٱلْهِجْرَةُ ٱلْأُولَى ❀

من تاريخ التمدّن الاسلامي

انتهى

VOCABULAIRE

PAR ORDRE DE RACINES

DES MOTS CONTENUS DANS LES TEXTES DES LECTURES

ا

أ Est-ce que ?

أَبٌ et أَبُو père ; *duel* أَبَوَانِ deux pères, père et mère ; *au pluriel* آبَاءٌ pères, ancêtres.

أَبَدٌ éternité. — أَبَدًا toujours, à jamais. — عَلَى ٱلْأَبَدِ éternellement.

إِبْرِيقٌ plur. أَبَارِيقُ aiguière, pot-à-eau.

إِبِلٌ chameaux.

ٱبْنٌ (voyez sous بنى).

أَبُو nominatif déterminé de أَبٌ

أَتَى F. I, venir ; (avec la préposition بِـ) amener. — أُتِيَ بِـ on apporta. — أُتِيَ بِرُمَّانٍ on apporta des grenades. — آتٍ au féminin آتِيَةٌ prochain, venant.

أَثَرٌ plur. آثَارٌ trace, marque, vestige

أَجَّ — أُجَاجٌ (eau) saumâtre, amère.

أَجْرٌ salaire, récompense. — أُجْرَةٌ salaire.

أَجْلٌ cause, raison. — لِأَجْلِ à cause de..

أَخٌ et أَخُو (voir sous أَخُو) frère, compagnon

أَخَذَ F.O. prendre, se mettre à.., commencer par.. — III reprendre, blâmer, en vouloir à. — إِتَّخَذَ VIII. disposer, se servir de. — أَخْذٌ action de prendre, prise. — مُتَّخَذٌ pris.

أَخَرُ fém. أُخْرَى, plur. أُخَرُ autre. — آخِرٌ fém. آخِرَةٌ extrémité, fin. أَلْآخِرَةُ la vie future.

أَخُو nominatif de أَخٌ frère; au duel أَخَوَانِ; au plur. إِخْوَةٌ et إِخْوَانٌ. — مُؤَاخِي étant frère, fraternel.

أَدُبَ être bien élevé. — V. avoir l'esprit cultivé; se montrer bien élevé. — أَدَبٌ éducation, politesse, culture de l'esprit, belles lettres, littérature. — أَدَبِيٌّ moral, éducatif. — أَدِيبٌ lettré, littéraire.

ادو. — أَدَاةٌ plur. أَدَوَاتٌ outil, instrument.

ادى. — أَدَّى II payer, acquitter. — IV. آدَى conduire.

إِذْ voici, lorsque, voilà que... — إِذْ ذَاكَ alors, en ce temps-là.

إِذَا lorsque. — إِذَا بِـ voici que, tout à coup, soudain.

أَذِنَ permettre, autoriser. — II. أَذَّنَ aor. يُؤَذِّنُ appeler à la prière, chanter (muezzin, coq). — X. demander l'autorisation de.. — إِذْنٌ permission, autorisation. آذَانٌ appel à la prière. — أُذُنٌ oreille (fém.); au pluriel آذَانٌ. — مِئْذَنَةٌ plur. مَآذِنُ minaret. — مُؤَذِّنٌ muezzin (homme qui invite à la prière).

أَذِيَ éprouver un dommage. — IV. nuire à quelqu'un. — أَذًى أَذِيَّةٌ dommage, tort.

أَرَّخَ II. dater, mettre une date. — تَارِيخٌ plur. تَوَارِيخُ date, ère. — مُؤَرِّخٌ chroniqueur, historien.

أَرْزٌ

أَرْضٌ terre, sol, continent (fém.); pl. أَرْضُونَ et أَرَاضٍ

أَرْنَبٌ lièvre (fém.); plur. أَرَانِبُ

ازر — إِتَّزَرَ VIII. se ceindre, s'envelopper. — إِزْرٌ et إِزَارٌ voile. —

مُؤَزَّرٌ voilé.

إرْمِينِيَّةُ Arménie (pays).

أَسَاسٌ plur. أُسُسٌ fondement, base.

أَسِيرٌ plur. أَسْرَى et أُسَرَاءُ prisonnier.

أَسَدٌ plur. أُسُودٌ lion.

أَسِفَ être triste. — V. être triste, s'affliger, gémir.

إسْكَنْدَرِيَّةُ Alexandrie.

إسْمٌ plur. أَسْمَاءٌ nom.

أَصْلٌ plur. أُصُولٌ racine, origine.

إفْرِيقِيَّةُ l'Ifriqya (nom d'une ancienne province de l'Afrique Mineure.)

أُفْقٌ - اُفُقٌ plur. آفَاقٌ horizon, pays.

أَكَلَ F.O. manger, ronger, consumer. — أَكْلٌ action de manger, consommation. — أَكَّالٌ glouton, mangeur. — مَأْكَلٌ plur. مَآكِلُ vivres. — مَأْكُولٌ plur. مَأْكُولَاتٌ mangé, vivres.

إلَّا (mis pour إِنْ et لَا) si ce n'est, excepté.

أَلْآنَ voy. sous آن اون

أَلَّتِي celle qui.

أَلَّذِي celui qui. — أَلَّذِينَ ceux qui.

أَلِفَ F.A. s'habituer, s'apprivoiser. — إِلْفٌ et أُلْفَةٌ amitié, compagnie.

أَلْفٌ pl. أُلُوفٌ mille. — مُؤَلِّفٌ auteur (d'un livre.)

أَلَمٌ pl. آلَامٌ souffrance, douleur.

إِلَهٌ pl. آلِهَةٌ divinité. — أَللّٰهُ Dieu, Allah.

الو — آلَى jurer, faire un serment

إِلَى à, vers, jusqu'à. — إِلَى أَنْ jusqu'à ce que.

أَمْ est-ce que.., ou bien.

أُمٌّ plur. أُمَّهَاتٌ et أُمَّاتٌ mère.

إِمَامٌ plur. أَئِمَّةٌ imam, pontife.

أَمَامَ devant.

إِمَّا soit que. — أَمَّا mais, quant à.

أُمَّةٌ plur. أُمَمٌ peuple, nation.

أَمَرَ F.O. ordonner. — أَمْرٌ pl. أُمُورٌ ordre, affaire, chose. — أَمِيرٌ pl. أُمَرَاءُ chef, prince, émir, commandeur. — إِمْرُؤُ الْقَيْسِ Imroul qaïs (poète de l'Arabie

païe. —

أَمْسِ hier. — أَلْأَمْسِ et بِٱلْأَمْسِ hier.

امل — تَأَمَّلَ V regarder avec attention. — أَمَلٌ pl. آمَالٌ espoir, espérance.

أَمَنَ F.A. avoir confiance. — أَمِنَ être en sûreté; se fier à. (avec بِ) IV croire. — VIII إِئْتَمَنَ se fier en qn. — أَمَانٌ sûreté, sécurité. — أَمَانَةٌ sécurité, sincérité, loyauté, dépôt. — أَمِينٌ plur. أُمَنَاءُ fidèle, loyal, intègre, amine, préposé. — مُؤْمِنٌ plur ون — croyant, fidèle.

بَنُو أُمَيَّةَ Oumayyades (dynastie arabe dont la résidence fut Damas en Syrie.)

أَنْ que. afin que.

أَنَّ que. — لِأَنَّ parce que. — كَأَنَّ comme si, on dirait que.

إِنْ si. — وَإِنْ bien que.

إِنَّ certes, car.

أَنَا moi

أَنْتَ toi; fém. أَنْتِ; duel أَنْتُمَا; plur. أَنْتُمْ

أُنْثَى plur. إِنَاثٌ femelle, femme. — مُؤَنَّثٌ féminin, efféminé.

إِنْجِيلٌ Evangile

أَنْدَلُس l'Espagne.

أَنِسَ F.A se familiariser. — III آنَسَ tenir compagnie à qn. — X s'habituer, devenir familier, s'apprivoiser. — إِنْسَانٌ homme. — أُنْسٌ vie sociale, familiarité. — إِنْسِيٌّ humain.

أَهْلٌ plur أَهْلُونَ famille, gens, personnes, tribu. — أَهْلُ ٱلْجَنَّةِ les habitants du paradis. — أَهْلُ ٱلنَّارِ les habitants de l'enfer. — أَهْلِيٌّ domestique

أَوْ ou bien, à moins que.

اوب — آفَةٌ plur. آفَاتٌ malheur, dommage.

اول — أَوَّلُ, fem. أُولَى plur. أَوَائِلُ et أَوَّلُونَ commencement, premier.

آلَةٌ plur. آلَاتٌ instrument, outil.

أَوَى F.I se retirer, se réfugier

اون — آنٌ moment, temps. — ٱلْآنَ maintenant, en ce temps.

أيُّ quoi ? quel ? lequel ?

إِيَّا s'emploie avec un pronom affixe : إِيَّاكَ c'est toi.

آيَةٌ plur. آيَاتٌ et آيٌ signe, prodige, verset (du Coran)

أَيَّدَ aider, secourir. — ٱلْمُؤَيَّدُ El Mouayyed, nom propre.

أَيِسَ F.A. désespérer de

أَيْضًا également, aussi.

أَيِّلٌ plur. أَيَائِلُ cerf.

أَيْنَ où ? مِنْ أَيْنَ d'où ?

أَيُّهَا ô...

ب

بِ avec, pour, à, par.

بِئْرٌ (fem.) puits ; au plur. بِئَارٌ

بَازٌ plur. بِيزَانٌ faucon.

بِئْسَ quel mauvais ! quel détestable ! بِئْسَ ٱلرَّسُولُ quel mauvais émissaire ! — بُؤْسٌ mal, peine. — بَأْسٌ malheur mal.

بَثَّ propager, communication secrète.

بَحْرٌ plur. بُحُورٌ, بِحَارٌ, أَبْحُرٌ mer. بَحْرِيٌّ marin

بَخَرٌ — بَاخِرَةٌ plur. بَوَاخِرُ bateau à vapeur, paquebot.

بَخِلَ F.A. être avare — بَخِيلٌ avare, chiche, au plur. بُخَلَاءُ

بُدٌّ fuite, échappatoire. — لَا بُدَّ il faut, nécessairement.

بَدَأَ F.A. commencer. — IV. donner un commencement, produire. VIII commencer. — مُبْتَدَأٌ commencement.

بَادَرَ III. se hâter, s'empresser. — بَدْرٌ pleine lune.

بَدَعَ F.A. commencer, produire, imaginer, créer. — بَدِيعٌ étrange, extraordinaire. — أَبْدَعُ plus joli, plus beau

بَدَنٌ plur. أَبْدَانٌ corps

بَذَرَ F.O. semer.

بَذَلَ F.I. donner généreusement, prodiguer.

بَرٌّ plur. بُرُورٌ continent. terre. — بُرٌّ froment, blé. — بَرِّيٌّ terrestre, champêtre,

prendre. — IV apercevoir, observer, voir. — بَصَرٌ vue. — أَلْبَصْرَةُ et بَصْرَةُ Bassora (ville située sur le Chat't' El Arab.) — بَصِيرَةٌ intelligence, vue intérieure.

بِضَاعَةٌ plur. بَضَائِعُ marchandise. — بضع

بِطِّيخَةٌ un melon; بِطِّيخٌ des melons (collectif). — بطخ

بَطَلٌ héros. — بَطَلَةٌ héroïne. — بَاطِلٌ mensonge, faux, vanité. — بطل

بَطْنٌ plur. بُطُونٌ ventre, intérieur, milieu. — بِطَانٌ ventru, glouton. — أَلطَّيْرُ تَرُوحُ بِطَانًا Les oiseaux rentrent le soir repus, rassasiés. — بَاطِنٌ intérieur.

بَطُؤَ être lent. — IV. être lent, agir lentement.

ابْن بَطُوطَة Ibn Batout'a (nom d'un célèbre voyageur arabe.)

بَعَثَ F.A. envoyer.

بَعُدَ être éloigné. — IV. éloigner. VI. تَبَاعَدَ s'éloigner. — بَعْدَ

sauvage. — بَرِّيَّةٌ plur. بَرَارِيُّ désert.

بَرَدَ F.O. être froid, limer. — بَرْدٌ froid. — بُرُودَةٌ fraîcheur. — بَارِدٌ froid, frais.

بَرَقَ F.O. briller, faire des éclairs. بَرْقٌ éclair.

بَرَكَ F.O. s'agenouiller. — III. bénir. V. tirer bon augure, être béni. بَرَكَةٌ plur. بَرَكَاتٌ bénédiction. مُبَارَكٌ béni.

بُسْتَانٌ plur. بَسَاتِينُ jardin, verger.

بُسْرٌ dattes qui commencent à mûrir; frais, récent (fruit).

بَسَطَ F.O. étendre, élargir, égayer. بَسْطٌ gaîté. — مَبْسُوطٌ étendu, riant, réjoui.

تَبَسَّمَ V. sourire. — بسم

بَشَرَ annoncer à q.n. une nouvelle (bonne ou mauvaise.); réjouir. — X. se réjouir. — بِشْرٌ gaîté, réjouissance. — بُشْرَى bonne nouvelle.

بَصَرَ F.A et بَصُرَ F.O. voir, com-

après. — أَمَّا بَعْدُ après que. — بَعْدَمَا ensuite. — بُعْدٌ distance, éloignement. بَعِيدٌ éloigné.

بَعْضٌ certain.

بَغْتَةً à l'improviste.

بَغْدَادُ Bagdad (ville située sur le Tigre. Elle fut la capitale des Khalifes Abbassides.)

بَقَرٌ plur. بُقُورٌ - أَبَاقِرُ bœuf. - بَقَرَةٌ vache.

بُقْعَةٌ plur. بِقَاعٌ - بُقَعٌ terrain, sol, contrée. — بَقِيعٌ Baqîa' (cimetière de Médine.)

بَقْلٌ plur. بُقُولٌ - أَبْقَالٌ lé-gume.

بَقِيَ F.A. rester. — IV. conserver, faire rester. — بَاقٍ pour بَاقِيٌ restant. — بَقِيَّةٌ plur. بَقَايَا reste. بَقَاءٌ durée.

بُكْرٌ matinée. — بُكْرَةً de grand matin. — بِكْرٌ plur. أَبْكَارٌ vierge. — أَبُو بِكْرٍ Abou Bekr (nom d'un des premiers disciples du Prophète. Abou Bekr devint plus tard premier Khalife.)

بَكَى F.I. pleurer. — بُكَاءٌ pleurs. بَاكٍ (mis pour بَاكِيٌ); fém. بَاكِيَةٌ pleurant.

بَلْ au contraire, bien plus.

بَلَّ F.O. mouiller, humecter. — VIII. être mouillé.

بَلَدٌ plur. بُلْدَانٌ ville. — بِلَادٌ pays.

بلط بَلَاطَةٌ dalle, pavé, nef.

بَلِعَ F.A. avaler. — VIII. إِبْتَلَعَ avaler. — بَلْعٌ action d'avaler, déglutition.

بَلَغَ F.O. parvenir, arriver à... بَلَغَنِي j'ai entendu dire, j'ai appris. — بَلَغَهُ ذَلِكَ il apprit cela. بَلِيغٌ éloquent. — مَبْلَغٌ point extrême.

بن — (voy. ٱبْن racine بنى).

بِنْتٌ plur. بَنَاتٌ fille.

بَنَى F.I. bâtir, construire. — بِنَاءٌ et بُنْيَانٌ construction. — بِنْيَةٌ forme, charpente du corps. ٱبْنٌ plur. بَنُونَ et أَبْنَاءٌ fils.

بَهُتَ F.O et بَهِتَ F.A. rester stupéfait, interdit.

بَهِيمَةٌ plur. بَهَائِمُ animal, bête.

بَابٌ plur. أَبْوَابٌ porte. — بَوَّابٌ portier.

بوح — أَبَاحَ IV. permettre, rendre licite. — إِبَاحَةٌ liberté de tout faire, licence.

بوع — تَبَوَّعَ V. mesurer par brasse. — بَاعَةٌ plur. أَبْوَاعٌ brasse.

بوف — بَافَةٌ bouquet, botte.

بول — بَالٌ pensée.

بيت — بَاتَ F.A.I. passer la nuit. بَيْتٌ plur. بُيُوتٌ demeure, tente, maison, salle. — بَيْتٌ plur. أَبْيَاتٌ vers.

بيد — بَيْدَآءُ désert périlleux.

بَيَّضَ II. blanchir, rendre blanc. — إِبْيَضَّ IX. devenir blanc, blanchir. — أَبْيَضُ fém. بَيْضَاءُ; plur. بِيضٌ blanc. — بَيْضٌ coll.; plur. بُيُوضٌ et بَيْضَاتٌ œuf.

بَاعَ F.I. vendre; بَائِعٌ vendeur. — بَيْعٌ vente.

بَانَ F.I être clair, évident. — بَيَّنَ II. rendre clair, démontrer, bien montrer. — بَيْنَ entre. — لِمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ pour ce qui est entre ces (deux repas), c'est-à-dire pour le goûter (page 8.) — بَيَانٌ exposition, déclaration, évidence. — بَيْنَمَا tandis que, pendant que.

ت

تَابُوتٌ plur. تَوَابِيتُ cercueil.

تَبِعَ F.A. suivre. — تَبَعٌ pl. أَتْبَاعٌ qui suit, suivant.

تجر — أَتْجَرَ commercer, se livrer au négoce. — تَاجِرٌ plur. تُجَّارٌ négociant. — تِجَارَةٌ et إِتْجَارٌ négoce, commerce.

تَحْتَ sous. — تَحْتَانِيٌّ inférieur, de dessous.

تحف — تُحْفَةٌ plur. تُحَفٌ et تَحَائِفُ don, cadeau.

تدو — ثَدْيٌ mamelle, sein.

تُرَابٌ plur. أَتْرِبَةٌ poussière, terre.

تَرَكَ F.O. laisser, abandonner.

تَعِبَ F.A. être las fatigué. — IV. أَتْعَبَ fatiguer. — تَعَبٌ fatigue

تبح — تُفَّاحٌ pommes (collectif) تُفَّاحَةٌ une pomme.

تَلِفَ F.A. périr. — تَلَفٌ perte, ruine.

تِلْكَ cette .... là.

تلو — تِلَاوَةٌ lecture, récitation.

تَمَّ F.I. finir, être fini — تَمَامٌ entier, fin, achèvement. — تَامٌّ fini.

تَمْرٌ dattes (collec.). — تَمْرَةٌ une datte.

تَنْبُولٌ bétel (plante)

تَابَ F.O. avec إِلَى revenir à Dieu, se convertir. — تَوْبَةٌ repentir.

توج — تَاجٌ pl تِيجَانٌ, couronne, diadème.

تَارَةٌ fois. — تَارَةً de temps en temps, tantôt.

تَوْرَاة Loi mosaïque, Bible.

توه — تَاهَ F.O. s'égarer, se perdre.

تيه — تَاهَ F.I. être égaré.

تَيْسٌ bouc.

تِينٌ figuiers, figues.

ث

ثَبُتَ F.O. être ferme, constant, rester (dans un lieu), persévérer.

ثَبَاتٌ solidité, constance, persévérance, persistance

ثَعْلَبٌ plur. ثَعَالِبُ renard. — أَلثَّعَالِبِي Thaalibi compilateur arabe, auteur de Yatimat ed dahr (la perle du siècle) ou anthologie des poètes de son temps. (961 – 1038 de J. C.)

ثَقَبَ F.O. trouer. — ثَقْبٌ plur. أَثْقَابٌ et ثُقُوبٌ trou.

ثَقُلَ F.O. être lourd. — IV. أَثْقَلَ surcharger. — ثِقْلٌ pl. أَثْقَالٌ fardeau, poids, importance. — ثَقِيلٌ lourd.

ثُكْلٌ tristesse.

ثَلَاثَةٌ et ثَلَاثٌ trois. — ثُلَاثَاءُ mardi. — ثَالِثٌ troisième.

ثَمَرٌ plur. أَثْمَارٌ fruit.

ثُمَّ ensuite, puis.

ثَمَنٌ plur. أَثْمَانٌ prix. —

ثَمِينٌ précieux. — ثَامِنٌ huitième.

ثَنَى F. I. A. plier, courber. — أَثْنَى IV. louer q. u. — ثَانٍ pour ثَانِيٌ fém. ثَانِيَةٌ second, deuxième. ثَانِيًا une seconde fois, deuxièmement. — ثَانِيَةٌ une seconde.

إِثْنَانِ fém. إِثْنَتَانِ deux.

ثَوْبٌ plur. ثِيَابٌ et أَثْوَابٌ habit, vêtement. — ثَوَابٌ récompense, prix.

ثُور — ثَارَ F. O. être soulevé, s'élever. — ثَوْرٌ pl. أَثْوَارٌ taureau.

ج

جَبَّارٌ fort, puissant.

جُبَيْر — ابْن جُبَيْر Ibn Djobeyr. — (écrivain originaire de Valence. Il fit le récit de son pèlerinage à la Mecque. 1145-1217 de J. C.)

جِبْرِيلُ et جِبْرَائِيلُ Gabriel (l'archange).

جَبَلٌ plur. جِبَالٌ et أَجْبَالٌ montagne.

جبن — جَبَّانَةٌ cimetière.

جُثَّةٌ plur. جُثَثٌ corps, cadavre.

جُحَا Djouha et Djeha (nom d'un bouffon chez les Musulmans.)

جد — جَدَّدَ II. renouveler. — جِدٌّ zèle, effort. — جِدًّا beaucoup, extrêmement. — جَدٌّ plur. أَجْدَادٌ et جُدُودٌ grand-père, ancêtres. — جَدِيدٌ plur. جُدُدٌ neuf, nouveau. — جَادَّةٌ grande route.

جدر — جِدَارٌ mur, muraille.

جَدْيٌ plur. جِدْيَانٌ chevreau.

جَذَبَ F. I. tirer. — جَاذِبَةٌ attractive.

جَرَّةٌ plur. جِرَارٌ jarre.

جرب — جِرَابٌ plur. أَجْرِبَةٌ sac en peau.

جَرَادٌ sauterelles (collec.) جَرَادَةٌ une sauterelle.

جرع — تَجَرَّعَ V. boire par gorgées.

جَرَفَ F. O. emporter, enlever.

جَرْوٌ petit (d'un chien, d'un chacal.)

جَرَي F.I. courir, couler, advenir. — جَرْيٌ cours, course. — جَرَيَانٌ cours, courant (d'une rivière). — جَارِيَةٌ plur. جَوَارٍ fille, servante. — مَجْرًى cours, lit d'un fleuve, canal.

جَزَّارٌ boucher. — جَزِيرَةٌ plur. جَزَائِرُ île.

جَزِعَ F.A. s'impatienter, être inquiet. — جَزَعٌ émotion, tristesse. —

جَزِيلٌ grand, considérable.

جَزَى F.I et جَازَى III. récompenser. — جَزَآءٌ récompense, rémunération, rétribution.

جَسَرَ F.O. oser. — جِسْرٌ plur. جُسُورٌ et أَجْسُرٌ pont.

جِسْمٌ plur. جُسُومٌ et أَجْسَامٌ corps.

جَصٌّ plâtre.

جَعْدٌ crêpu, frisé, (cheveux).

جَعَلَ F.A. mettre, poser, se mettre à. — جَفْنٌ pl. أَجْفَانٌ paupière.

جَلَّ F.I. être grand, imposant. مَا جَلَّ وَ دَقَّ pour la petite comme pour la grande quantité ; qu'il y en ait peu ou beaucoup.

جَلَبَ F.O. amener, importer.

جلد — تَجَلَّدَ V. s'armer de constance, prendre de l'assurance. — جِلْدٌ plur. جُلُودٌ. peau, cuir.

جَلَسَ F.I. asseoir. — أَجْلَسَ IV. faire asseoir. — مَجْلِسٌ plur. مَجَالِسُ réunion, séance, Académie, cénacle. — جُلُوسٌ action de s'asseoir, séance.

جَمْرَةٌ plur. جَمْرٌ braise, charbon.

جَمَعَ F.A. réunir. — أَجْمَعَ IV. s'accorder, être unanime. — إِجْتَمَعَ VIII. se réunir, se rassembler. n. d'action إِجْتِمَاعٌ. — أَجْمَعُ plur. أَجْمَعُونَ tout, total, entier. — جَمِيعٌ tout, totalité. — جَمِيعًا en totalité, entièrement, ensemble. — جَمَاعَةٌ troupe d'hommes, réunion, cercle. — جَامِعٌ plur. جَوَامِعُ mosquée. — مَجْمُوعٌ ensemble. — مُجْتَمِعٌ étant réuni, réuni.

جَمُلَ F.O. être beau. V. se conduire bien, supporter avec patience, se parer, se faire beau. جَمَلٌ plur. جِمَالٌ chameau. — جُمْلَةٌ somme, total. — جَمَالٌ beauté, élégance. — جَمَّالٌ plur. جَمَّالُونَ chamelier. — جَمِيلٌ beau, élégant.

جَنَّةٌ plur. جِنَانٌ et جَنَّاتٌ jardin, paradis. — أَهْلُ ٱلْجَنَّةِ (voy. أَهْلٌ). — مَجْنُونٌ possédé du démon, fou, dément.

جَنْبٌ plur. جُنُوبٌ et أَجْنَابٌ côté. — لَيِّنُ ٱلْجَانِبِ doux, traitable. — جَانِبٌ plur. جَوَانِبُ côté, flanc.

جَنَى F.I. cueillir, récolter.

جَنَاحٌ pl. أَجْنِحَةٌ. أَجْنُحٌ aile, protection, refuge.

جِنْسٌ plur. جُنُوسٌ et أَجْنَاسٌ race.

جهد — إِجْتَهَدَ VIII. s'efforcer. — إِجْتِهَادٌ effort. — جَهْدٌ effort, application.

جَهْرٌ publicité, notoriété. — جِهَارًا publiquement, ouvertement.

جَهَّزَ II. préparer. V. se préparer. تَجْهِيزٌ préparatif.

جوب — أَجَابَ IV. répondre, répondre favorablement, acquiescer. — جَوَابٌ plur. أَجْوِبَةٌ réponse.

جود — جَادَ F.O. être excellent. — جَيِّدٌ plur. جِيَادٌ excellent, beau, supérieur.

جور — جَارٌ plur. جِيرَانٌ voisin. جِوَارٌ voisinage, protection. مُجَاوِرٌ voisin.

جَازَ F.O. passer, être permis, licite, جَاوَزَ III dépasser. — أَجَازَ IV. permettre, approuver, exécuter. جَائِزٌ permis. — جَائِزَةٌ don, cadeau, présent fait aux voyageurs, aux poètes, etc. — جوزة noix, partie charnue, muscle.

جوع — جَاعَ F.O. avoir faim. — جَوَّعَ II. affamer. — جَائِعٌ qui a faim. — جُوعٌ faim.

جَوْفٌ intérieur, ventre, creux, milieu.

جَوْهَرٌ plur. جَوَاهِرُ joyau,

pierre précieuse

جَاءَ F.I venir, arriver.

جَيْبٌ plur. جُيُوبٌ poche

جيف - جِيفَةٌ cadavre, charogne.

ح

حَبَّ F.I. aimer, vouloir. أَحَبَّ IV. aimer, vouloir. — مَحَبَّةٌ et حُبٌّ amour, amitié. — حَبٌّ pl. حُبُوبٌ grain, graine. — حَبِيبٌ plur. أَحْبَابٌ ami. —

حَبَّةٌ un grain.

ابْنْ حَبِيب Ibn Habib (auteur d'une histoire des sultans mamelouks _ 1310. 1377 de J C)

حِبْرٌ encre.

حبس - حَبَّسَ II. vouer, consacrer à Dieu, affecter une donation pieuse. — حُبُسٌ plur. أَحْبَاسٌ legs pieux. — حَبْسٌ emprisonnement.

حبش - حَبَشٌ et حَبَشَةٌ Abyssins, Abyssiniens. — حَبَشِيٌّ Abyssin, Abyssinien.

بِلَادُ الْحَبَشِ ou الْحَبَشَةُ Abyssinie.

حَبْلٌ plur. حِبَالٌ et أَحْبَالٌ corde, lien.

حَتَّى jusqu'à, jusqu'à ce que.

حَجَّ F.O Aller en pélerinage. — حَجَّةٌ pélerinage. — ذُو الْحِجَّةِ Doul Hidjdja (nom du 12e mois de l'année musulmane dans lequel on fait le pélerinage.)

حَجَبَ F.I. cacher. dérober aux regards. — حَاجِبٌ plur. حَوَاجِبُ sourcil. —

حَجَرٌ plur. أَحْجَارٌ. حِجَارٌ et حِجَارَةٌ pierre. — حَجْرٌ interdiction. — حُجْرَةٌ tombeau, cabinet, cellule.(1)

حَدَثَ F.O apparaître, avoir lieu. — V raconter q.l.q. chose, causer. — حَدَثٌ homme d'âge mûr. — حَدَاثَةٌ jeunesse. — حَادِثَةٌ plur. حَوَادِثُ chose récente, accident, évènement. — حَدِيثٌ nouveau, recit, entretien. — حُدُوثَةٌ entretien, conversation.

(1) حَيِّزٌ côté, vestibule.

حَدِيدٌ fer. – حَدَّادٌ forgeron – حَادٌّ tranchant, aigu, effilé. – مَحْدُودٌ limité, délimité.

حدر – إِنْحَدَرَ VII. descendre (un fleuve). – حُدُورٌ descente, pente rapide. – حَذَرٌ garde, précaution.

حَرٌّ chaleur. – حَرَّاءُ جَبَلُ Mont Harra (près de la Mecque où se retirait le Prophète.) – حَرِيرٌ soie. – حَرِيرِيٌّ soyeux.

حرب – مِحْرَابٌ, mihrâb (niche dans une mosquée.)

حَرَسَ F.I. garder. – إِحْتَرَسَ VIII. se garder de… se méfier de… – حِرَاسَةٌ garde.

حَرِصَ F.A. convoiter, désirer.

حَرْفٌ plur. حُرُوفٌ lettre (de l'alphabet.)

حَرَقَ – أَحْرَقَ IV. brûler, incendier. – حَرْقٌ combustion.

حَرَكَ F.O. se mouvoir, s'agiter. – حَرَّكَ II. mouvoir, agiter. – تَحَرَّكَ V. se remuer, être en mouvement. – حَرَكَةٌ plur. حَرَكَاتٌ mouvement, geste, voyelle : (ـَ ـِ ـُ).

حرم – إِحْتَرَمَ VIII. vénérer, respecter. – حُرْمَةٌ femme vertueuse, honnête. – حَرَامٌ défendu, sacré. تَحْرِيمٌ défense, prohibition. – مُحْتَرَمٌ vénérable.

حز – إِحْتَزَّ VIII. couper.

حَزَمَ F.I. serrer avec des cordes, emballer. – تَحَزَّمَ V. se ceindre le corps. – حِزَامٌ plur. حُزُمٌ ceinture, sangle.

حَزِنَ F.A. être triste. – أَحْزَنَ affliger, attrister. – حَزَنٌ حَزْنٌ et حَزَنٌ plur. أَحْزَانٌ tristesse.

حَسَّ F.I. sentir, savoir avec certitude. – حَاسَّةٌ plur. حَوَاسٌّ sens (du toucher, du goût, etc.)

حَسَبَ F.O. compter, calculer. – حَسِبَ F.I.A. croire. – حَسْبُ ce qui suffit, garant. – بِحَسَبِ selon, suivant. – حِسَابٌ compte, calcul.

حسر – تَحَسَّرَ V. soupirer de regret. حَسْرَةٌ plur. حَسَرَاتٌ soupir.

حَسُنَ F.O. être beau. – أَحْسَنَ se montrer bienfaisant. – إِسْتَحْسَنَ X.

approuver, trouver beau. — حَسُنَ beau, bon. — أَحْسَنُ plus beau, meilleur. — حُسْنٌ beauté, bonté. — حَسَنَةٌ bienfait, bonne action. — إِحْسَانٌ bienfait, bienfaisance. — الحُسَيْنُ El Hosaïn (n. propre).

حشّ — حَشِيشٌ herbe.

حَشَمَ F.O.I. fâcher, faire rougir.

حَصَدَ F.O. moissonner, faucher, récolter.

حصر — حِصَارٌ siège, blocus.

حَصَلَ F.I. arriver, avoir lieu, résulter, atteindre.

حصن — حِصَانٌ plur. حُصُونٌ étalon, cheval de race.

حصو — أَحْصَى IV. compter. — حَصًى cailloux, pierres (collec.) حَصَاةٌ un caillou, une pierre.

حَضَرَ F.O. être présent. — أَحْضَرَ IV. amener, faire venir. — إِسْتَحْضَرَ X. faire venir en sa présence. — حَاضِرٌ présent.

حَضَنَ F.O. couver, étreindre.

حَطَّ F.O. poser, se poser (oiseau).

حَطَبٌ plur. أَحْطَابٌ bois.

حَظٌّ part, félicité, bonheur, charme.

حَفَرَ F.I. creuser. — حُفْرَةٌ trou, fossé, creux.

حَفِظَ F.A. garder, conserver. — حِفْظٌ attention, garde, mémoire.

حقر — تَحْقِيرٌ mépris, dédain.

حَقَّقَ II. vérifier, constater q.q.ch. تَحَقَّقَ V. être sûr. — إِسْتَحَقَّ X. mériter, avoir besoin de.. — حَقٌّ droit, certitude. — حَقِيقَةٌ plur. حَقَائِقُ vérité, réalité.

حَكَّ F.O. gratter, frotter.

حَكَمَ F.O. gouverner, juger. — أَحْكَمَ IV. faire bien. — حُكْمٌ pl. أَحْكَامٌ pouvoir, ordre. — حَكِيمٌ plu. حُكَمَاءُ sage, médecin.

حكو — حَكَا F.O.I. raconter. — حِكَايَةٌ récit, conte.

حَلَّ F.O. dénouer, détacher, s'arrêter (dans un lieu.) — حُلَّةٌ plur. حُلَلٌ et حِلَالٌ vêtement. — مَحَلٌّ plur. مَحَالٌّ lieu, place, halte.

حَلَبَ F.O. traire.

حَلَّقَ II. être entouré, se réunir

autour. — حَلْقٌ plur. حُلُوقٌ gosier, gorge. — مَحْلُوقٌ rasé.

حُلْمٌ plur. أَحْلَامٌ songe, rêve.

حُلْوٌ doux, agréable. — حَلَاوَةٌ douceur.

حم — إِسْتَحَمَّ X. prendre un bain chaud. — حَمَّامٌ plur. حَمَّامَاتٌ bain, étuve. — حَمَامٌ pigeons (collec.) حَمَامَةٌ un pigeon.

حَمِدَ F.A. louer, glorifier. — حَمْدٌ louange.

حمر — إِحْمَرَّ IX. devenir rouge, rougir. — أَحْمَرُ fém. حَمْرَاءُ rouge. حِمَارٌ plur. حَمِيرٌ âne.

حمق — حُمْقٌ stupidité, bêtise.

حَمَلَ F.I. porter, transporter. — حَمَلَ فُلَانًا عَلَى porter q.l.q.n. à.. حَمَّلَ II. charger une bête. — حِمْلٌ plur. حُمُولٌ et أَحْمَالٌ fardeau, charge. — إِحْتِمَالٌ fait de supporter, d'endurer. — حَمَّالٌ portefaix.

حَمَى F.I. défendre, protéger. — حَمِيَ F.A. brûler, se chauffer. — تَحَامَى VI. éviter, se garder de..

حُمَةٌ aiguillon, dard. — حِمَايَةٌ protection.

حُوتٌ plur. حِيتَانٌ et أَحْوَاتٌ poissons (collec.)

حنف — أَبُو حَنِيفَةَ Abou Hanifa (nom du fondateur du rite hanéfite.)

حن — حَنَانٌ tendresse, compassion.

حنى — إِنْحَنَى VII être courbé, voûté, incliné.

حَاجَ F.O. avoir besoin. — إِحْتَاجَ VIII. avoir besoin. — حَاجَةٌ pl. حَوَائِجُ besoin, chose, affaire. — مُحْتَاجٌ qui a besoin, nécessiteux.

حَوْضٌ plur. أَحْوَاضٌ bassin.

حَاطَ F.O. garder. — أَحَاطَ IV. entourer, englober. — حَائِطٌ mur. مُحِيطٌ qui entoure.

حوف — حَافَةٌ plur. حَافَاتٌ bord, extrémité, marge.

حَالَ F.O. charger, arriver.. — حَوَّلَ II. transporter. — حَاوَلَ III. vouloir, chercher — إِحْتَالَ VIII. être rusé, employer la ruse.

حَوْلٌ pénétration, force, puissance. حَالٌ plur. أَحْوَالٌ état, condition, profession. — حَالَةٌ état, condition, situation. — حَوْلٌ et حَوْلَيْ autour, autour de.. — حَوَلٌ strabisme (difformité de celui qui louche.) — حِيلَةٌ plur. حِيَلٌ ruse, stratagème, tour. — أَحْيَلُ plus rusé. — مُحَالٌ impossible, absurde. — مُحْتَالٌ rusé, malin.

حَيِيَ F.A. vivre. — حَيَّا II. conserver en vie, faire vivre. — إِسْتَحْيَ et إِسْتَحْيَا X. rougir, avoir honte. — حَيٌّ plur. أَحْيَاءٌ vif, vivant. — حَيَاءٌ honte, pudeur. حَيَّةٌ plur. حَيَّاتٌ serpent, vipère. حَيَاةٌ et حَيَوةٌ vie.

حَيَوَانٌ plur. حَيَوَانَاتٌ animal.

حَيْثُ puisque, à l'endroit où ....

حَيْثُ partout où.

حَارَةٌ plur. حَارَاتٌ rue, quartier.

حَارَ - حير F.I. être stupéfait. — حَيَّرَ II. stupéfier. — تَحَيَّرَ V. être stupéfait, interdit.

حِينٌ pl. أَحْيَانٌ temps, moment.

حِينَئِذٍ alors, en ce moment.

خ

خَبُثَ F.O. être perfide, méchant. — خَبِيثٌ vilain, mauvais, méchant. — أَخْبَثُ plus vilain.

خَبَرَ F.A. savoir. — أَخْبَرَ IV. informer, annoncer. — خَبَرٌ [illegible] أَخْبَارٌ nouvelle, événement.

خَتَمَ F.I. sceller, cacheter, apposer un cachet au bas d'une lettre. خَتْمٌ sceau, cachet, empreinte faite avec la cire. — خَاتِمٌ et خَاتَمٌ sceau, cachet, [illegible] qui sert à cacheter.

خَجِلَ F.A. avoir honte, rougir. — خَجَلٌ honte, confusion.

خدع - خَيْدَعٌ chat, raminagrobis.

خَدِيجَةُ Khadidja (n. propre.)

خَدَمَ F.O.I. servir q.n. travailler, agir. — خِدْمَةٌ service, travail. — خَادِمٌ plur. خَدَمٌ et خُدَّامٌ serviteur, employé.

خَرَبَ F.I. dévaster. - خَرِبَ être en ruines. - خَرَّبَ II. dépeupler, dévaster. - خَرَابٌ dévastation, désolation.

خَرَجَ F.O. sortir. - أَخْرَجَ IV. faire sortir, tirer de. - خُرُوجٌ sortie. خَارِجٌ qui sort, extérieur, qui est en dehors.

خرط - خَرِيطَةٌ plur. خَرَائِطُ sac (de dépêches). - مَخْرُوطٌ tourné, façonné au tour, allongé.

خرف - خُرَافَةٌ fable, récit fabuleux. خَرُوفٌ plur. خِرْفَانٌ agneau. -

خَرْقٌ fente, fissure. - خَرِفٌ vieillard décrépit. - تَخْرِيقٌ déchirure, fente.

خَزٌّ popeline; tissu de soie grossière, ou de soie et de laine.

خَزَفٌ poterie, argile.

خَزَنَ F.O serrer, garder. - خِزَانَةٌ plur. خَزَائِنُ trésor, armoire.

خَشَبٌ bois - خَشَبَةٌ poutre, mât.

خَشَعَ F.A. être humble soumis. - تَخَشَّعَ V. s'humilier.

خشن - خُشُونَةٌ dureté, rudesse.

خَشِيَ F.A. craindre. - خَشْيَةٌ crainte, frayeur.

خص - إِخْتَصَّ VIII. avoir en propre, attribuer exclusivement. خَاصٌّ plur. خَوَاصُّ propre, particulier. خَاصَّةً particulièrement, spécialement.

خِصْبٌ fertilité.

خصر - إِخْتِصَارٌ résumé, abrégé.

خصم - تَخَاصَمَ VI. être en procès. - خُصُومَةٌ discussion, procès. - خَصِيمٌ plaideur, adversaire.

خَضَّبَ II. teindre, colorier. تَخَضَّبَ V être teint, colorié.

خَطٌّ écriture.

خَطِئَ se tromper - أَخْطَأَ IV. se tromper, manquer.

خَطَبَ F.O. demander en mariage, prêcher. - خَطِيبٌ prédicateur, orateur. - خَطْبٌ chose, affaire, question grave.

خَطَرَ F.O. se présenter à l'esprit, concevoir une idée. - خَطَرٌ dignité, élévation. - خَاطِرٌ pl. خَوَاطِرُ idée, esprit. - خُطَّارٌ sorte d'hirondelle.

خَطِفَ F.I enlever, ravir. إِخْتَطَفَ VIII. enlever, emporter. — خُطَّافٌ hirondelle.

خطل — خَيْطَلٌ chat, félin.

خُطْوَةٌ plur. خُطُوَاتٌ pas.

خَفَّ F.I. être léger. — خَفَّفَ II. alléger. — خُفٌّ bottine, botte. — خِفَّةٌ légèreté. — خَفِيفٌ plur. خِفَافٌ léger.

خفق — خَفَقَانٌ battements, palpitations.

خَفِيَ se cacher — إِخْتَفَى VIII être caché. — مُخْتَفٍ caché.

خلّ — أَخَلَّ porter le trouble, la perturbation, trahir. — خِلٌّ أَخْلَالٌ ami intime. — خَلٌّ vinaigre. — خَلِيلٌ plur. خُلَّانٌ ami intime.

خلب — مِخْلَبٌ plur. مَخَالِبُ griffe, serre.

خَلَصَ F.O. se sauver, être sauvé. — خَلَّصَ II. sauver, délivrer. خَالِصٌ plur. خُلَّصٌ pur, sans mélange, exempt de… — خَلَاصٌ salut, délivrance.

خَلَطَ F.I mêler. — خَالَطَ III. se mêler à…, fréquenter. — إِخْتَلَطَ VIII être mêlé.

خَلَعَ F.A et إِخْتَلَعَ VIII. retirer, ôter.

خَلَفَ F.A.I suivre, être derrière. خَلَّفَ II. laisser derrière soi. — خَالَفَ III. contredire, ne pas s'accorder avec, être différent, désobéir. — إِخْتَلَفَ VIII être différent, varié. — خَلْفَ derrière. — خَلَفٌ remplacement. خِلْفٌ plur. أَخْلَافٌ mamelon (de la chamelle). — خِلَافٌ opposition, contradiction. — بِخِلَافِ contrairement à… — خِلَافَةٌ Khalifat, vicariat, règne. خَلِيفَةٌ plur. خُلَفَاءُ et خَلَائِفُ Khalife, lieutenant, vicaire. إِخْتِلَافٌ variété, diversité. — مُخْتَلِفٌ varié, divers.

خَلَقَ F.O. créer. — خَلَّقَ II. parfumer. — خِلْقَةٌ extérieur, création. — خَلْقٌ création, créature. خِلْقَةٌ forme extérieure donnée [illegible]

[illegible] toute créature. — الخالق le Créateur (Dieu).

خلا F.O. être vide. — خلّى II. vider, [illegible]. — أخلى IV. évacuer un lieu, le laisser occuper par un autre. — خلاء lieu vide, solitude. — خلوة solitude, retraite, cabine. — خالٍ vide, seul.

خمر [illegible], boisson fermentée.

خمس — خامس cinquième.

خمص — خماص [illegible] الطير [illegible] خماصا les oiseaux [illegible] tout le matin affamés.

خنزير pl. خنازير porc. — خنزير برّي sanglier.

خنق F.O. étrangler.

خاف F.A. craindre. — خوّف II. faire peur, effrayer, inspirer de la crainte. — خوف crainte, peur.

خوض — خوّض [illegible].

خون — خيانة perfidie, infidélité, déloyauté, abus de confiance. — خائن perfide, trompeur, traître.

خيب — خيبة [illegible] خائب [illegible] déception.

خير — إختار VIII. et خيّر II. choisir, préférer. — خير bon, meilleur, bonheur. — خيرة bonne œuvre, bonne action. — خيرة Khaïra (n. propre). — خير من mieux que, meilleur que.

خال F.A. s'imaginer, croire. — خيّل II. s'imaginer. — تخيّل V. s'imaginer. — خُيّل paraître, sembler. — خيل plur. خيول chevaux.

د

دبّ — دابّة plur. دوابّ bête de somme, bête.

دبج — ديباج étoffe de soie à dessins, brocart.

دبّر II diriger, conduire. — دُبُر derrière. — تدبير conduite, direction, administration, conseil.

دجّ — دجاجة plur. دجاجات poule.

دَخَلَ F.O. entrer. — دَاخَلَ III entrer, s'occuper de q.q. chose. — دَاخِلٌ entrant, qui entre, intérieur. — دُخُولٌ action d'entrer, entrée. — مَدْخَلٌ plur. مَدَاخِلُ entrée, endroit où l'on entre, porte, vestibule.

درج — دَرَجَةٌ plur. دَرَجٌ escalier, gradin, échelle.

دَرْسٌ plur. دُرُوسٌ leçon, étude. مَدْرَسَةٌ plur. مَدَارِسُ école, collège, lycée, medersa. — مُدَرِّسٌ professeur.

درف — دَرَفَةٌ plur. دِرَافٌ et أَدْرَافٌ bouclier en cuir.

أَدْرَكَ IV. atteindre.

دِرْهَمٌ plur. دَرَاهِمُ pièce de monnaie (d'argent), argent.

دَرَى F.I. savoir. — دِرَايَةٌ connaissance, intelligence, science.

دعو — دَعَا F.O. crier, invoquer Dieu; le prier, (avec لِ) en faveur de q.q. un, faire des voeux pour..., bénir; (avec عَلَى) contre q.q. un, éclater en imprécations, maudire. — اِدَّعَى VIII. prétendre. — اِسْتَدْعَى X. faire venir, mander. — دُعَاءٌ plur. أَدْعِيَةٌ invocation, voeu, prière. — دَعْوَةٌ appel, invocation, invitation, ... — دَعْوَى prétention, réclamation, procès.

دَفَعَ F.I. pousser, payer, donner.

دَفَنَ F.I. enterrer.

دَقَّ F.I. casser, piler, broyer, battre.

دَلَّ F.O. montrer, indiquer, guider. — دَلِيلٌ plur. أَدِلَّةٌ guide, preuve, signe. — دَلَالٌ coquetterie, familiarité, indication.

دَمٌ sang.

دمج — مُدْمَجٌ roulé, enveloppé.

دمر — الدَّمِيرِي El Damiri, auteur de Hayât el Hayawân, vie des animaux ... mort ... 1344 - 1405 de J. C.)

دِينَارٌ pl. دَنَانِيرُ dinar, (pièce d'or.)

دَنَا F.O. s'approcher

دُنْيَا fém. de أَدْنَى plus rapproché, plus humble. — الدُّنْيَا le monde, ce bas monde.

دَهْر plur. دُهُور temps, siècle, âge.

دَهِشَ et دُهِشَ rester stupéfait, interdit. — دَهْشَة stupéfaction.

دِهْلِيز plur. دَهَالِيز vestibule, couloir, corridor.

دَهَنَ F.O. oindre, graisser — دُهْن huile, graisse, onguent. دُهْنِيّ gras, huileux.

دَاخَ F.O. s'humilier, être étourdi de q.q. chose. — دَائِخ étourdi.

دَارَ F.O. tourner. — دَوَّرَ II. tourner q.q. chose. — إِسْتَدَارَ X. tourner autour. — دَار plur. دِيَار et دُور demeure, maison. — دَوْر cercle, tour. — دَائِر qui tourne, qui entoure, cercle. — دَائِرَة cercle, circonférence.

دوف — دَاف mêlé, préparé.

دَوْلَة plur. دُوَل gouvernement, dynastie, royauté, empire.

دَامَ F.O. durer. — أَدَامَ IV. faire durer. — دَائِم durable, éternel. — دَائِمًا toujours.

دُونَ plus bas, en deçà. — دِيوَان douane.

دوى — دَاوَى III. soigner (un malade). — دَوَاء plur. أَدْوِيَة médicament, remède. — دَوَاة et دَوَايَة encrier, écritoire.

دِيك plur. دُيُوك. أَدْيَاك et دِيَكَة coq.

دِين coutume, religion.

دَيْن plur. دُيُون créance, dette.

ذ

ذَا accusatif de ذُو (voir ce mot.)

ذأب — ذِئْب plur. ذِئَاب.

ذات — ذَاتَ يَوْمٍ un jour, un certain jour.

ذَبَّ F.O. avec عَنْ défendre.

ذَبَحَ F.A. égorger. — ذَبِيحَة plur.

ذَبَائِحُ victime, bête immolée.

ذَبَلَ F.O. se flétrir, se faner

ذخر - ذُخْرٌ plur. أَذْخَارٌ provision

ذرع - ذِرَاعٌ (mot fém.) plur. أَذْرُعٌ bras, coudée.

ذَعَرَ F.A. effrayer.

ذَكَرَ F.O. mentionner, dire, citer. — ذِكْرٌ souvenir, réminiscence, renommée, invocation, prière. — مَذْكُورٌ cité, indiqué. — تَذَكَّرَ V. se rappeler.

ذَكَرٌ mâle.

ذكو - ذَكَاءٌ — ذَكِيٌّ exquis. — sagacité, pénétration d'esprit

ذَلَّ F.I. être bas, vil. — ذِلَّةٌ avilissement, humiliation. — ذَلِيلٌ humilié, vil.

ذٰلِكَ celui-là, cela. — كَذٰلِكَ ainsi, de cette façon. — عِنْدَ ذٰلِكَ alors, dès lors.

ذَمَّ F.O. blâmer. — ذِمَّةٌ pl. ذِمَمٌ protection, pacte, responsabilité, caution.

ذَنْبٌ plur. ذُنُوبٌ péché, faute, crime. — ذَنَبٌ plur. أَذْنَابٌ queue.

ذَهَبَ F.A. partir. — ذَهَبٌ or, de l'or. — ذَهَابٌ départ, disparition. — ذَاهِبٌ allant.

ذَهَلَ et ذَهِلَ oublier

ذُو possesseur, doué de. — ذُو ٱلْقَرْنَيْنِ (voir la note ajoutée au N° 46 page 48.)

ذوب - ذَابَ F.O. fondre.

ذوق - ذَاقَ F.O. goûter. — ذَوْقٌ goût (sens), discernement. ذَائِقَةٌ goût, sens du goût.

ذَوِيَ F.A. être fané, flétri.

ذِي génitif de ذُو (voyez ce mot.)

ر

رَأْسٌ plur. رُؤُوسٌ tête, chef, extrémité. — رَئِيسٌ - رَأْيِسٌ et رَيِّسٌ plur. رُؤَسَاءُ chef, capitaine d'un navire.

رَأَى F.A. voir, juger, croire, donner un avis, être d'un avis.

مَاذَا رَأَيْتَ quel est ton avis?
رَأْيٌ esprit, opinion, avis. — رَاءٍ voyant, qui voit, spectateur. — رُؤْيَةٌ vue, vision. — مَرْأًى aspect, air.
رَبٌّ plur. أَرْبَابٌ maître, possesseur, propriétaire (d'une chose.)

رَبَحَ F.A. gagner. — رِبْحٌ gain.
ربع — رَبِيعٌ printemps. — أَرْبَعٌ et أَرْبَعَةٌ quatre. — رَابِعٌ quatrième. — أَرْبَعَاءُ mercredi.
رَبَطَ F.O.I. lier, attacher. — إِرْتَبَطَ VIII. être attaché.
ربو — رَبَّى II. nourrir, élever. — تَرَبَّى V. être élevé.
رتب — رَتَّبَ II. fixer, coordonner, disposer par ordre, ranger.
مَرْتَبَةٌ plur. مَرَاتِبُ rang, position.
رَتَعَ F.A. vivre dans l'abondance.
رَجْرَجَ tressaillir, trembler.
رَجَعَ F.I. revenir, retourner.
رُجُوعٌ retour. — رَاجِعٌ revenant.
رَجُلٌ plur. رِجَالٌ homme. — رِجْلٌ plur. أَرْجُلٌ pied, jambe, pied de derrière (chez les quadrupèdes), patte. — رِجْلٌ bande (de sauterelles.)
رَجَمَ F.O. lancer des pierres, lapider. — رَجِيمٌ lapidé.
رَجَا F.O. espérer. — إِرْتَجَى VIII. espérer. — رَجَاءٌ espoir.
رحب — رَحَّبَ II. souhaiter la bienvenue.
رَحَلَ F.A. et تَرَحَّلَ V. décamper, émigrer. — رَاحِلَةٌ plur. رَوَاحِلُ monture de voyage.
رَحِمَ F.A. être compatissant. — رَحْمَةٌ miséricorde, clémence.
رَحْمَانٌ miséricordieux (Dieu)
رَحِيمٌ clément, miséricordieux
رخم — رُخَامٌ marbre.
رخو — رَخَاءٌ abondance, aisance.
رَدَّ F.O. rendre, renvoyer, éloigner. — رَدٌّ restitution, action de renvoyer, de reprendre. — تَرْدِيدٌ action de repousser, d'établir; répétition.
رَدِيءٌ mauvais, méchant.

رَزَقَ F.O. pourvoir q.q. un de choses nécessaires, accorder q.q. chose à q.q. un. — رِزْقٌ plur. أَرْزَاقٌ substance, bien, fortune, moyens de vivre.

رسل - أَرْسَلَ IV. envoyer, expédier. — رَسُولٌ plur. رُسُلٌ envoyé, prophète. — إِرْسَالٌ envoi. — مُرْسِلٌ envoyeur, expéditeur. — مُرَاسَلَةٌ correspondance — أَلْمُرْسَلُ إِلَيْهِ le destinataire.

رَسَمَ F.O. ordonner, prescrire.

رَسَا F.O. mouiller, être à l'ancre. — أَرْسَى IV. mouiller, jeter l'ancre. — مَرْسًى plur. مَرَاسٍ port, mouillage.

رَشَّ F.O. arroser.

رَشَحَ F.O. couler, suinter.

رشد - رَشِيدٌ droit, qui dirige bien, bon guide. — أَلرَّشِيد Errachid (mis pour Haroun Errachid, célèbre khalife abbasside contemporain de Charlemagne).

رَصَاص plomb.

رضع - مُرْضِعَةٌ [illegible] des nourrices.

رَضِيَ F.A. être satisfait, content. — رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ que Dieu soit satisfait de lui.

رطب - رُطَبٌ plantes vertes; dattes mûres et fraîches. — رُطُوبَةٌ [illegible]

رَعُبَ F.A. être effrayé. - إِرْتَعَبَ VIII. être effrayé. — مُرْتَعِبٌ effrayé.

رَعْدٌ tonnerre.

رَعَى F.A. paître, garder les troupeaux, faire paître. — رَاعٍ plur. رُعَاةٌ et رُعْيَانٌ berger. — مُرَاعَاةٌ soin.

رَغِبَ F.A vouloir, désirer. — أَرْغَبَ IV. inspirer à q.q. un le désir.

رغد - رَغِيدٌ agréable, délicieux.

رغف - رَغِيفٌ plur. أَرْغِفَةٌ pain, galette.

رَفَعَ F.A élever. — إِرْتَفَعَ VIII.

être élevé, s'élever. — مُرْتَفِع
qui s'élève. — مَرْفُوع élevé,
en l'air.

رفق رَفَقَ F.O. aider, assister. —
رَافَقَ III. accompagner. — أَرْفَقَ
être bon, doux pour q.q.un.
رَفِيق plur. رُفَقَاء compagnon.

رقّ رَقَّ F.I être mince, être touché,
avoir pitié. — رَقّ papier, parchemin mince. — رَقِيق fin,
mince, subtil, doux, esclave.

رقب رَقَبَ F.O. observer. — تَرَقَّبَ V.
observer, guetter, épier. —
رَقَبَة plur. رِقَاب et رَقَبَات cou.
فِي رَقَبَتِهِ il est redevable.

رقد رَقَدَ F.O.I. dormir, se coucher.

رقص رَقَصَ F.O. sauter, danser. — رَقَّصَ
II. faire sauter, faire danser,
froncer.

رقي — إِرْتِقَاء élévation, progrès.

ركب رَكِبَ F.A. monter (un cheval),
s'embarquer. — رَكَّبَ II. et
أَرْكَبَ IV. monter, embarquer.
رَاكِب plur. رُكَّاب passager,
voyageur. — رَكْب pl. رِكَاب
étrier. — رُكْبَة plur. رُكُبَات
genoux. — مَرْكَب plur. مَرَاكِب
navire.

ركز رَكَزَ F.O. ficher, planter.
رُكْن plur. أَرْكَان colonne, pilier.

رمّ — رَمِيم pourri, carié.

رمح رُمْح plur. رِمَاح lance.

رمد — رَمَاد cendre. — رَمَادِيّ
cendré, gris-cendré.

رمك — أَرْمَك de couleur gris-cendré.

رَمَضَان Ramadhan (nom du 9e mois du calendrier arabe, consacré au jeûne.)

رمل رَمْل plur. رِمَال sable.

رمن — رُمَّان grenades (collec.)
رُمَّانَة une grenade.

رمى رَمَى F.I. jeter, lancer. —
إِرْتَمَى VIII. se jeter.

راح رَاحَ F.O. partir, aller le soir,
faire q.q chose le soir. —
إِرْتَاحَ VIII. être disposé, se
reposer. — إِسْتَرَاحَ X. se
reposer. — رُوح plur. أَرْوَاح
souffle, âme, esprit.

رَاحَةٌ repos. — رَائِحَةٌ pl. رَوَائِحُ odeur. — رِيحٌ plur. أَرْوَاحٌ et رِيَاحٌ vent. — رَيْحَانٌ plur. رَيَاحِينُ plante odoriférante, myrte, basilic.

رود — أَرَادَ IV. vouloir, désirer. إِرَادَةٌ désir, volonté. — مُرِيدٌ désirant, voulant. — مُرَادٌ ce qui est désiré, souhaité.

روض — رَوْضَةٌ plur. رِيَاضٌ jardin, parterre. — رِيَاضَةٌ dressage

رَاعَ F.O. faire peur. — رَوْعٌ peur, frayeur.

ز

زَبِيبٌ raisin sec.

زبد — أَزْبَدَ IV. écumer, jeter de l'écume (mer)

زَبَلَ F.I fienter.

زجّ — زُجَاجَةٌ plur. زُجَاجَاتٌ bouteille.

زَجَرَ F.O. réprimander.

زحم — زَاحَمَ III. approcher.

زَحْمَةٌ affluence, presse.

زَرَعَ F.A. semer. — زَرْعٌ plur. زُرُوعٌ semence, grain, récolte.

زَرَّاعٌ semeur, agriculteur, jardinier.

زرف — زَرَافَةٌ plur. زَرَافَاتٌ troupe.

زَقَّ F.U donner à manger à ses petits, abecquer

زكو — زَكَاةٌ pureté, dîme. — زَكِيٌّ plur. أَزْكِيَاءُ vertueux, pur.

زلق — زَلَقٌ boue, vase, limon.

زمن — زَمَانٌ ou زَمَنٌ pl. أَزْمَانٌ et أَزْمِنَةٌ temps.

زهر — زَهْرَةٌ plur. زَهْرٌ et أَزْهَارٌ fleur.

زهو — زَهَا F.O. être florissant, prospère

زَوَّجَ II. marier, accoupler. — تَزَوَّجَ V. se marier, épouser.

زَوْجٌ plur. أَزْوَاجٌ époux, épouse.

زَوْجَةٌ épouse. — زَوَاجٌ mariage

زود — زَادٌ plur. أَزْوَادٌ et أَزْوِدَةٌ provision de route.

مِزْوَدٌ sac à provisions de voyage.

زور - زَارَ F.O. visiter, rendre visite. — زَائِرٌ visiteur, hôte. — زِيَارَةٌ visite, offrande.

زِيٌّ apparence, aspect, costume.

زول - زَالَ F.A. cesser. — أَزَالَ IV. enlever, ôter. — زَوَالٌ cessation, déclin, disparition.

زوى - زَاوِيَةٌ plur. زَوَايَا angle coin, ermitage, monastère, zaouia.

زَيْتٌ huile, essence. — زَيْتُونٌ olive, olivier.

زيد - زَادَ F.I augmenter. — تَزَايَدَ VI. augmenter (peu à peu). — زَائِدٌ superflu, excédent. — زَائِدَةٌ plur. زَوَائِدُ superflu, accessoire. — أَزْيَدُ plus abondant, plus grand. — زِيَادَةٌ augmentation, accroissement. — مَزِيدٌ excès, augmentation.

س

سَائِرٌ restant, tout, totalité.

سَأَلَ F.A. interroger, mendier. — عَمَّا يُسْئَلُ عَنْهُ sur les questions qui lui seraient posées. — سَائِلٌ mendiant. — مَسْأَلَةٌ plur. مَسَائِلُ question, interrogation, affaire, cas, aventure.

سَبَبٌ plur. أَسْبَابٌ cause, raison, motif, moyens de subsistance, effets, objets, colis.

سبح - سُبْحَانٌ louange (de Dieu) سُبْحَانَهُ gloire à Dieu ! Louange à Dieu !

سَبُعٌ plur. سِبَاعٌ bête féroce, oiseau de proie. — سَبْعَةٌ et سَبْعٌ sept. — سَابِعٌ septième. — سَبْعُونَ soixante-dix.

سَبَقَ F.I. devancer. — سَابِقٌ qui devance, précédent. — سَابِقًا précédemment.

سبل - سَبِيلٌ sentier, chemin.

ست - سِتٌّ et سِتَّةٌ six.

سَتَرَ F.O. couvrir, cacher. — سِتْرٌ voile

سَجَدَ F.I.O. s'incliner, se pros-

tourner. — مَسْجِد plur. مَسَاجِد lieu où l'on se prosterne, mosquée, temple.

سَحَبَ F.A. traîner, tirer. — سَحَابَة plur. سُحُب et سَحَائِب nuage.

سَحَر point du jour, aube.

سَحَقَ F.A. pulvériser. — مَسْحُوق pulvérisé.

سَاحِل plur. سَوَاحِل bord, rivage.

سَخُنَ F.O. être chaud. — سُخُونَة chaleur. — سَاخِن chaud, brûlant.

سَدَّ F.O. boucher. — سَدِيد juste, droit.

سَادِس sixième.

سِرّ secret, cœur. — سِرًّا secrètement, en cachette. — سُرُور contentement. — سَرِيرَة secret, pensée intime.

سِرْب — أَسْرَاب plur. [illegible]

سَرْج plur. سُرُوج selle.

سَرِح — سَرِيحَة courroie.

سُرْدَانِيَة la Sardaigne.

سَرُعَ F.O. être rapide, prompt, se hâter. — أَسْرَعَ VI. se presser, se hâter. — سُرْعَة promptitude.

[illegible]

سَرَى F.I. voyager pendant la nuit. — [illegible] voyageur nocturne. — سَارِيَة plur. سَوَارٍ colonne, pilier.

سَطْح — سَطَّحَ aplatir, [illegible]. — مُسَطَّح étendu, aplati.

سَعِدَ F.A. être heureux, prospère. — سَاعَدَ III. aider, assister. — سَعْد plur. سُعُود bonheur, félicité. — سَعَادَة bonheur, félicité. — سَعِيد plur. سُعَدَاء heureux, fortuné.

سَعْر plur. أَسْعَار prix des denrées, marchandises.

سَعَى F.A. courir, s'appliquer à, faire des efforts [illegible]. — سَاعٍ s'appliquant, travaillant.

سَفَحَ F.A. verser, répandre (le sang, les larmes). — سَفَّاح sanguinaire. — السَّفَّاح Essaf[illegible] [illegible] fondateur de la dynastie abbasside, qui fit [illegible]

سكر

à l'une grande cruauté à l'égard des descendants de la dynastie omayyade.

سفر - أَسْفَرَ سَافَرَ III. voyager. - IV. briller. - مُسَافِرٌ voyageur. سَفَرٌ plur. أَسْفَارٌ voyage.

سَفَرْجَلٌ coing.

سفل - أَسْفَلُ partie inférieure. جَعَلَ أَعْلَاهُ مِنْ أَسْفَلِهِ il le mit sens dessus dessous.

سفن - سَفِينَةٌ plur. سُفُنٌ et سَفَائِنُ vaisseau, arche.

سَفَهٌ sottise. - سَفِيهٌ plur. سُفَهَاءُ fou, insensé.

سَقَطَ F.A tomber. - تَسَاقَطَ VI. tomber successivement.

سَقْفٌ plur. سُقُوفٌ toit, plafond.

سقم - سَقِيمٌ plur. سِقَامٌ malade, infirme, détérioré.

سَقَى F.I abreuver, q.q.un. أَسْقَى IV. abreuver, arroser. - سَاقِيَةٌ plur. سَوَاقٍ ruisseau, règle.

سَكَتَ F.O. se taire.

سَكِرَ F.A. être ivre, s'enivrer. -

سلم

سَكَّرَ II. enivrer. - سُكْرٌ ivresse.

سَكَنَ F.O se calmer, demeurer. سُكُونٌ repos, calme, apaisement. -

سَكِينَةٌ Sakina (n. propre)

سَاكِنٌ plur. سُكَّانٌ habitant

مَسْكَنٌ plur. مَسَاكِنُ demeure.

مِسْكِينٌ plur. مَسَاكِينُ pauvre.

سل - إِنْسَلَّ VII. s'esquiver.

سلح - سِلَاحٌ plur. أَسْلِحَةٌ arme.

سَلَخَ F.O.A. écorcher.

سَلَفَ F.I. être passé, écoulé.

سلق - سَلُوقٌ Saloug (ville de l'Yemen.) - سَلُوقِيٌّ chien de Saloug, levrier.

سَلَّكَ II délivrer.

سلطن - سُلْطَانٌ plur. سَلَاطِينُ sultan, roi, prince, empereur

سلع - سِلْعَةٌ plur. سِلَعٌ marchandise.

سَلِمَ être sain et sauf, être sauvé. - سَلَّمَ sauver q.q.un, saluer. - أَسْلَمَ IV. se résigner

à la volonté divine, embrasser l'Islamisme. — تَسَلَّمَ V. recevoir la chose livrée. —
سُلَّمٌ plur. سَلَالِمُ échelle. —
سَلَمٌ salut, paix, sécurité. —
سَلَامَةٌ salut, santé. — سَالِمٌ
— sain et sauf, intact. — إِسْلَامٌ islamisme, religion musulmane.
إِسْلَامِيٌّ islamique, musulman.
مُسْلِمٌ plur. مُسْلِمُونَ Musulman.
سُلَيْمَانُ Salomon, Soliman.
سَمَحَ F.O. être doux, bon, pardonner.
سِمَاطٌ plur. سُمُطٌ nappe.
سَمِعَ F.A. entendre. — سَمَّعَ II. et أَسْمَعَ IV. faire entendre. — سَمَاعٌ audition.
سَمَكٌ poissons (collec.); plur. سِمَاكٌ un poisson سَمَكَةٌ.
سَمِنَ F.A. être gras. — سَمِينٌ pl. سِمَانٌ gras.
سمو — سَمَّى II. appeler, nommer
سَمَاءٌ plur. سَمَاوَاتٌ ciel. —
إِسْمٌ plur. أَسْمَاءٌ et أَسَامٍ
أَسَامِيُّ nom, appellation.
سِنٌّ plur. أَسْنَانٌ dent, âge.
سُنْبُلٌ épis. — سُنْبُلَةٌ un épi.
سُنُونُو variété d'hirondelle.
اَلسِّنْدِبَادُ Sindabad (nom d'un héros des Mille et une nuits).
سِنَّوْرٌ chat.
سنو — سَنَةٌ plur. سِنُونَ et سَنَوَاتٌ an, année.
سَهِرَ F.A. veiller. — سَاهِرٌ veillant.
سهل — سَهَّلَ II. faciliter, rendre facile. — سُهُولَةٌ facilité.
سَهْمٌ — plur. سِهَامٌ flèche. — سَهْمٌ plur. أَسْهُمٌ part, portion.
سوء — سَاءَ F.O. faire du mal à q.q. un. — أَسَاءَ IV. maltraiter, offenser. — سُوءٌ plur. أَسْوَاءٌ mal, malheur.
سوج — سَاجٌ teck, platane.
سود — إِسْوَدَّ IX être noir. —
سَوَادٌ couleur noir, noirceur. —
سَوْدَاءُ fém. سَوْدَاءُ plur. أَسْوَدُ noir. — سُودَانٌ nègres, Soudan.
سَيِّدٌ plur. أَسْيَادٌ et سَادَةٌ chef, seigneur, maître.

سِيَادَةٌ autorité, pouvoir. seigneurie

سور — سُورٌ plur. أَسْوَارٌ mur, muraille.

سوط — سَوْطٌ plur. أَسْوَاطٌ fouet.

سوع — سَاعَةٌ plur. سَاعَاتٌ moment, heure.

سوغ — سَائِغٌ facile à avaler, permis, licite.

سَوْفَ certes (particule du futur devant l'aoriste.)

مَسَافَةٌ distance.

سوق — سَاقٌ plur. سُوقٌ jambe, tige. — سُوقٌ plur. أَسْوَاقٌ marché, bazar. — سَاقٌ pl. سِيقَانٌ jambe.

سوى — سَوِيَ F.A. valoir. — سَاوَى III. égaler, valoir. — سَوَاءٌ égal. égalité. — اِسْتِوَاءٌ égalité. — مُتَسَاوٍ égal. — اَلْمُسْتَوِي le genre commun (en grammaire)

سيح — سَاحَ F.I. couler, voyager. سِيَاحَةٌ voyage

سير — سَارَ F.I. marcher, aller, voyager. — سَيْرٌ plur. سُيُورٌ marche, voyage. courroie, lanière. — سِيرَةٌ conduite, attitude. — مَسِيرَةٌ marche, distance.

سَيْفٌ plur. سُيُوفٌ sabre.

سيل — سَالَ F.I. couler. — سَيْلٌ torrent. — سَائِلٌ liquide.

شب — شُؤْبُوبٌ plur. شَآبِيبُ averse.

شَاةٌ (voyez sous شوه)

شأم — مَشْؤُومٌ malheureux, sinistre, maudit.

شَأْنٌ plur. شُؤُونٌ chose, état.

شَابٌّ jeune homme, homme dans la force de l'âge. — شَبَابٌ jeunesse.

شِبْرٌ plur. أَشْبَارٌ empan.

شَبِعَ F.A. être rassasié. — أَشْبَعَ IV. rassasier. — شِبَعٌ satiété.

شبك — شَبَكَةٌ plur. شَبَكٌ et شَبَائِكُ — شُبَّاكٌ plur. شَبَابِيكُ filet, grille, grillage, fenêtre grillée.

شبه — شَبَّهَ assimiler. II. —

أَشْبَهَ - يُشْبِهُ il est assimilé. - أَشْبَهَ IV. ressembler. - شِبْهٌ ressemblance, similitude.

شتو - شَتْوَةٌ saison d'hiver.

شجر - شَجَرَةٌ plur. أَشْجَارٌ arbre.

شجع - شَجَاعَةٌ courage.

شَخْصٌ plur. أَشْخَاصٌ personne, individu.

شَدَّ F.I.O. lier fortement. - إِشْتَدَّ VIII. devenir intense, s'aggraver. شَدِيدٌ fort, intense, violent. - أَشَدُّ plus violent, plus féroce. شِدَّةٌ dureté, intensité. - شَدِيدَةٌ plur. شَدَائِدُ malheur, calamité.

شَرِبَ F.A. boire. - شَرْبَةٌ une gorgée, un coup (que l'on boit.) شَارِبٌ buveur - شَرَابٌ boisson, vin. - مَشْرُوبٌ boisson.

شَرَحَ F.A. expliquer. - شَرْحٌ commentaire, explication

شُرَيْحٌ Choraih (n. propre.)

شرش - الشَّرِيشِيّ Cherichi. savant professeur de l'Espagne musulmane, originaire de Xérès. Il commenta les séances de Hariri. Il vivait au 13e siècle de l'ère chrétienne.)

شَرَطَ F.I.O. stipuler imposer comme condition - شَرْطٌ plur. شُرُوطٌ condition.

شَرَعَ F.A commencer (une chose) أَشْرِعَةٌ plur. شُرُعٌ et شِرَاعٌ voile (d'un navire.) - شَارِعٌ plur. شَوَارِعُ route, chemin, rue.

شَرَفَ - أَشْرَفَ IV. être sur le point de... - شَرَفٌ noblesse, dignité, honneur. - شَرِيفٌ plur. شُرَفَاءُ noble, illustre.

شَرَقَ F.O. se lever (soleil), briller. شَرْقٌ Est, Orient. - شَرْقِيٌّ oriental. - مَشْرِقٌ plur. مَشَارِقُ Est, Levant, Orient.

شَرَكَ F.A. et شَارَكَ III. être associé avec q.l.q.un. - إِشْتَرَكَ VIII. s'associer. - شِرْكَةٌ association. société.

شَرَى - إِشْتَرَى VIII. acheter.

شجع (continued)

شَفَاعَةٌ intercession. — مُسْتَشْفِعٌ implorant. — مُسْتَشْفِعًا بِهٰذَا ٱلْيَوْمِ implorant au nom de ce jour (béni.)

شفق - شَفَقَةٌ compassion, pitié. — إِشْفَاقٌ sollicitude, indulgence.

شَقَّ F.O. fendre, déchirer. — إِنْشَقَّ être fendu, se fendre. مَشَقَّةٌ et مِشَقَّةٌ peine, fatigue.

شَقِيٌّ malheureux, misérable, scélérat. — شَقْوَةٌ misère, malheur.

شَكَرَ F.O. remercier, louer.

شِكْلٌ plur. أَشْكَالٌ ressemblance, force, figure.

شكو - شَكَا F.O. se plaindre.

شَمَّ F.O. sentir, flairer. — شَمٌّ odorat. — شَمِيمٌ bonne odeur, senteur.

مَشْمُومٌ bouquet, odeur.

شَمْسٌ soleil.

شَمْعٌ bougie, cire.

شري (continued)

إِسْتَشْرَى X. être grave, violent. — شِرَآءٌ achat. — مُشْتَرٍ acheteur, client.

شَاطِئٌ plur. شَوَاطِئُ bord, rivage.

شطر - شَاطِرٌ plur. شُطَّارٌ habile, rusé. — شِطَارَةٌ habileté, adresse.

شَيْطَانٌ plur. شَيَاطِينُ diable, démon, Satan.

شعب - شُعْبَةٌ plur. شُعَبٌ cours d'eau, vallée.

أَشْعَبُ Achaïb (n. propre.)

شَعَرَ F.O. savoir, connaître. — شَعْرٌ cheveu, poil. — شِعْرٌ pl. أَشْعَارٌ poésie, vers. — شَعِيرٌ orge. — شَاعِرٌ plur. شُعَرَاءُ poète.

شَعَلَ F.A. allumer.

شَغَلَ F.A. occuper. — أَشْغَلَ IV. détourner. — إِشْتَغَلَ VIII. être occupé, s'occuper.

شُغْلٌ plur. أَشْغَالٌ occupation, affaire. — مَشْغُولٌ préoccupé.

شفر - مِشْفَرٌ plur. مَشَافِرُ lèvre.

شَفَعَ F.A. intercéder. إِسْتَشْفَعَ X. demander l'intercession.

شَمَالٌ côté gauche. — شِمَالٌ main gauche.

شنب — شَنَّبَ II. orner.

شَهِدَ F.A. être témoin à ..., témoigner. — شَاهَدَ III. voir, regarder, être témoin. — شَاهِدٌ plur. شُهُودٌ témoin. — شَهِيدٌ pl. شُهَدَآءُ témoin, martyr. — مَشْهَدٌ plur. مَشَاهِدُ lieu de mort d'un martyr.

شهر — إِشْتَهَرَ VIII. devenir réputé, célèbre. — شَهْرٌ plur. أَشْهُرٌ et شُهُورٌ mois. — أَشْهَرُ plus célèbre, plus réputé. — مَشْهُورٌ publié, divulgué, célèbre, connu.

شهن — شَاهِينٌ faucon blanc, gerfaut.

شهو — شَهَا F.O. désirer. — إِشْتَهَى VIII. désirer, vouloir. شَهْوَةٌ désir, appétit.

شور — أَشَارَ IV. indiquer, montrer, conseiller. — إِشَارَةٌ indication, signe, allusion, insi-

matin.

شَوْكٌ piquants, épines. — شَوْكَةٌ une pointe, une épine.

شوه — شَاةٌ plur. شِيَاهٌ. — شِوَاهٌ brebis, mouton, animal.

شَوَى F.I. rôtir. — مَشْوِيٌّ rôti.

شَآءَ F.A. vouloir, désirer. — شَيْءٌ plur. أَشْيَآءُ chose, affaire, objet, une quantité.

شَيْبٌ cheveux blancs, vieillesse.

شَيْخٌ plur. شُيُوخٌ vieillard, maître.

ص

صبح — أَصْبَحَ IV se trouver au matin, être au matin. — صُبْحٌ aurore, matin, matinée. صَبَاحٌ matin, matinée.

صَبَرَ F.I. être patient, patienter. صَبَّرَ II. exciter à la patience, rendre patient. صَبْرٌ patience, résignation — صَابِرٌ

supportant avec patience.

صبغ – صِبْغٌ teinture.

صبو – صَبِيٌّ plur. صِبْيَانٌ enfant, garçon

صحّ – صِحَّةٌ santé, bonne santé.

صَحِبَ F.A. accompagner. – صَاحَبَ III. tenir compagnie à. – إِصْطَحَبَ VIII. se tenir compagnie. – إِسْتَصْحَبَ X. se munir. صَاحِبٌ plur. أَصْحَابٌ compagnon, ami, possesseur, maître, chef. صَحَابَةٌ compagnie, société.

صحف – مُصْحَفٌ livre sacré.

صَحْنٌ plur. صُحُونٌ plat, assiette, cuvette.

صَخْرٌ rocher, roche.

صَدَرَ F.O. arriver, avoir lieu, résulter, émaner. – صَدْرٌ plur. صُدُورٌ poitrine, carcasse, cœur, intérieur, centre.

صدف – صَادَفَ III. rencontrer.

صَدَقَ F.O. dire vrai; être vrai, sincère. تَصَدَّقَ V. faire l'aumône

صِدْقٌ sincérité, bonne foi – صَدَقَةٌ aumône. – صَادِقٌ vrai, sincère. – صَدِيقٌ plur. أَصْدِقَاءُ et صُدَقَاءُ ami véritable. – صِدِّيقٌ véridique (surnom d'Abou Bekr.)

صَرَخَ F.O crier, appeler. – صَرْخَةٌ cri.

صرف – إِنْصَرَفَ VII. s'en aller, partir, s'éloigner – صِرْفٌ pur, sans mélange. – إِنْصِرَافٌ départ.

صطب – مِصْطَبَةٌ plur. مَصَاطِبُ banc en pierre.

صَعُبَ F.O. être dur, pénible. – صَعْبٌ plur. صِعَابٌ difficile.

صَعِدَ F.A. monter. – صَعْدَاءُ travail pénible. peine.

صَغُرَ F.O. être petit. – صَغِيرٌ plur. صِغَارٌ petit, jeune. – صِغَرٌ jeunesse. – أَصْغَرُ plus petit, plus jeune.

صَفَّ F.O ranger en ordre. – صَفٌّ plur. صُفُوفٌ ordre, série.

صِفَةٌ (voy. sous وصف.)

صفر – إِصْفَرَّ IX. devenir jaune,

pâlir, être jaune. – صِفْرٌ vide.
صِفْرُ ٱلْيَدَيْنِ les mains vides.
أَصْفَرُ plur. صُفْرٌ jaune. –
صَفْرَآءُ jaune (au fém.), fiel, bile

صَفَقَ F.I. battre des mains, applaudir. – صَفَّقَ II. battre (des ailes). – تَصْفِيقٌ battement.

صَفَا F.O. être pur. – صَافٍ (fém. صَافِيَةٌ) pur, clair. –
صَفَآءٌ pureté.

صَقَلَ F.O. polir, rendre lisse.

صَلَحَ F.O. être en bon état. –
صَالَحَ III. transiger, faire la paix. – أَصْلَحَ IV. arranger, rectifier, réparer, restaurer. –
إِنْصَلَحَ VII. s'arranger. – صَلَاحٌ bon état, bon ordre.

صَلَاحُ ٱلدِّينِ بْنُ أَيُّوبَ Salah Eddin (nom dont les Chrétiens ont fait Saladin, fils d'Ayyoub, fondateur de la dynastie des Ayyoubittes. Il se rendit célèbre par sa lutte contre les Croisés, commandés par Philippe-Auguste et Richard Cœur-de-Lion. – 1137 – 1193 de J. C.) –
صَالِحٌ plur. صَالِحُونَ bon, vertueux. – مَصْلَحَةٌ plur.
مَصَالِحُ avantage, intérêt.

صلعم abréviation de la formule صَلَّى ٱللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ que Dieu répande ses bénédictions sur lui (le Prophète) et lui accorde le salut!

صلصل – صَلْصَالٌ argile.

صَلَّى II. prier, faire la prière.
صَلَاةٌ plur. صَلَوَاتٌ prière.

صمع – ٱلْأَصْمَعِيُّ El Asma'i (savant arabe – 739 – 831 – de J. C. –, qui fit des ouvrages sur une foule de choses: plantes, chevaux etc.)

صَنَعَ F.A. faire, fabriquer, préparer (à manger.) – صَنْعَةٌ art, métier, façon. – صِنَاعَةٌ plur. صَنَائِعُ métier.

صِنْفٌ plur. أَصْنَافٌ espèce, sorte.

صَنَمٌ plur. أَصْنَامٌ idole.

صوب — أَصَابَ aoriste يُصِيبُ IV. atteindre, rencontrer. مُصِيبَةٌ ce qui atteint, malheur.

صَوْتٌ (masc et fem.) plur. أَصْوَاتٌ voix, bruit.

صور — صُورَةٌ plur. صُوَرٌ forme, figure.

صوع — إِنْصَاعَ VII. retourner, rebrousser chemin. — صَاعٌ saa', mesure de grains.

صُوفٌ laine.

صَاحَ F.I. crier, appeler. — صِيَاحٌ cri, appel. — صَيْحَةٌ plur. صِيَاحٌ cri.

صيد — صَادَ F.I. chasser, pêcher. — صِيدَ être pris à la chasse, à la pêche. — إِصْطَادَ VIII. chasser, se rendre à la pêche. — صَيْدٌ chasse, pêche.

صَارَ F.I. devenir. — صَيَّرَ II. faire devenir, rendre tel ou tel.

صَيْفٌ été.

صين — اَلصِّينُ la Chine. —

صِينِيٌّ de Chine, Chinois.

ض

ضَبَطَ F.O.I. raffermir, maintenir, mettre les signes, vocaliser.

ضحك — مُضْحِكٌ plaisant, risible, divertissant.

ضَخْمٌ gros, corpulent, grand.

ضِدٌّ contraire.

ضر — مُضِرٌّ nuisible, malsain.

ضَرَبَ F.I. frapper. — ضَرْبٌ coup, action de frapper. — ضَرْبَةٌ un coup.

ضرح — ضَرِيحٌ tombeau.

ضِرْسٌ plur. ضُرُوسٌ et أَضْرَاسٌ dent molaire; molaire.

ضَرَعَ F.A. se faire humble. — تَضَرَّعَ V. se faire humble, s'humilier. — ضَرْعٌ plur. ضُرُوعٌ mamelle, pis.

ضَعُفَ F.O être, devenir faible. ضَعِيفٌ plur. ضُعَفَاءُ faible.

ضِغْثٌ plur. أَضْغَاثٌ botte, paquet (d'herbe)

ضِلْعٌ (fém.) plur. ضُلُوعٌ côte.

ضَمَّ F.O. rassembler, rapprocher les parties d'une chose.

ضَمِيرٌ - ضمر pronom.

ضَآءَ F.O. briller. - أَضَاءَ IV. briller, luire, illuminer, éclairer. - ضَوْءٌ clarté, lumière.

ضَيْوَانٌ - ضون chat, matou.

ضَاعَ F.I. périr. - أَضَاعَ perdre, dilapider. - ضَيَاعٌ perte, état d'abandon. - ضَيْعَةٌ plur. ضِيَاعٌ village, ferme.

ضَيَّفَ II. donner l'hospitalité. - ضَيْفٌ plur. ضُيُوفٌ et أَضْيَافٌ hôte, convive. - ضِيَافَةٌ hospitalité.

ضَاقَ F.I. être étroit. - ضَيِّقٌ étroit. ضَيْقٌ gêne, malheur.

ط

طَبِيبٌ - طبّ plur. أَطِبَّاءُ médecin.

طَبَخَ F.A.O. faire cuire. - طَابِخٌ qui fait cuire.

طَبْعٌ plur. طِبَاعٌ nature, caractère.

طَبَقَ F.I. couvrir, recouvrir. - أَطْبَقَ IV. couvrir, envelopper. طَبَقٌ plur. أَطْبَاقٌ corbeille (à pain).

طِبْيٌ - طبو plur. أَطْبَاءٌ tétine, mamelle (de la chienne).

طَرِبَ F.A. être ému, être gai.

طَحْنٌ mouture, action de moudre, de broyer.

طَرَحَ F.A. jeter, chasser.

طَرَدَ F.A. éloigner, chasser.

طَرْفٌ regard. - طَرَفٌ plur. أَطْرَافٌ partie, côté, bord.

طَرَقَ F.O. frapper. - طَرِيقٌ plur. طُرُقٌ et طُرُقَاتٌ chemin, route, voie.

طَرِيٌّ frais, récent.

طَعِمَ F.A. manger, goûter, déguster. - أَطْعَمَ IV. nourrir, donner à manger. - طَعَامٌ plur. أَطْعِمَةٌ nourriture, mets. - طَعْمٌ plur. طُعُومٌ goût, saveur.

إِطْعَامٌ action de nourrir, alimentation. — مَطْعُومٌ aliment.

إِبْنِ طِقْطَقَى Ibn Tiqtaqa auteur d'une histoire de l'empire musulman jusqu'à la fin du khalifat de Baghdad. Il vivait au commencement du 14ᵉ siècle de J.C.)

طلّ — أَطَلَّ .IV. regarder par dessus, surplomber.

طَلَبَ F.O. rechercher, demander. طَلَبٌ recherche — طَالِبًا recherchant, a la recherche.

طَلَعَ F.A.O. monter, apparaître, pousser (herbe) — طَلَّعَ .II. faire monter. — أَطْلَعَ .IV. faire monter, retirer, instruire, informer.

طَلُقَ F.O. être lâché. — أَطْلَقَ .IV. lâcher. — طَلْقٌ libre — طَلْقُ ٱلْوَجْهِ au visage serein, épanoui, affable.

طَلَى F.O. oindre, enduire. — مَطْلِيٌّ oint, enduit.

طَمِعَ F.A être avide. — طَمَعٌ avidité.

طمأنّ — إِطْمَأَنَّ .IV. être tranquille, jouir du repos, de la tranquillité.

طَاعَ F.A.O. obéir. — أَطَاعَ .IV. obéir إِسْتَطَاعَ X. pouvoir. طَاعَةٌ obéissance. طَوْعٌ soumis, obéissant, docile إِسْتِطَاعَةٌ pouvoir, liberté.

طوف — طَافَ F.O. tourner autour de... — أَطَافَ IV. tourner autour de..., entourer.

أَلطَّائِف Taif, Médine.

طوق — أَطَاقَ IV. pouvoir. — طَوْقٌ plur. أَطْوَاقٌ tour, collier.

طول — طَالَ F.O. être long, se prolonger, durer. — طُولٌ longueur. — طَوِيلٌ plur. طِوَالٌ long.

طَوَى F.I. plier.

طيب — طَابَ F.I. être bon, agréable, mûr, cuit. — طِيبٌ plur. أَطْيَابٌ parfum. — طَيِّبٌ bon, agréable, parfumé. أَبُو طَيِّب Abou Tayyeb. (nom propre.) — أَطْيَبُ meilleur, plus agréable, plus exquis.

طير - طَارَ F.I. voler, s'envoler. طَيَّرَ II. faire voler, faire s'envoler. — طَيْرٌ plur. طُيُورٌ et أَطْيَارٌ oiseau. — طَيَرَانٌ vol (d'un oiseau). — أَطْيَرُ qui vole mieux, qui a un vol plus rapide.

طين - طَيَّنَ II. enduire d'argile. — طِينٌ boue, argile, limon.

ظ

ظَبْيٌ plur. ظِبَاءٌ gazelle.

ظَرُفَ F.O. être habile, être beau. — ظَرْفٌ plur. ظُرُوفٌ vase, ustensile. — ظَرِيفٌ plur. ظِرَافٌ et ظُرَفَاءُ spirituel, ingénieux, beau, gracieux, intelligent, avisé.

ظُفْرٌ plur. أَظْفَارٌ ongle, griffe, serre.

ظِلٌّ ombre. — ظَلِيلٌ ombragé, qui est à l'ombre, qui est à l'abri.

ظَلِمَ F.A. être obscur. — ظَلَمَ F.I. être injuste. — أَظْلَمَ IV. faire du tort. — ظُلْمٌ injustice. — ظُلْمَةٌ obscurité. — ظَلَامٌ ténèbres, obscurité.

ظَنَّ F.O. croire, penser.

ظَهَرَ F.O. paraître, être évident. — ظَهْرٌ plur. ظُهُورٌ dos. — ظُهْرٌ midi, heure de midi. — ظَاهِرٌ évident, clair.

ع

عبا - عَبَاءَةٌ sorte de manteau, gandoura.

عَبِثَ F.A. se rire, se moquer de.

عَبَدَ F.O. adorer. — تَعَبَّدَ V. se vouer au culte de Dieu, adorer. — عَابِدٌ plur. عِبَادٌ adorateur. — عَبْدٌ plur. عَبِيدٌ esclave.

عَبْدُ ٱلرَّحْمٰن Abderrahman (n. propre). — عَبْدُ ٱللّٰه Abdallah (n. propre). — عِبَادَةٌ dévotion, piété; acte religieux (comme la prière, etc.). — مُتَعَبِّدٌ pieux, fidèle.

عَبَرَ F.O. passer. — إِعْتَبَرَ VIII. prendre pour exemple.

عبس — عَبَّاسِيَّةٌ Abbasside (nom d'une dynastie de Khalifes).

عتق — عَتِيقٌ vieux, ancien, antique. — عَتَاقَةٌ ancienneté, vétusté.

عتك — عَاتِكَةٌ Atika (n. propre).

عج — عَجَّاجٌ agité, orageux.

عَجِبَ F.A. être étonné. — أَعْجَبَ IV. étonner, plaire. — تَعَجَّبَ V. être étonné, s'étonner. — عَجَبٌ étonnement. — عَجِيبَةٌ pl. عَجَائِبُ merveille. — عَجِيبٌ surprenant, étonnant. — أَعْجَبُ plus étonnant, plus merveilleux.

عَجَزَ F.O. devenir vieille (femme). عَجِزَ F.A. être incapable. — عَجُزٌ partie postérieure, croupion. عَجُوزٌ vieille femme. — عَاجِزٌ faible, incapable, paresseux. مُعْجِزَةٌ miracle.

عَجِلَ F.A. se presser. — عَجَلٌ empressement, hâte. — عَاجِلًا promptement.

عَدَّ F.O. compter. — أَعَدَّ IV. préparer, affecter. — عُدَّةٌ provision. — عِدَّةٌ nombre, un certain nombre.

عَدَلَ F.I. être juste. إِعْتَدَلَ VIII. être juste, être en équilibre. — عَدْلٌ justice, équité. — إِعْتِدَالٌ égalité, équilibre.

عَدِمَ F.A. manquer, être privé de, perdre. — أَعْدَمَ IV. priver, dépouiller q.q. un de q.q. ch.

عدن — مَعْدِنٌ plur. مَعَادِنُ mine, métal précieux; minéral. — مَعْدِنِيٌّ minéral, minéralogique, métallique.

عَدُوٌّ plur. أَعْدَاءٌ ennemi. — عَدَاوَةٌ inimitié. — عُدْوَانٌ injustice, inimitié.

عَذْبٌ doux, agréable au goût.

عَذَابٌ châtiment, tourment.

عَذَرَ F.I. excuser. — تَعَذَّرَ V. être difficile, impossible. —
إِعْتَذَرَ VIII. s'excuser. —
مَعْذُورٌ excusé.

عرب - أَعْرَبَ IV. se servir d'arguments clairs. — عَرَبِيٌّ et أَعْرَابِيٌّ arabe. — العَرَبِيَّةُ la langue arabe. — إِعْرَابٌ prononciation exacte.

عرج - مِعْرَجٌ plur. مَعَارِجُ lieu où l'on monte, échelle, escalier.

عَرَضَ F.I. offrir, avoir lieu, arriver, présenter. — تَعَرَّضَ V. contrecarrer, s'opposer. —
إِعْتَرَضَ VIII. s'opposer à.
عَرْضٌ largeur. — عَرِيضٌ large.
إِعْتِرَاضٌ opposition.

عَرَفَ F.I. savoir, connaître. — عَرَّفَ II. faire savoir, faire connaître, apprendre, enseigner. — تَعَرَّفَ V. être connu.
عَرْفٌ bonne odeur, senteur, parfum. — مَعْرُوفٌ connu, bienfait, aumône. — مَعْرِفَةٌ connaissance.

عَرِقَ F.I. suer, transpirer.

عَرِيَ F.A. être nu. — إِعْتَرَى VIII. saisir, s'emparer de... (chagrin, peur.) — عَارٍ pl. عُرَاةٌ nu, dépouillé. —
عُرْيَانٌ nu.

عَزَّ F.I. être puissant. — أَعَزَّ IV. rendre puissant. — عِزٌّ puissance, considération. — عِزَّةٌ puissance, force. — عَزِيزٌ plur. عِزَازٌ et أَعِزَّاءُ précieux, cher, rare, honoré, puissant.
عَزِيزٌ Aziz (n. propre.)

عزل - إِعْتِزَالٌ retraite, solitude.

عَزَمَ F.I. entreprendre, inviter.
عَزْمٌ entreprise, action.

عَزَّى II. consoler, faire des compliments de condoléances.
عَزَاءٌ visite de condoléances.

عَسَلٌ miel, suc.

عسو - عَسَى أَنْ il se peut que, il est possible que...

عُشٌّ plur. عِشَاشٌ et أَعْشَاشٌ nid.

عُشْبٌ verdure, herbe verte, pâturage.

عشر - عَاشَرَ III. fréquenter q. q. un. — مُعَاشَرَةٌ fréquentation. عَشَرَةٌ et عَشْرٌ dix. - عِشْرُونَ vingt. — عِشْرَةٌ société, compagnie. — عَشِيرَةٌ famille, proches parents, tribu. — عَاشُورَآءُ A'choûra. (nom d'une fête religieuse musulmane qui a lieu le 10ième jour du mois de moh'arram.)

عشى - تَعَشَّى V. souper. — عَشِيَّةٌ soirée, dernière partie du jour. — عَشَاءٌ souper, dîner.

عَصَبٌ nerf.

عَصَرَ F.I. presser, écraser. عَصْرٌ temps, instant de l'après midi où l'on fait une prière de même nom.

عَصَفَ F.I. souffler avec force (vent) عُصُوفٌ violence du souffle du vent, rafale. عَاصِفَةٌ tempête, ouragan.

عَضُدٌ, عَضْدٌ et عَضِدٌ bras. — عَضُدُ ٱلدَّوْلَةِ A'dhod Eddaoula (prince de la famille des Bouïdes.)

عُضْوٌ, عِضْوٌ pl. أَعْضَآءٌ membre.

عِطْرٌ parfum, odeur agréable.

عَطِشَ F.A. avoir soif. — عَطَشٌ soif.

عِطْفٌ plur. أَعْطَافٌ - عِطَافٌ et عُطُوفٌ côté, flanc.

عطل - تَعَطَّلَ V. être délaissé.

عطى - أَعْطَى IV. donner. عَطَآءٌ don, cadeau.

عَظُمَ F.O. être grand, être grave, être pénible à supporter. — عَظَّمَ II. regarder comme grand, honorer, respecter, vénérer. عَظِيمٌ plur. عِظَامٌ puissant, grand. — عِظَمٌ grandeur, grosseur. — عَظْمٌ pl. عِظَامٌ os. — أَعْظَمُ plus grand. — تَعْظِيمٌ action d'honorer, glorification, vénération,

عَلَّقَ - علق suspendre, accrocher. —
أَلْمُعَلَّقَاتُ les Moallaqat (nom des plus anciens poëmes de l'Arabie.)
عَلِمَ F.A savoir, connaître.
عَلَّمَ II. enseigner — أَعْلَمَ IV. informer faire savoir —
عِلْمٌ science, savoir. —
عِلْمِيٌّ scientifique. — عَلَمٌ signe, marque. — عَالِمٌ pl. عُلَمَاءُ savant. — أَعْلَمُ plus savant, plus instruit. —
عَالَمٌ plur. عَالَمُونَ monde.
عَلَامَةٌ signe, marque. —
مُعَلِّمٌ maître, instituteur.
مَعْلُومٌ connu, notoire.
أَعْلَنَ - علن publier, promulguer. — إِعْلَانٌ avis, affiche.
عَلَا - علو F.O. être élevé. —
أَعْلَا IV. élever, porter en haut, exhausser q. q. un ou q. q. chose — تَعَالَى VI. exalter.
تَعَالَى qu'il soit exalté (Dieu)!

respect
عَافِيَةٌ - عفو tranquillité, paix, salut.
عَاقَبَ - عقب III. punir, châtier.
عَقَدَ F.I. attacher, se figer, contracter. — إِنْعَقَدَ VII. être noué, s'épaissir, se figer. —
إِعْتَقَدَ VIII. se figurer, croire s'imaginer.
عَقْدٌ plur. عُقُودٌ acte, lien, pacte.
عِقْدٌ plur. عُقُودٌ collier.
عَقْرَبٌ plur. عَقَارِبُ scorpion.
عَقَلَ F.I. comprendre, connaître.
عَقْلٌ plur. عُقُولٌ intelligence, raison. — عَاقِلٌ plur. عُقَلَاءُ et عُقَّالٌ sage, intelligent, sensé.
عَلِيلٌ - علّ plur. أَعِلَّاءُ malade, infirme, maladif.
عَالَجَ - علج III. faire des efforts, travailler q. q. chose.
عِلَاجٌ et مُعَالَجَةٌ traitement, soin.
عَلَفٌ fourrage, foin.

تَعَالَ viens.

عُلَا élévation, haut rang. — عَالٍ haut, élevé. — أَعْلَى plus élevé, plus haut — أَعْلَاهُ sa partie supérieure.

عَلَى sur, contre. عَلِيّ Ali (n. pr.)

عَلِيّ بن ابي طالب Ali fils d'Abou Taleb (cousin et gendre du Prophète Mohammed.)

عمّ — إِعْتَمَّ VIII. se couvrir d'un turban (عِمَامَة).

عَمّ oncle paternel. — عِمَامَة plur. عَمَائِم turban.

عَمَدَ F.I. se résoudre, se décider. تَعَمَّدَ V. se proposer. — عَمْدًا intentionnellement, exprès. عِمَاد plur. عَمَد colonne, pilier. عِمَاد الدِّين Imad Eddine (n. propre.)

عَمَرَ F.O. fréquenter un lieu. — عَمَّرَ construire, bâtir, cultiver la terre remplir, peupler. عَامِر habité, peuplé. — عُمْر vie, âge, existence.

عُمَر Omar (n. propre).

عُمَر بْن عبد العزيز Omar ben Abdelaziz (nom d'un Khalife.)

عُمْر plur. أَعْمَار vie, durée, existence. — عِمَار pays cultivé, habité. — عِمَارَة prospérité, culture.

عمق — عَمِيق profond.

عَمِلَ F.A. agir, faire, agir sur.... — إِسْتَعْمَلَ X. employer, consommer. —

عَمَل action. — عَامِل plur. عُمَّال agent, préfet. — إِسْتِعْمَال emploi. — مُسْتَعْمَل employé, usité. — مُعَامَلَة relations commerciales, transactions, procédés.

عَمِيَ F.A. être aveugle. — أَعْمَى fem. عَمْيَاء, plur. عُمْي et عُمْيَان aveugle.

عَنْ de. — عَمَّا composé de عَنْ et de مَا de ce que..

عَنْبَر ambre.

عِنَب raisin.

عِنْدَ chez. — عِنْدَ ذَلِكَ alors.

عَنَزَ F.O. se détourner de ..., se mettre à l'écart

عَنْزٌ plur. عِنَازٌ chèvre.

عنق — عَانَقَ III. embrasser q.q. un. — عُنُقٌ cou.

عُنْقُودٌ plur. عَنَاقِيدُ grappe de raisin.

عَنَى F.I. signifier. — يَعْنِي il signifie, cela veut dire, c'est à dire.

عَهِدَ F.A. recommander, faire une promesse. — عَاهَدَ III. faire un pacte avec q.q. un.

عود — عَادَ F.O. devenir, revenir, se rapporter à, visiter un malade — أَعَادَ IV. faire revenir, répéter.

عَوْدٌ retour. — عُودٌ pl. أَعْوَادٌ bois, planche, bout de bois

عَادَةٌ plur. عَوَائِدُ coutume, habitude.

عوذ — عَاذَ F.O. implorer le secours.

عوض — عَاضَ F.O et عَاوَضَ III. remplacer une chose, donner en échange de ....

عِوَضٌ à la place de, en remplacement de ...

عول — عِيَالٌ famille, femme.

عوم — عَامَ F.O. nager.

عون — عَوَّنَ II. et أَعَانَ aoriste: يُعِينُ IV. assister q.q. un, aider. — إِسْتَعَانَ aoriste: يَسْتَعِينُ X. demander du secours, implorer le secours de.

عَوْنٌ aide, assistance, secours.

عَوْنٌ aide, auxiliaire, plur. أَعْوَانٌ

عَيْبٌ plur. عُيُوبٌ vice, défaut.

تَعْيِيبٌ altération; fait de vicier, de dénigrer q.q. ch.

عيش — عَاشَ F.I. vivre. — عَيْشٌ vie, existence.

عَائِشَةُ Aïcha (n. propre). — عَائِشَةُ Aïcha (nom d'une des femmes du Prophète Mohammed.)

مَعَاشٌ vie, subsistance.

مَعِيشَةٌ vie, moyen de vivre.

عين — عَيَّنَ II. désigner, déterminer, spécifier. — عَايَنَ III. voir de ses propres yeux.

عَيْنٌ plur. عُيُونٌ et أَعْيُنٌ source, œil. — عُيُونُ ٱلْبَقَرِ raisins ; prunes noires. — مُعَيَّنٌ désigné, déterminé.

غ

غَبْنٌ fraude, imposture.

غدو — غَدَا F.O. venir de grand matin.

غَدَاءٌ repas du matin, déjeuner, dîner. — غَدًا demain.

غذو — غِذَاءٌ aliment, nourriture.

غَرَّ F.O. tromper. — غَرَرٌ risque, péril. — إِغْتَرَّ بِ trompé par..

غَرَبَ F.O. se coucher (soleil). — غَرْبٌ ouest, couchant. — غَرِيبٌ plur. غُرَبَاءُ étranger, étrange, rare. أَغْرَبُ plus étrange. — غَرِيبَةٌ plur. غَرَائِبُ chose extraordinaire, phénomène.

مَغْرِبٌ plur. مَغَارِبُ coucher du soleil, occident, ouest, couchant, maghreb.

مَغْرِبِيٌّ plur. مَغَارِبَةٌ Marocain, Africain, Maure.

غَرَسَ F.I. planter.

غَرَضٌ plur. أَغْرَاضٌ but, intention, gré.

غَرِقَ F.A. périr, se noyer. — غَرْقٌ naufrage, noyade. — غَرَقٌ action de périr, de faire naufrage. — غَرِيقٌ plur. غَرْقَى noyé, naufragé.

غَسَلَ F.I. laver.

إِغْتِسَالٌ ablutions.

غَشَّ F.O. tromper, duper. — غِشٌّ tromperie, fraude.

غَشِيَ F.A. couvrir, envelopper. — غُشِيَ tomber en défaillance, s'évanouir.

غَصَّ F.A. être rempli (de monde, se dit d'une salle.)

غَصَبَ F.I forcer, contraindre.

غَضِبَ F.A. se fâcher, s'irriter. — غَضَبٌ colère, irritation.

غطو - غَطَّا F.O couvrir, envelopper. — غِطَاءٌ plur. أَغْطِيَةٌ enveloppe, couverture, draperie.

غَفَرَ F.I. couvrir, pardonner. — إِسْتَغْفَرَ X. implorer le pardon.

غَفَلَ F.O. être nonchalant, négliger, ne pas faire attention. — غَفْلَةٌ inattention.

غَلَبَ F.I. vaincre, l'emporter sur. غَالِبٌ la plus grande partie, la majeure partie, la plupart.

غلظ - غَلِيظٌ gros, épais, grossier.

غلم - غُلَامٌ plur. غِلْمَانٌ jeune homme, adolescent, jouvenceau, esclave, serviteur.

غلو - غَلَا F.O. être cher. — غَالٍ plur. غُلَاةٌ cher, d'un prix élevé.

غَمٌّ plur. غُمُومٌ tristesse, chagrin.

غن - غُنَّةٌ son nasillard, nasalité.

غَنِمَ F.A. gagner q.q. chose, faire du butin.

غَنَّى II. chanter. — غَنِيٌّ pl. أَغْنِيَاءُ riche. — غِنَاءٌ chant.

غوث - إِسْتَغَاثَ X. implorer le secours.

غور - مَغَارٌ et مَغَارَةٌ pl. مَغَاوِرُ caverne, grotte.

غوص - غَاصَ F.O. plonger.

غُولٌ plur. غِيلَانٌ et أَغْوَالٌ ogre.

غيب - غَابَ F.I. être absent, s'absenter, disparaître. — تَغَيَّبَ V. s'absenter, s'éloigner de....

غَيْبٌ, غَيْبَةٌ et غِيَابٌ absence, éloignement. — مُتَغَيِّبٌ caché, enfoui.

غير - غَيَّرَ II. changer. — تَغَيَّرَ V. être changé; s'altérer. — غَيْرٌ changement, différence, autre que... — بِغَيْرِ sans...

غيض - غَيْضَةٌ pl. غِيَاضٌ, أَغْيَاضٌ et غَيْضَاتٌ bocage, bosquet.

غيظ - غَاظَ F.I. fâcher. غَيْظٌ peine, chagrin, tristesse, colère.

غيى - غَايَةٌ terme, limite, extrémité, but, borne, fin.

ف

ف

فَ - or, en sorte que.
فَأْرٌ plur. فِئْرَانٌ souris, rat.
فتت - فَتَّتَ II. émietter, écraser, broyer.
فَتَحَ F.A. ouvrir. - مَفْتُوحٌ ouvert. - مِفْتَاحٌ plur. مَفَاتِيحُ clé.
فتش - فَتَّشَ II. chercher. - تَفْتِيشٌ recherches, fouilles.
فَجْرٌ aube, point du jour.
فَتَلَ F.I. tordre, tresser.
فَحْمٌ charbon.
فَخٌّ plur. فِخَاخٌ piège, filet.
فَخْذٌ plur. أَفْخَاذٌ cuisse, subdivision d'une tribu.
فَخَرَ F.A. s'enorgueillir. - إِفْتَخَرَ VIII. se vanter, se glorifier.
فَخَّارِيٌّ potier.
فَرَّ F.I. s'enfuir.
فرج - فَرَّجَ II. consoler q.q. un - فَرْجٌ consolation. - فُرْجَةٌ spectacle réjouissant.
فَرِحَ F.A. être joyeux, éprouver une joie. - فَرَحٌ joie, contentement. - فَرْحَةٌ gaieté, joie. - فُرْحَةٌ dissipation, issue, dévouement. - فَرِحٌ et فَرْحَانٌ - joyeux, content, gai.
فرخ - فَرَّخَ II. avoir des petits (oiseaux).
فَرْخٌ fem. فَرْخَةٌ plur. أَفْرَاخٌ petit d'un oiseau, poussin.
فرد - مُفْرَدٌ séparé, isolé; singulier (grammaire.) - مُنْفَرِدًا seul.
فَرَسٌ plur. أَفْرَاسٌ cheval, jument. - فُرْسٌ les Persans, les Perses. - بِلَادُ ٱلْفُرْسِ la Perse. - فُرْسِيٌّ Persan.
فَارِسٌ plur. فُرْسَانٌ cavalier.
فَرْسَخٌ plur. فَرَاسِخُ farsakh, parasange, mesure itinéraire de six à sept kilomètres environ.
فرش - مَفْرُوشٌ couvert, pavé, planchéié.
فرص - فُرْصَةٌ occasion.
فَرْضٌ précepte, loi. - فَرْضًا légalement

فَرْط excès. — مُفْرِط exagéré, excessif.

وَهِيَ مُفْرِطَةُ الطُّول leur hauteur est immense.

فَرْع plur. فُرُوع branche d'arbre, d'une famille.

فَرَغ F.A et فَرِغ F.A.O être vide. أَفْرَغ IV. vider (un liquide) verser, sceller.

فَرَاغ fin.

فَرَق F.O. fendre, séparer. — فَرَّق II. séparer, diviser. — فَارَق III se séparer de, abandonner, quitter. — تَفَرَّق V. se séparer, être séparé. — فُرْقَة séparation, divorce. — فِرْقَة portion, troupe.

فَزِع F.A. avoir peur, être effrayé, épouvanté.

فَزْع frayeur, épouvante.

فَسَد F.O. être gâté, corrompu, défectueux. — أَفْسَد IV. gâter, corrompre. — فَسَاد et إِفْسَاد corruption, dépravation, dégoût, ravage.

فَصّ plur. فُصُوص châton d'une pupille (de l'œil), origines.

فَصِيح éloquent. — فصح

فَصْل plur. فُصُول saison. — مَفْصِل plur. مَفَاصِل articulation, jointure. — فصل

فَضّ F.O. briser, rompre. — فَضّ action de briser, de rompre.

فِضَّة argent (métal.)

فَضْل reste, mérite, avantage.

فَضَاء espace. — فضى

فَاطِمِي Fatémide (dynastie musulmane fondée par Obaïd-Allah surnommé Mahdi Billah, qui vivait au commencement du IVe siècle de l'Hégire. Ses descendants prirent le nom de Fatémides de Fatima femme d'Ali et fille du Prophète.) — فطم

فَعَل F.A. faire, agir. — فِعْل action.

فَقَد F.I. perdre. — أَفْقَد IV. faire perdre. — تَفَقَّد V. chercher.

فَقُرَ F.O. être pauvre. — أَفْقَرَ IV. rendre pauvre.

فَقْرٌ pauvreté. — فَقِيرٌ pl. فُقَرَاءُ pauvre, humble; fakir (personne pieuse vouée à la pauvreté.)

فقع — إِنْفَقَعَ VII. se fendre, être fendu. — فُقَّاعٌ sorte de bière.

فقه — فَقِيهٌ plur. فُقَهَاءُ savant.

فَكَّ F.O. défaire, disjoindre, retirer, ôter.

فَكَرَ F.I.A. et تَفَكَّرَ V. penser, réfléchir.

فِكْرَةٌ pensée, réflexion. — فِكْرٌ plur. أَفْكَارٌ pensée, réflexion.

فكه — فَكِهٌ plaisant, jovial, enjoué. — فُكَاهَةٌ plaisanterie, bon mot. فَاكِهَةٌ plur. فَوَاكِهُ fruit.

فلح — فَلَاحٌ bonheur, félicité, salut.

فَلَّاحٌ agriculteur, laboureur.

فلز — فِلِزٌّ plur. فِلِزَّاتٌ métal.

فلو — فَلَاةٌ campagne.

فَمٌ plur. أَفْوَاهٌ bouche.

فَنَى F.I et فَنِيَ F.A. périr, disparaître.

فَهِمَ F.A. comprendre. — أَفْهَمَ IV. faire comprendre

فَهْمٌ intelligence, esprit.

فاز. F.O. enlever, se sauver.

فوط — فُوطَةٌ plur. فُوَطٌ serviette, pagne.

فوق — أَفَاقَ IV. revenir à soi, reprendre connaissance. — فَوْقَ au-dessus de... sur, par-dessus.

فُو bouche.

فِي pré. dans.

فيد — أَفَادَ aor. يُفِيدُ IV. être utile. — إِسْتَفَادَ aor. يَسْتَفِيدُ X. tirer partie.

فَائِدَةٌ plur. فَوَائِدُ utilité, avantage. — إِفَادَةٌ utilité, avantage. — مُسْتَفَادٌ ce que l'on tire de...

أَلْفَوَائِدُ ٱلْفِكْرِيَّةُ El Faouâyd El Fikryya. (livre de leçons de choses et de morale publié en Égypte par El Fikry dans ces dernières années.)

فِيلٌ plur. أَفْيَالٌ éléphant.

فَيْلَسُوفٌ philosophe.

ق

قبح - قبيح plur. قباح mé-chant, vilain.
أقبح plus vilain.
قبر plur. قبور tombeau, tombe.
قبض F.I. saisir, prendre.
قبل F.A. accepter, recevoir. -
قبّل II. embrasser, baiser. -
أقبل IV. arriver, avancer, se diriger vers...
قبول acceptation, accueil. -
قبل avant. - من قبل de la part de... - قبلي méridional
قابل qui vient, futur. -
متقابل se trouvant face à face
قتل F.O. tuer. - قتل meurtre, assassinat. - مقتول tué, victime.
قد déjà
قدّ plur. قدود taille, corps
قدر F.I.O. pouvoir. - قدّر II. décréter une chose (Dieu.)

قدر قدر destinée, destin. - قدرة pouvoir, puissance. - مقدور plur. مقادير déterminé; destinée
مقدار puissance, quantité, mesure. - قدير puissant.
قدم F.O. avancer, s'avancer. -
قدّم II. faire avancer, présenter. - تقدّم V. s'avancer.
قدم plur. أقدام pied, pas. -
قديم plur. قدماء ancien. -
أقدم plus ancien. - قدّام devant. - قدوم arrivée.
مقدّم l'avant, ce qui est au commencement. Mogaddem (chef ou supérieur d'une zaouia ou d'une confrérie religieuse.)
قذف F.I. ramer.
قرّ - قرار repos. stabilité.
قرأ F.A. lire, étudier. - أقرأ IV. faire lire, enseigner, instruire.
قراءة lecture, étude.
قرب F.O. être proche, - قرب

قرو

être proche, s'approcher. — قَرَّبَ II. approcher. — تَقَرَّبَ V. s'approcher.

قُرْبٌ proximité. — أَقْرَبُ plus proche. pl. أَقَارِبُ proche parent.

قِرْدٌ plur. قُرُودٌ singe.

قرش — قُرَيْشٌ Koraïch (tribu arabe à laquelle appartenait le Prophète Mohammed.)

قُرْصٌ plur. أَقْرَاصٌ galette.

قرطس — قِرْطَاسٌ plur. قَرَاطِيسُ feuille de papier, feuillet, papiers, écritures.

قَرْنٌ plur. قُرُونٌ corne, temps, génération, siècle.

قرى — قَرْيَةٌ plur. قُرًى hameau, village, bourg.

أَلْقَزْوِينِي El Qazouyny : auteur d'une cosmographie intitulée A'djayb El Makhlouqât (Merveilles des Créatures) et d'une géographie historique A'thâr El Bilâd (Monuments des contrées) — 1203.1283 de J. C.

قُسْطَنْطِينِيَّةُ Constantinople.

قَسَمَ F. I. partager, diviser. — أَقْسَمَ IV. jurer. — تَقَاسَمَ VI. se partager, se diviser. — إِنْقَسَمَ VII. se diviser. — إِقْتَسَمَ se partager.

قِسْمٌ plur أَقْسَامٌ partie, portion, division. — قِسْمَةٌ plur. قِسَمٌ partage, division, répartition. — قَسَمٌ serment

مَقْسُومٌ partagé.

قسو — قَاسَى. III. endurer.

قشع — أَقْشَعَ. IV. se dissiper (nuages)

قَصَّ F. O. couper.

قِصَّةٌ plur. قِصَصٌ histoire, récit, conte.

مِقَصٌّ plur. مَقَاصٌّ ciseau.

قَصَبٌ roseaux, os des pieds, trachée-artère. — قَصَبَةٌ un roseau.

قَصَدَ F. I. se diriger vers..., se proposer q.q. chose, faire allusion à q.q. chose. —

قَصْدٌ intention, dessein, but. — مَقْصُودٌ chose désirée, intention.

قصدر - قَصْدِيرٌ étain.

قَصْرٌ plur. قُصُورٌ palais. — مَقْصُورَةٌ cabinet.

قصع - قَصْعَةٌ plur. قِصَاعٌ grand vase en bois.

قَصَفَ F.I. gronder, retentir (tonnerre.)

قصى - أَقْصَى plur. أَقَاصٍ éloigné, lointain.

قَضَى F.I. accomplir, juger. — قَاضٍ plur. قُضَاةٌ juge, cadi. — قَضَآءٌ plur. أَقْضِيَةٌ sentence, destinée. — قَضِيَّةٌ jugement, sentence, cas, affaire, situation, exigence.

قَطُّ point du tout, jamais. — قِطٌّ plur. قِطُّونَ - قِطَاطٌ et أَقْطَاطٌ chat.

قَطْ seulement, uniquement.

قَطَعَ F.A. couper, faire cesser, traverser, passer. — إِنْقَطَعَ VII. être coupé, s'interrompre.

قِطْعَةٌ plur. قِطَعٌ morceau, partie. — قَاطِعٌ tranchant, coupeur. قَاطِعُ ٱلطَّرِيقِ plur. قُطَّاعُ ٱلطَّرِيقِ brigand, coupeur de route.

قَطِيعٌ plur. أَقْطَاعٌ troupeau.

قُطْنٌ plur. أَقْطَانٌ coton.

قَعَدَ F.U. s'asseoir, être assis. — أَقْعَدَ IV. faire asseoir. — قَاعِدٌ assis.

ذُو ٱلْقَعْدَةِ dout qa'ada onzième mois de l'année musulmane.

قَفْرٌ désert.

قفل - أَقْفَلَ IV. fermer. — قُفْلٌ plur. أَقْفَالٌ cadenas, serrure. — قَافِلَةٌ plur. قَوَافِلُ caravane.

قَلَّ F.I. être en petite quantité, en petit nombre, être rare. — قِلَّةٌ petite quantité. — قَلِيلٌ rare, peu nombreux. — أَقَلُّ moindre

قَلَبَ F.I. retourner, renverser.

فَلَّبَ II. retourner, renverser. —
إِنْفَلَبَ VII. être retourné, être changé, être troublé.

فَلْبٌ plur. فُلُوبٌ cœur, intérieure, milieu.

أَلْفَلْيُوبِيّ El Qalyouby. (auteur de contes amusants)

فِلَادَةٌ — فلد plur. فَلَائِدُ collier

فَلَعَ F.A. arracher.

فِلْعٌ plur. فُلُوعٌ et فِلَاعٌ voile de navire.

فَلَمٌ plur. أَفْلَامٌ et فِلَامٌ roseau taillé pour écrire.

إِفْلِيمٌ plur. أَفَالِيمُ province, district, climat, un des sept climats des Anciens.

فُلُنْسُوَةٌ plur. فَلَانِسُ bonnet, toque.

فَمْحٌ blé.

فَمَرٌ lune

فُمَاشٌ — فمش plur. أَفْمِشَةٌ effets, hardes, étoffe.

فَمَصَ F.I.O. faire un saut.

فَمِيصٌ plur. فُمُصٌ et أَفْمِصَةٌ chemise, robe.

فَمَعَ F.A. dompter, subjuguer.

فَنِعَ F.A. se contenter.

فَهَرَ F.A. forcer, contraindre.

فَهْرٌ contrainte, fatigue. — فَهْرًا de force. — فَهَّارٌ très puissant.

فُوتٌ plur. أَفْوَاتٌ action d'alimenter, nourriture, aliment, vivres, subsistances.

فَادَ — فود F.O. conduire, mener.

إِنْفِيَادٌ action de se laisser conduire, docilité.

فَاعَةٌ — فوع plancher carrelé, salon, salle

فَالَ — فول F.O. dire. — فِيلَ il a été dit. — يُفَالُ il est dit, il est appelé.

فَوْلٌ plur. أَفْوَالٌ dire, parole, mot. — فَائِلٌ disant, qui dit, qui a dit.

فَامَ — فوم F.O. se lever, se dresser. — فَوَّمَ dresser, corriger, rectifier. — أَفَامَ IV. rester, séjourner; s'arrêter.

فَوْمٌ plur. أَفْوَامٌ peuplade,

gens, tribu. — قَائِمٌ qui se lève, qui se dresse, dressé, debout. — قَامَة taille. — قِيمَة plur. قِيَم prix, valeur. — قِيَامٌ lever. — الْقِيَامُ عَلَى الْعِيَالِ le fait de pourvoir à l'entretien de la famille. — مَقَام séjour, rang, position.

قَوِيَ F. A. être fort, devenir fort. — قَوَّى II. rendre fort, raffermir, renforcer.
قَوِيّ fort, robuste, puissant.
قُوَّة force, puissance, pouvoir.

قَيَّدَ. II. enregistrer, transcrire.
تَقْيِيد enregistrement, transcription, consignation.

ك

كَ comme. — كَأَنَّ comme si, on dirait que.
كَأْس plur. كُؤُوس coupe à boire, verre.
كَبِد plur. أَكْبَاد foie.

كَبُرَ F. O. être grand. — كَبَّرَ II. agrandir. — كَبِرَ être avancé en âge.
كِبَرٌ vieillesse. — كَبِيرٌ plur. كِبَارٌ grand. — أَكْبَرُ plus grand, au plur. أَكَابِرُ. —

كَتَبَ F. O. écrire. —
كِتَابٌ plur. كُتُبٌ écrit, livre, lettre, correspondance. —
كِتَابَة écriture. — كَاتِبٌ pl. كُتَّابٌ secrétaire, écrivain. —
مَكْتَبٌ plur. مَكَاتِبُ école primaire. — مَكْتُوبٌ plur. مَكَاتِيبُ écrit, lettre.

كِتْفٌ plur. أَكْتَافٌ omoplate, épaule.

كَثُرَ F. O. être nombreux. —
كَثْرَة grand nombre, abondance. — كَثِيرٌ abondant, nombreux. — أَكْثَرُ plus nombreux.

كحل — كَحَّلَ II. enduire d'un collyre. —
كُحْلٌ plur. أَكْحَالٌ collyre.

كَدِرٌ trouble, non limpide.

كَذَبَ F.I. mentir.
كَذْبٌ mensonge. — كَذَّابٌ menteur.
كَرَّ F.O. revenir sur ses pas.
كَرْبٌ tristesse, affliction, chagrin.
كَرُمَ F.O. être noble, généreux.
أَكْرَمَ IV. honorer, traiter avec générosité.
كَرِيمٌ plur. كِرَامٌ noble, généreux.
إِكْرَامٌ témoignage de vénération. — إِكْرَامًا لِـ en égard à, par respect pour.
كَرِهَ F.A. abhorrer, détester.
كَرِيهٌ désagréable, répugnant.
كرى — أَكْرَى IV. louer. — إِكْتَرَى VIII. louer une chose.
كِرَاءٌ loyer, gage, salaire. —
إِكْرَاءٌ location, louage.
كَسَبَ F.I. gagner.
كَسْبٌ gain, bénéfice.
كَسَرَ F.I. casser, baisser. —
كُسِرَ être brisé, cassé. — كَسَّرَ II. briser, casser. — تَكَسَّرَ V. être brisé, se casser. — إِنْكَسَرَ VII. se briser, se fracasser.
مُنْكَسِرُ ٱلْقَلْبِ le cœur brisé.
كسو — كَسَا F.O. vêtir, revêtir, habiller.
كِسْوَةٌ plur. كِسَاءٌ vêtement.
كَشَفَ F.I. découvrir, mettre à nu.
كَفٌّ plur. كُفُوفٌ paume de la main; main.
كمر — كَافُورٌ camphre.
كَفَلَ F.O. nourrir, prendre soin de…
كَفَنَ F.O. envelopper un mort.
كَفَّنَ ensevelir, mettre dans un linceul. كَفْنٌ plur. أَكْفَانٌ linceul.
كَفَى F.I. être suffisant, suffire.
إِكْتَفَى VIII. avoir assez, être rassasié.
كِفَايَةٌ suffisance.
كُلٌّ tout. — كُلَّمَا toutes les fois que…
كلف — تَكَلَّفَ V. se charger de.
كُلْفَةٌ fatigue, peine.
كَلْبٌ plur. كِلَابٌ chien.
كلم — كَلَّمَ II. parler. — تَكَلَّمَ

V. parler. — كَلِمَةٌ mot, parole.
كَلَامٌ discours, langage.
كَمْ combien.
كَمَا comme, de même que.
كمر - مَكْمَرَةٌ plur. مَكَامِرُ ceinture.
كَمَلَ F.O. être complet, achevé, fini. — تَكَمَّلَ V. être achevé, fini, entier. —
كَمَالٌ perfection.
كند - أَلْكِنْدِيّ El Kindi (n. propre.) originaire de la tribu de كِنْدَةُ
كَنَسَ F.O. balayer. — كُنَاسَةٌ balayures. —
كَنِيسَةٌ plur. كَنَائِسُ église.
كنى - أَكْنَى IV. appeler d'un surnom, donner un sobriquet à q.q. un.
كَهْلٌ homme de 48 à 60 ans.
كَادَ F.A. être près de..., être sur le point de... — كَادَ يَفْعَلُ il était sur le point de faire. —
لَا يَكَادُ يَسْمَعُ il entend à peine.

كُوزٌ plur. أَكْوَازٌ jarre, cruche, pot, vase (à anse)
كُوسَجٌ qui a la barbe rare, imberbe.
أَلْكُوفَةُ Koufa (ville de l'Irak.)
كون - كَانَ F.O. être, exister.
مَكَانٌ plur. أَمْكِنَةٌ et أَمَاكِنُ lieu, place, endroit.
كِيسٌ plur. أَكْيَاسٌ bourse, sac.
كَيْفَ comment ? — كَيْفِيَّةٌ qualité, modalité (d'une ch.)

ل

لَ certes.
لِ afin que.
لَا non, ne pas.
لبأ - لَبَاءَةٌ et لَبُوءَةٌ lionne.
لِبْدٌ plur. لُبُودٌ feutre. — لُبْدٌ plur. لِبَدٌ feutre.
لَبِسَ vêtir. — أَلْبَسَ IV. se vêtir, s'habiller, couvrir, recouvrir.
لِبَاسٌ plur. أَلْبِسَةٌ vêtements,

habit. — لَابِسٌ vêtu. — مَلْبُوسٌ vêtement, habit.

لَبَنٌ plur. أَلْبَانٌ lait.

لجّ — لُجَّةٌ pleine mer, abîme ou masse d'eau dans la mer.

لَجَأَ F.A. se réfugier. — لَجَأَ إِلَى forcer, obliger à..

لجم — أَلْجَمَ .IV. brider.

لِجَامٌ, plur. أَلْجِمَةٌ bride. —

ابْنُ المُلْجَمِ Ibn El Moldjam, (nom de l'assassin du khalife Ali.)

لحظ — لَاحَظَ .III. observer attentivement.

لحف — مِلْحَفَةٌ plur. مَلَاحِفُ robe.

لَحِقَ F.A. atteindre. — لَاحِقٌ atteignant. — مَلْحُوقٌ atteint.

لَحْمٌ viande, chair.

لِحْيَةٌ plur. لُحًى barbe.

لَذَّ F.A. trouver doux. — تَلَذَّذَ V. savourer. — إِسْتَلَذَّ .X. trouver agréable, délicieux. —

لَذَّةٌ plur. لَذَّاتٌ plaisir, délices.

لَذِيذٌ plur. لِذَاذٌ doux, délicieux.

لَزِجٌ visqueux, gluant.

لَزِمَ F.A. s'attacher à..., s'appliquer à.., être obligatoire, nécessaire, rester à la même place. — لَزَّمَ .II. obliger. — لَازَمَ .III. être attaché à, s'appliquer à.. — أَلْزَمَ .IV. obliger q.q. un à faire q.q. chose, être obligatoire.

مُلَازَمَةٌ dévouement, application.

لسن — لِسَانٌ langue, langage.

لِصٌّ plur. لُصُوصٌ voleur, filou.

لَطُفَ F.O. être bon, bienveillant.

لُطْفٌ et لَطَفٌ bienveillance, bienfait. — لَطِيفٌ pl. لِطَافٌ délicat, gracieux, subtil. —

لَطَافَةٌ finesse, délicatesse, subtilité.

لَطَمَ F.I. souffleter, frapper, déchirer. — تَلَاطَمَ .VI. se heurter, s'entrechoquer.

لَطْمَةٌ soufflet, coup de patte.

لَعِبَ F.A. jouer.

لَعِبٌ jeu, divertissement.

لم

لَعَلَّ peut-être que, il se peut que

لُغَةٌ plur. لُغَاتٌ langage, langue

لَفَّ F.O. envelopper. — إِلْتَفَّ VIII. s'envelopper, s'enrouler autour.

مَلْفُوفٌ enveloppé

لَفَتَ F.I. tourner et retourner.

تَلَفَّتَ V. et إِلْتَفَتَ VIII se retourner.

لَفَظَ F.A. rejeter de la bouche.

لفى — أَلْفَى IV. trouver.

لقب — لَقَّبَ II. surnommer. —

لَقَبٌ surnom. sobriquet.

لَقَطَ F.A. ramasser.

لقم — لُقْمَةٌ bouchée. Bol alimentaire.

لُقْمَانُ Loqmân (nom d'un sage dont il est question dans le Coran.)

لَقِيَ F.A. rencontrer. — أَلْقَى IV. jeter, lancer. —

لِقَاءٌ rencontre.

لَاكِنْ et لَاكِنَّ mais.

لَمْ ne pas.

لِمَ pourquoi ? — لِمَا ذَا pourquoi cela ?

لَمَّا lorsque, après que, puisque.

لَمَّ F.A. rassembler, réunir.

لَمَسَ toucher, tact. — إِلْتَمَسَ VIII supplier, demander avec insistance.

لَهِبَ F.A. brûler en parlant de la flamme.

لَهْوٌ amusement, divertissement.

لَوْ si. — لَوْلَا si ce n'était, sans.

وَلَوْ quand même.

لوح — لَاحَ F.O. apparaître.

لَوْحٌ plur. أَلْوَاحٌ planche.

لَوْزٌ amande.

لوم — لَامَ F.O. blâmer.

لَوْنٌ plur. أَلْوَانٌ couleur, espèce. variété.

لَيْتَ plût à Dieu que !

لَيْسَ n'être pas, non.

ليف — لَافَ F.I. convenir.

لَيْلٌ plur. لَيَالٍ nuit. — لَيْلَةٌ une nuit.

لِئَلَّا afin que ne... pas...,

...mis pour. لَا - أَنْ - لِ ,

لَيْمُون limon, citron.

لَانَ - لين F.I être tendre, mou.

م

مَا ce que, ne...pas, que ? combien ? tant que.

مَاجُوج Magog (voir la note de la page 48.)

مَارِسْتَان plur. اتٌ - hôpital.

مِمَّا (mis pour مَا مِنْ) de ce que.

مِائَةٌ et مِئَةٌ cent.

متع - تَمَتَّعَ V. jouir, profiter de q.q. chose.

مَانِسْتَارٌ plur. اتٌ monastère.

مَثَلٌ plur. أَمْثَال proverbe, maxime, parabole. - مِثْلٌ ressemblance. - مِثَالٌ plur. أَمْثِلَةٌ exemple, modèle.

مَعَانِي ٱلْأَدَبِ Ma'âni l-adab recueil de textes extraits des auteurs arabes publiés par

le Père Cheikho.)

مِحْنَةٌ - محن plur. مِحَنٌ, épreuve, malheur, tracasserie.

مَدَّ F.O. tendre, étendre. - إِمْتَدَّ VIII. être étendu, s'étendre.

مُدٌّ moudd, boisseau. - مُدَّةٌ durée, un certain temps.

مَادَّةٌ matière. - مِدَادٌ encre.

مَمْدُودٌ étendu, dressé.

مدن - تَمَدَّنَ. V. se civiliser. - تَمَدُّنٌ civilisation. - مَدِينَةٌ plur. مُدُنٌ et مَدَائِنُ ville.

مَدِينَةُ ٱلنَّبِي (pour ٱلْمَدِينَةُ la ville du Prophète), c-à-d. Médine. Appelée autrefois يَثْرِب Yathrib. Elle est à près de 500 kilomètres de la Mecque. Le tombeau du Prophète y est visité par de nombreux pèlerins.

تَارِيخُ ٱلتَّمَدُّنِ ٱلْإِسْلَامِيّ Histoire de la Civilisation musulmane (ouvrage publié en 1902 par Georgy Zeydân)

مَرَّ F.A. passer, s'en aller. — إِسْتَمَرَّ X. durer, être constant, ferme; persévérer.

مَرَّةٌ plur. مَرَّاتٌ et مِرَارٌ fois

مَرَّةً une fois.

مرأ — مَرْءٌ et اِمْرُؤٌ homme; au fém. مَرْأَةٌ et اِمْرَأَةٌ femme.

مَارِسُ mars (mois [illegible]).

مُرْسِيلِيَةُ Marseille (ville)

مَرِضَ F.A être malade مَرَضٌ maladie. — مَرِيضٌ plur. مَرْضَى malade.

مرغ — تَمَرَّغَ V. se frotter, se rouler dans la poussière.

مرن — تَمْرِينٌ exercice.

مزح — مَزْحٌ plaisanterie.

مزج — مِزَاجٌ mélange

مَزَقَ et مَزَّقَ II déchirer, mettre en pièces — تَمْزِيقٌ action de déchirer, déchirure

مزو — مَزِيَّةٌ mérite, privilège, qualité.

مَسَّ F.O. toucher.

مَسَحَ F.A. essuyer. — مِسْحٌ pl. مُسُوحٌ cilice, sac.

مَسَكَ F.I mettre la main sur.., saisir. — أَمْسَكَ IV. tenir, se [illegible], de, s'abstenir.

مِسْكٌ musc

مَاسِكٌ saisissant.

مسو — أَمْسَى IV. se trouver au soir — مَسَاءٌ soir, soirée.

مَشَى F.I marcher, aller. — تَمَشَّى V. marcher. — مَشْيٌ marche — مَاشِيَةٌ pl. مَوَاشٍ bétail, bestiaux.

مِصْرُ l'Égypte — مِصْرِيٌّ égyptien.

مَضْغٌ mastication.

مَضَى F.I passer, avoir lieu.

مطر — أَمْطَرَ IV. inonder de pluie, pleuvoir.

مَطَرٌ plur أَمْطَارٌ pluie.

مَعَ avec.

مَكَثَ F.O rester, séjourner —

مَكْرٌ ruse, subterfuge, tromperie.

مكن — أَمْكَنَ IV être possible.

يُمْكِنُ il se peut que... —

تَمَكَّنَ V. être maître de.

مَلَأَ F.A. remplir. — إِمْتَلَأَ VIII être rempli, plein.

مول

مِلْءٌ remplissage.

مِلْحٌ sel. — مِلَاحٌ plur. مَلِيحٌ beau, bon. — مَالِحٌ salé

مَلَكَ F.I. posséder q.q. chose.

مَلِكٌ plur. مُلُوكٌ roi

مَلَكٌ plur. مَلَائِكَةٌ ange. —

مُلْكٌ plur. أَمْلَاكٌ propriété.

مَمْلَكَةٌ royauté, empire.

مَنٌّ plur. أَمْنَانٌ poids valant deux رَطْل ou 5130 grammes environ.

مِنْ de

مَنْ qui, celui qui.

مَنَعَ F.A. empêcher, refuser. — إِمْتَنَعَ VIII. se refuser de ...., s'abstenir de...

منى — تَمَنَّى V. désirer, souhaiter. — مَنِيَّةٌ mort, trépas.

مَهْرٌ dot.

موت — مَاتَ F.O. mourir. — مَوْتٌ mort. — مَيِّتٌ plur. مَوْتَى mort, trépassé.

مَوْجٌ plur. أَمْوَاجٌ vague, lame.

مَالٌ plur. أَمْوَالٌ bien, fortune.

مِيخَائِيلُ Michel.

مَوْزٌ bananiers, bananes.

ميد — مَائِدَةٌ plur. مَوَائِدُ mets, table servie, table à manger.

مَيَّزَ II. séparer, distinguer, discerner.

ميل — مَالَ F.I. se pencher, s'incliner; avoir un penchant, des dispositions pour....

مِيلٌ plur. أَمْيَالٌ mille (mesure de longueur.)

ن

نب — أُنْبُوبٌ tuyau.

نبأ — تَنَبَّأَ V. se faire passer pour prophète. — نُبُوَّةٌ prophétie. — نَبَوِيٌّ prophétique. — نَبِيٌّ plur. نَبِيُّونَ et أَنْبِيَاءُ prophète.

أَلْمُتَنَبِّي El Motanabbi, (surnom d'un poète illustre qui se dit prophète à une certaine époque.)

نَبَتَ F.O. pousser, germer. — أَنْبَتَ IV. faire pousser. — نَبَات plur. نَبَاتَاتٌ plante.

نَبِيذٌ – نبذ boisson spiritueuse préparée avec des dattes ou de raisins secs.

نَبَعَ F.I.O. sourdre, jaillir.

يَنْبُعٌ Yembo (port du Hedjaz).

نَبَهَ F.I. s'éveiller. — نَبَّهَ II. éveiller, réveiller. — إِنْتَبَهَ VIII. s'éveiller, se réveiller, s'apercevoir de… — تَنْبِيهٌ action d'éveiller, avertissement, avis, remarque.

نَتَفَ F.I. arracher.

نجح – نَجَاحٌ prospérité, réussite, succès.

نجر – نَجَّارٌ charpentier, menuisier.

نَجْمٌ plur. نُجُومٌ étoile.

نجو – نَجَا F.O. s'échapper, être sauvé. — نَجَّى II. délivrer q.q.un, le sauver. — نَجَاةٌ délivrance, salut.

نحت – مَنْحُوتٌ taillé.

نَحَرَ F.A. immoler, égorger (à l'endroit dit نَحْر haut de la poitrine).

نحس – نُحَاسٌ cuivre.

نحف – نَحِيفٌ mince, grêle.

نَحْلٌ abeilles. – نَحْلَةٌ une abeille.

نَحْنُ nous.

نحو – نَحَّى II. ôter, écarter. – نَحْوَ vers, du côté de…, environ.

عَلَى نَحْوِ مَا نَفْعَلُ comme nous faisons.

نَاحِيَةٌ plur. نَوَاحٍ côté, environs, parages.

نَخْلٌ palmier. – نَخْلَةٌ un palmier.

ندر – نَادِرَةٌ plur. نَوَادِرُ rareté, singularité.

نَدِمَ F.A. se repentir. – نَدَامَةٌ repentir, regret.

ندو – نَادَى III. appeler, crier.

نَارَنْجٌ orange.

نَزَلَ F.I. descendre. – نَزَّلَ II. et أَنْزَلَ IV. faire descendre, révéler. – نُزُولٌ descente, arrivée, débarquement.

تَنْزِيلٌ débarquement. — مَنْزِلٌ plur. مَنَازِلُ logis, demeure.

نزه — تَنَزَّهَ V. se tenir loin de... s'éloigner de...

نُزْهَةٌ agrément.

نَسَبَ F.O.I. rappeler la généalogie, faire remonter, attribuer. نَاسَبَ III être de la même famille, de la même parenté que.., ressembler à, être analogue à..

نَسَبٌ lignage, parenté. — نِسْبَةٌ rapport, relation. — مُتَنَاسِبٌ bien en rapport, se convenant; harmonie.

نسج — نَسِيجٌ tissu

نَسْرٌ plur. نُسُورٌ vautour, aigle

نسك — نَاسِكٌ plur. نُسَّاكٌ pieux, dévot, ascète, ermite.

نسم — نَسِيمٌ vent léger.

نَسِيَ F.A. oublier.

نِسَاءٌ et نِسْوَةٌ femmes.

نشأ — أَنْشَأَ IV. inventer, composer. — أَنْشَأَ يَقُولُ il se mit à dire.

نشد — أَنْشَدَ IV. réciter, déclamer.

نَشَرَ F.O. déployer, étendre, ouvrir. — نُشِرَ il fut étendu. إِنْتَشَرَ VIII. être déployé, s'épanouir, se répandre.

نَشَفَ F.O. absorber (l'eau). — نَشَّفَ II. pomper, enlever (l'eau).

نَصٌّ texte

نَصَبَ F.O. tendre (un piège). — نَصِبَ F.A. s'appliquer. — نَصَبَ F.I. dresser, ficher. — نَصِيبٌ part, portion.

نَصَحَ F.A donner à q.q. un des conseils. — نُصْحٌ conseil, avertissement. — نَصِيحَةٌ plur. نَصَائِحُ bon conseil, avis salutaire, recommandation.

نَاصِحٌ bon conseiller.

نصر — نَصْرَانِيٌّ chrétien

نصع — نَاصِعٌ pur.

نِصْفٌ plur. أَنْصَافٌ moitié.

نَصْلٌ plur. نُصُولٌ lame, glaive.

نضّ - نَاضٌ monnaies d'or et d'argent, espèces

نَضِجَ F.A. être mûr — مُنْضِجَةٌ faisant mûrir.

نَطِقَ F.I. parler, prononcer

نُطْقٌ parole, articulation.

نَظَرَ F.O. regarder, jeter les yeux sur… — إِنْتَظَرَ VIII at. tendre.

نَظَرٌ regard. — نَظِيرٌ semblable, pareil à…

نَظِيرَ عَمَلِي فِي en compensation de ce que j'avais fait. — إِنْتِظَارٌ attente. — مَنْظَرٌ vue, aspect.

نَظْمٌ arrangement, série de perles, poésie.

نَعَسَ F.O.A. sommeiller, s'assoupir. — نُعَاسٌ sommeil, somnolence.

نَعَمَ F.I.O. vivre dans le bien-être

أَنْعَمَ IV. combler de bienfaits

نَعَمْ et نَعُمْ oui.

نَعَمٌ plur. أَنْعَامٌ bestiaux.

نِعْمَةٌ plur. نِعَمٌ bien-être, richesse, bienfait. — نَعَامَةٌ plur. نَعَامَاتٌ autruche. — نَعِيمٌ vie de bien-être.

نَفَخَ F.A. souffler avec la bouche.

نَفِدَ F.A. disparaître, s'évanouir.

نَفَذَ F.O. pénétrer, traverser. —

نَفَرَ F.I.O. fuir — نَفَرٌ pl. أَنْفَارٌ homme, individu.

نَفْسٌ plur. نُفُوسٌ et أَنْفُسٌ âme, personne. — نَفَسٌ souffle, haleine. — نَفِيسٌ précieux.

نَفَشَ F.O. carder.

نَفَضَ F.O. secouer.

نَفَعَ F.A. être utile, servir.

إِنْتَفَعَ VIII. profiter de…, tirer parti de…

مَنْفَعَةٌ utilité.

نَقَبَ F.O. percer, faire un trou

نَقْبٌ trou.

نَقَدَ F.O. payer au comptant.

نَقَشَ F.O. graver, sculpter.

نَقَصَ F.O. diminuer, décroître.

تَنَاقَصَ VI. diminuer (peu à peu.)

نفض — إِنْتَفَضَ VIII. être secoué, fini. — إِنْتَفَضَ وُضُوئِي mes

ablutions ne sont pas valables

نقط – نُقْطَةٌ plur. نِقَطٌ point diacritique.

نَقَلَ F.O. transporter, transférer, transcrire — نَقَّلَ II. transporter.

نقم – إِنْتِقَامٌ vengeance.

نَقِيَ F.A. être pur — نَقَّى II. nettoyer, trier — نَقِيٌّ pur, propre, sans mélange.

نكت : نُكْتَةٌ trait d'esprit, bon mot.

نَمَّ F.I.O. calomnier.

نمس – نَامُوسٌ confident, lois, code de lois

نمو – نُمُوٌّ croissance, accroissement.

نَهَبَ F.O. piller, enlever. — نَاهَبَ III enlever, piller, ravir, rivaliser de vitesse — إِنْتَهَبَ VIII enlever, piller, ravir, s'emparer de ..

نَهَرَ F.A. gronder, réprimander.

نَهْرٌ plur. أَنْهَارٌ fleuve, rivière.

نَهَارٌ plur. نُهُرٌ et أَنْهُرٌ jour

نَهَضَ F.A. se lever.

نَهَا F.O et نَهَى F.A. défendre.

أَنْهَى IV. venir, arriver, faire parvenir, laisser. – إِنْتَهَى VIII être fini, achevé.

إِنْتِهَاءٌ fin, terme.

نوب – تَنَاوَبَ VI. se remplacer tour à tour, alterner

نوح – نَاحَ F.O. pousser des cris, gémir.

نُوحٌ Noé (n. propre)

نُورٌ lumière. – نَارٌ feu. – مَنَارَةٌ et مَنَارٌ endroit où se trouve la lumière pour guider les voyageurs. – phare, minaret.

نوس – أَبُو نُوَاسٍ Abou Nouâs, (poète bachique et lyrique, 756 – 810 de J. C.)

نَوْعٌ plur. أَنْوَاعٌ espèce, sorte, variété.

نوف – نَيِّفٌ excédent, surplus, plus de ...

نوق – نَاقَةٌ plur. نِيَاقٌ chamelle.

نول – نَالَ F.O. donner. – نَاوَلَ

III. présenter q q. chose, donner.

نَوْلٌ don, présent.

نَامَ F.A dormir, se coucher.

نَائِمٌ qui dort, endormi, couché. — نَوْمٌ sommeil —

مَنَامٌ songe, rêve.

نون - تَنْوِينٌ nunnation, son du ن ajouté à la fin des mots par le redoublement des voyelles ـٌ ، ـً ، ـٍ.

ناب - نَابٌ plur. أَنْيَابٌ dent canine.

ه

هَبَّ F.O. souffler. — هَبَاتٌ poussière, parcelles.

هجر - هَاجَرَ III. s'éloigner de son pays, émigrer. — هِجْرَةٌ émigration.

أَلْهِجْرَةُ l'hégire, ère des Musulmans commençant à la fuite du prophète Mohammed, en 622 de l'ère chrétienne.

مُهَاجِرٌ émigrant.

هجم - تَهَجَّمَ VI. se précipiter.

هُدْبٌ plur. أَهْدَابٌ frange.

هَدَى F I guider, diriger. — هَادَى III se faire l'un à l'autre des dons. — أَهْدَى IV. apporter, offrir un cadeau. — إِهْتَدَى VIII. être dans le bon chemin, être bien dirigé. — هَدِيَّةٌ plur. هَدَايَا présent, don, cadeau.

هَذَا celui-ci, cet, ce. — هَذِهِ celle-ci, cette

هر - هِرٌّ chat, minet.

هرش - تَهَارَشَ VI. être excités (l'un contre l'autre.)

هَرِمٌ vieillard décrépit.

هز - إِنْهَزَّ VII. s'agiter.

هَزَلَ F.O être maigre. — هَزِيلٌ maigre. — مَهْزُولٌ pl. مَهَازِيلُ maigre, efflanqué.

هَضْمٌ digestion, action de digérer.

هَاضِمٌ digestif.

هَلْ est-ce-que?

هِلَالٌ croissant.

هَلَكَ F.I.A. mourir. – أَهْلَكَ IV. faire périr, perdre q.q. un
هَلَاكٌ perte, ruine, mort.

هَمَّ F.O. penser, songer, se disposer à … avec بِ
هَمٌّ plur. هُمُومٌ souci, chagrin, tristesse, peine.
هِمَّةٌ préoccupation. – مُهِمٌّ qui préoccupe l'esprit; grave, chose grave.

هُنَا ici. – هُنَاكَ là.

هِنْدٌ Hind (n. propre de femme.) –
هِنْدٌ Inde; Indiens. –
هِنْدِيٌّ indien.

هنأ – هَنَّأَ II. féliciter, complimenter.
هَنَاءٌ paix, tranquillité, félicitations

هُوَ lui

هٰؤُلَاءِ ceux-ci, ces.

هول – هَالَ F.O. effrayer. –
هَوْلٌ terreur, chose effrayante, danger, accident, plur. أَهْوَالٌ –
هَائِلٌ effrayant, terrifiant.

هون – هَانَ F.O. être léger, être facile à faire.

هَوَاءٌ air, atmosphère

هِيَ elle

هيأ – هَيَّأَ II. préparer. – تَهَيَّأَ V. se préparer.

هَابَ F.A éprouver un respect mêlé de crainte.
هَيْبَةٌ respect, vénération mêlée de crainte.

هيج – هَاجَ F.I. être agité. –
إِهْتِيَاجٌ agitation, soulèvement.

و

وَ et, alors que, pendant, par.

وَتَرٌ plur. أَوْتَارٌ corde; corde d'un instrument de musique

وَثَبَ F.I. (يَثِبُ) sauter, se précipiter, se jeter sur … –
تَوَاثَبَ VI. se précipiter (l'un sur l'autre.)

وثق – وَثَاقَةٌ solidité.

وَثِيقٌ plur. وِثَاقٌ ferme, solide, constant.

وَجَدَ F.I. (يَجِدُ) trouver. — وُجُودٌ existence.

وَجْعٌ douleur.

وجن — وَجْنَةٌ pommette.

وجه — تَوَجَّهَ V. partir, se diriger vers.. — وَجْهٌ pl. وُجُوهٌ face, surface. — وَجِيهٌ plur. وُجَهَاءُ distingué, notable. — جِهَةٌ plur. جِهَاتٌ côté, face.

وحد — وُحْدَانٌ unité. وَاحِدٌ et أَحَدٌ un. — وَاحِدًا وَاحِدًا un à un. — وَحِيدٌ unique.

وَحْشٌ plur. وُحُوشٌ état sauvage. وَحْشِيٌّ sauvage.

وَخَطَ F.I. (يَخِطُ) blanchir.

وَدَّ F.A (يَوَدُّ) aimer, affectionner. مَوَدَّةٌ amitié, affection.

ودع — وَدَّعَ II. faire ses adieux. déposer, confier. وَدِيعَةٌ plur. وَدَائِعُ dépôt.

ودي — وَادٍ plur. أَوْدِيَةٌ vallée, rivière.

وَرَآءَ derrière.

ورث — وَرَّثَ II. faire hériter.

الوَرْثِيلَانِي El Ouarthîlâny auteur d'une relation de voyage publiée par les soins de M. Mohammed Ben Cheneb.)

وَرَدَ F.I (يَرِدُ) arriver, parvenir. وَرْدٌ roses. — وَرْدَةٌ une rose.

وَرَعٌ crainte, faiblesse.

وَرْكٌ plur. أَوْرَاكٌ hanche, blanc du poulet.

وَرَقٌ (collectif) feuilles — وَرَقَةٌ plur. أَوْرَاقٌ une feuille, (de papier, d'arbre.)

وزر — وَزِيرٌ plur. وُزَرَاءُ vizir, ministre.

وَسِخَ F.A être sale. وَسَخٌ saleté, malpropreté.

وسد — وُسَادٌ plur. وَسَائِدُ coussin, oreiller.

وسط — وَسْطٌ et وَسَطٌ milieu, وَسْطَانِيٌّ médial, du milieu.

وَسِعَ F.A. (يَسَعُ) être vaste, spacieux. — وَسَّعَ II. élargir, étendre. — اِتَّسَعَ être large,

vaste. — سَعَةٌ capacité, largeur, ampleur. — وَاسِعٌ large, vaste, spacieux. — أَوْسَعُ plus large, plus vaste.

إِتِّسَاعٌ extension, étendue.

وَصَفَ F.I. (يَصِفُ) décrire, dépeindre. — صِفْ décris.

وُصِفَ il fut décrit.

صِفَةٌ plur. صِفَاتٌ description, qualité.

وَصْفٌ description. — وَاصِفٌ celui qui décrit.

وَصَلَ F.I. (يَصِلُ) arriver. — أَوْصَلَ IV. faire arriver, faire parvenir. — إِتَّصَلَ VIII. être contenu, arriver, parvenir.

وُصُولٌ arrivée. — صِلَةٌ cadeau, présent, don. — مُتَّصِلٌ continuel, contigu.

وصى - وَصَّى II. et أَوْصَى IV. léguer, recommander.

وَضَأَ - وُضُوءٌ ablutions. مِيضَأَةٌ bassin aux ablutions.

وضح - إِتَّضَحَ VIII. [illegible] clair, [illegible]

[illegible] — وَاضِحٌ [illegible], évident.

وَضَعَ F.A. (يَضَعُ) poser, placer.

تَوَاضَعَ VI. être humble, modeste.

تَوَاضُعٌ humilité, modestie.

مَوْضِعٌ plur. مَوَاضِعُ endroit, place.

وطأ - وَطْأَةٌ foulage.

وَطَنَ F.I. (يَطِنُ) séjourner dans un lieu.

وَطَنٌ plur. أَوْطَانٌ pays, patrie.

وظف - وَظِيفَةٌ office, emploi, fonction.

وَعَدَ F.I. (يَعِدُ) promettre.

مَوْعِدٌ et مِيعَادٌ plur. مَوَاعِيدُ rendez-vous, lieu ou temps où se fait une promesse.

مَوْعُودٌ plur. مَوَاعِيدُ promis, ce qui est promis.

وعظ - مَوْعِظَةٌ plur. مَوَاعِظُ sermon, exhortation.

وَفَرَ F.I. (يَفِرُ) être abondant.

أَوْفَرَ IV. augmenter, accroître.

وَافِرٌ abondant.

وَفَقَ F.I. (يَفِقُ) tomber juste.

وَفَّقَ II. ajuster, seconder. —

وَافَقَ III convenir. — إِتَّفَقَ VIII avoir lieu, convenir.

تَوْفِيق assistance de Dieu.

أَوْفَق plus conforme, plus convenable

وَفَى F.I. (يَفِي) être fidèle à sa parole. — تَوَفَّى V recevoir (être reçu (par Dieu)), mourir. — إِسْتَوْفَى X. faire entièrement.

وَفَاء fidélité. — وَافٍ au fém وَافِيَة abondant, complet.

مُتَوَفَّى décédé, mort.

وَقْت plur. أَوْقَات temps, heure, moment.

وقر — وَقَار respect.

وَقَعَ F.A. (يَقَعُ) tomber, avoir lieu.

وُقُوع arrivée, survenance.

وَقَفَ F.I. (يَقِفُ) se tenir debout, s'arrêter. — أَوْقَفَ IV. arrêter, faire tenir debout.

وَقْف plur. أَوْقَاف legs pieux (synon. حُبُس)

وَاقِف qui se tient debout.

وكأ — تَوَكَّأَ V. s'appuyer sur..

وَكْر plur أَوْكَار nid, gîte.

وكل — وَكَّلَ II. charger, déléguer.

تَوَكَّلَ V. se résigner; placer sa confiance (en Dieu), se charger de...

المُتَوَكِّل El Moutawakkil, nom d'un khalife.

وَلَدَ F.I (يَلِدُ) enfanter, mettre au monde engendrer —

وُلِدَ il naquit.

وَلَد plur. أَوْلَاد enfant.

وِلَادَة naissance, enfantement.

وَالِد père. — وَالِدَة mère. — الْوَالِدَانِ le père et la mère, les parents.

ولع — أَوْلَعَ IV. se passionner pour..., s'infatuer de...

ولم — وَلِيمَة plur. وَلَائِم repas, banquet..

وَلِيَ F.I. (يَلِي) suivre. — مِمَّا يَلِي الْأَرْضَ بِهِ qui touche la terre. — وَلَّى II. retourner, nommer. — تَوَلَّى V. être chargé..., investi.

مَوْلًى plur. مَوَالٍ maître, seigneur, affranchi.

وَهَبَ I.A. (يَهَبُ) donner, faire un don.

وَيْحٌ malheur. – وَيْحَكَ malheur à toi! malheureux!

ي

ي mon, ma, mes, moi.

يَا – هَ. – يَا هَذَا hé! vous!

يَأْجُوج Gog (voir note de la page 48.)

يأس – أَيْأَسَ IV. désespérer.

يَأْسٌ et يَأْسَةٌ désespoir.

يَبِسَ I... être sec. – يَابِسٌ sec.

يُتْمٌ abandon dans lequel se trouve l'orphelin

يَتِيمٌ plur. يَتَامَى orphelin.

يدى – يَدٌ, duel يَدَانِ pl. أَيْدٍ main, pied de devant chez les quadrupèdes. بَيْنَ يَدَيْهِمَا devant eux (deux). – بَيْنَ يَدَيِ الْخَلِيفَةِ devant le Khalife.

يَسِرَ I.A. (يَيْسَرُ) être facile. – يَسَّرَ II. rendre facile, seconder q.q. un. – يَسَارٌ aisance, richesse. – يَسِيرٌ facile, aisable.

يقظ – أَيْقَظَ IV. éveiller, réveiller.

اِسْتَيْقَظَ X. être réveillé, se réveiller.

يمن – يَمِينٌ main droite, côté droit.

اَلْيَمَنُ le Yémen (partie au sud-ouest de l'Arabie)

يَمِينًا à droite.

يَهُودُ Juifs. – يَهُودِيٌّ un Juif.

يَوْمٌ plur. أَيَّامٌ jour.

يَوْمًا un jour.

يَوْمًا مِنَ الأَيَّامِ un certain jour.

ذَاتَ يَوْمٍ un certain jour.

اَلْيَوْمَ aujourd'hui.

ERRATA

تصحيح الغلط

page	ligne	lisez
6	9	تهارشا
49	13	مسالة امرى
50	14	نَصِبَ
51	4	ليتكلّفوا
70	5 et 6	أَلْخُطّافُ
70	13	تُحْكِمُ بُنْيَانَهُ
70	17	يُشَارِكُ
77	9	خِلْفَةً
77	12	مُدْمَجًا
78	8	طابخة
78	9	لذيذًا
78	9	غذاء

TABLE DES MATIÈRES — فِهْرِسُ ٱلْكِتَابِ

صَفْحَة	
1	جُحا و الباز
2	ذنب العنز
3	جُحا و قميصه
4	فكاهة
4	البخيل
5	الاعرابي و جرو الذئب
6	الكلب و الاسد
7	قسمة الذئب
7	قسمة الثعلب
8	كوز للسلطان المؤيد
9	عمامة عظيمة
10	الرجل و النبيذ
11	الاعرابي و القط
12	الثعلب و الديك
13	أكّال
14	اسنان بني آدم
14	هبنّقة
15	الظريف و البخيل
16	حنان الأُمّ
17	تدبير لقمان
18	الظريف و الخمر
19	العصفور و الفخ

عدل غريب 20

جواب عمر بن عبد العزيز 21

صدق ابي حنيفة 22

المراة و البطيخة 23

جُحا و الخصيمان 25

فضل الصّدقة 26

الطّمّاع 27

نكتة 28

هدايا لمسافر 29

حمق جحا 30

المراة و الدّجاجتان 31

في اصل كتاب الف ليلة و ليلة 32

العينان و الاذنان 33

تعظيم الاب 34

انتقام الثعلب 36

اللسان 37

حيلة شريح 38

حماية اللّه لعبيده 39

الاصمعي و الاعرابي 40

الفم و الاسنان 41

الفقير و القاضي 42

الفقير و النصراني 43

سبب قتل المتنبي 45

السندباد البحري و البرنج 45

في النهار و الليل 46

نادرة مضحكة 47

الاعرابي و الجراد 48
مسالة امرى القيس 49
مارستان في الاسكندرية 50
أدوات الكتاب عند العرب 51
المعلم المحتال 53
مثله 54
مثله 55
موتى اهل الصين 56
الجبانة في المدينة 57
المعدنيات 58
الحديد 59
وصف الربيع 60
الصيف 61
البريد في قديم الزمان 62
الفرس 64
الدول الاسلامية 65
هارون الرشيد 66
الكلب 67
محبة الوطن 69
الخُطاف 70
الحمام 71
عاصفة في البحر ليلا 72
عاصفة في البحر نهارا 73
الرواحل بالمدينة 75
الابل 76

النحل 77
اشارة الديك 79
بغداد 81
منار الاسكندرية 82
حمام في بغداد 83
محسن الديوان 84
المانستارات بالقسطنطينية 85
اصل الحركات 87
المسجد النبوي 88
جامع الكوفة 89
ابو نواس و الصبي 90
نصيحة لتاجر 91
النبي محمّد صلعم 93
رويا النبي 94
النبي و قريش 95
قاموس 97
تصحيح الغلط 171

PJ 6119 M83
Muḥammad, Suwālah
Lectures littéraires et récréatives arabes

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

ألنَّوَادِرُ ٱلأَدَبِيَّة

ٱلْمُرَتَّبَة فِي ٱلْعَرَبِيَّة

مُلْحَقَة بِٱلتَّمْرِينَات ٱلنَّحْوِيَّة
وَٱلتَّدْرِيبَات ٱلإِنْشَائِيَّة

لِلشَّيْخ الصوالح مُحَمَّد
ٱلْمُدَرِّس بِٱلْمَدْرَسَة ٱلْجَزَائِرِيَّة

طُبِعَ بِمَطْبَعَة ٱلسَّيِّد جُورْدَان
بِٱلْجَزَائِر